

Soukromé reálné gymnázium Přírodní škola, o. p. s.

RNDr. Josef Jan Kratochvíl
Oběť 2. světové války

Jméno autora: Tomáš Kekrt
Jméno vedoucího práce: Vojtěch Vykouk
Datum odevzdání:

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
Struktura práce	4
Cíle	4
Metodika	5
Životopis	6
Petiční výbor Věrní zůstaneme	9
Závěr	10
Seznam použité literatury a pramenů	11

Jaké to je ve vězení

*Jeden se zblázní, jiný zas v bázni „Přispějte Boží“
k modlení třetí i k předsevzetí
v mříž pěstí hrozí.
Prvý den slzy, nechce žít brzy,
Útěchy není. Nemoc, hlad léká.
Půl roku čeká, není to k vydržení.
Půlrok se převalí, duše se zocelí
Rok si dáš za čepici – zvykáš
I šibenici – Jen věčná
Čekání – sezení-
Také to vězení.¹*

Úvod

Ve své práci se zabývám RNDr. Josefem Janem Kratochvílem, manželem, otcem dvou dětí a hlavně člověkem, který věděl, co je správné a nebál se za to bojovat. Tuto práci jsem si vybral nejen pro svůj zájem o historii, ale také kvůli zajímavému a nakonec strastiplnému životu, který Josef Kratochvíl prožil.

K tomuto tématu jsem se dostal čirou náhodou, když z mých prvních dvou pokusů o nalezení vhodného tématu sešlo. Tenkrát mi pan ředitel navrhl, jestli bych nechtěl psát o životě jednoho jeho vzdáleného příbuzného, kterého za druhé světové války popravili nacisté. Řekl jsem si, že by bylo opravdu zajímavé toto téma zpracovat a jeho nabídku jsem s vděčností přijal.

Při čtení „Deníku“, který sepsala paní RNDr. Věra Kratochvílová (roz. Machová) po smrti svého manžela (po válce) a který jsem měl k dispozici, se mi téma dostávalo čím dál tím víc pod kůži. Je téměř nemožné představit si všechno, co Josef Kratochvíl díky svému působení v odboji za druhé světové války zkusil. Díky barvitému vyličení v Deníku, jsem však prožíval jeho příběh, jako bych to byl já sám, představoval si všechna jeho pokoření jako svoje vlastní. Josef Kratochvíl si plně získal mou úctu a zájem.

Doufám, že tato práce poukáže na úděsné zacházení nacistů s vězni a jejich rodinami a také na dobré srdce a odvahu RNDr. Josefa Jana Kratochvíla, který svůj osud za války tak statečně nesl. Také jeho rodina a příbuzní si zaslouží obdiv.

¹ Josef Jan Kratochvíl, báseň z dubna 1941.

Struktura práce

V Cílech shrnuji, co jsem chtěl vlastně udělat a vytvořit, čeho jsem vlastně chtěl dosáhnout. Metodika potom dokumentuje průběh tvorby celé práce. Kapitola Životopis zachycuje život Josefa Kratochvíla, jeho dětství, studium apod. Petiční výbor Věrní Zůstaneme (PVVZ) se laicky zabývá problematikou odbojových organizací v Československu za 2. světové války. V Závěru shrnuji celou svou práci, čeho se mi podařilo dosáhnout a co mě ještě čeká.

V přílohách naleznete již přepsaný Deník. Fotografie Josefa Kratochvíla a jeho rodiny a příbuzných. Dále některé jeho přednášky z rozhlasu. A nakonec dochované a relativně čitelné motáky z Pankráce a Terezína.

Cíle

Hlavním cílem mé práce je zpřístupnění Deníku jako pramene k dějinám československého odboje v elektronické podobě. Díky tomu se Deník dostane k více čtenářům a jeho prostřednictvím se tak mohou dovědět o zlovestných činech nacistů páchaných za okupace. V povědomí mnohých lidí jsou hlavně události související s vyhlazováním Židů, ale myslím si, že o hrdinstvích a osudech československých vlastenců nemá řada z nich ani ponětí.

Dalším mým cílem je shrnutí údajů o životě Josefa Kratochvíla a připomenutí jeho památky a činů.

Metodika

Praktickou maturitu jsem zpracovával od června roku 2009. Nejprve jsem v červnu obdržel kopii Deníku, který o Josefu Kratochvílovi napsala jeho žena a ve kterém se zmiňuje o jeho osudech po zatčení gestapem. Ten jsem v červenci, srpnu a začátkem září četl a přepisoval do elektronické podoby.

Poté jsem v první polovině září navštívil syna Josefa Kratochvíla Petra a jeho ženu, kteří mi poskytli mnoho dalších zajímavých podkladů, například dopisů a motáků. Také mi dovolili naskenovat si fotografie a jiný materiál a vyfotografovat jejich dům i je samotné. Většinu těchto dokumentů naleznete v přílohách. Darovali mi také bustu Josefa Kratochvíla, která se nachází v ředitelně gymnázia Přírodní škola.

V druhé polovině září jsem zašel do Městské knihovny v Praze na Mariánském náměstí a vypůjčil a oskenoval si několik knih, které mi pomohli lépe porozumět problematice československého odboje za druhé světové války. Především bych zmínil knihu Detlefa Brandese *Češi pod německým protektorátem. Okupační politika, kolaborace a odboj 1939 - 1940* a sborník o hrdinech protifašistického odboje na Praze 6 *Bojovali za nás* který sestavil Jaroslav Thoř. Také jsem se svým konzultantem navštívil Archiv Českého rozhlasu a získal jednu audionahrávku a několik dochovaných přednášek Josefa Kratochvíla².

² Kopie dochovaných přednášek naleznete v příloze č. 3 Přednášky J. Kratochvíla z rozhlasu, str. 84.

Životopis

RNDr. Josef Jan Kratochvíl se narodil dne 11. května 1906 v Nedvězí u Říčan. Měl pět sourozenců, z nich tři zemřeli již v dětském věku a zůstaly mu jen dvě sestry. Svě mládí prožíval v blízkých Křenicích a do měšťanské školy chodil v Říčanech.

Po absolvování jednoročního učebního kursu na Královských Vinohradech vstoupil v roce 1921 na První český státní učitelský ústav v Praze II (1921 – 1925). Zde složil 10. června 1925 svou první maturitu. V letech 1925 – 1927 studoval na Vysoké škole pedagogických studií. Poté následovala v červnu 1933 druhá maturita na reálce v Praze.

Protože měl Josef Kratochvíl veliký zájem o přírodní vědy, přihlásil se ještě na Přírodovědeckou fakultu Karlovy university, kde vystudoval přírodopis a tělocvik. Svě vzdělání si doplnil studiem v zahraničí a to v Německu (1926, 1927, 1930), Dánsku (1927) a Švédsku (1927, Medical faculty of Lind). Díky nově nabytému vzdělání se mohl rozhodnout: buď se stát vědcem, nebo učitelem. Rozhodl se pro pedagogiku.

Své učitelské dráze se Josef Kratochvíl věnoval s nadšením od roku 1932. Nejprve působil jako výpomocný učitel na II. státním československém reálném gymnáziu v Praze II (od 1. září 1932 do 31. ledna 1933). Krátce zastával post prozatímního profesora Státního československého koedukovaného ústavu učitelského v Opavě (od 27. června 1933 do 1. září 1933). A nakonec zakotvil jako definitivní profesor na reálném gymnáziu v Praze - Vršovcích (od 1. září 1933 až do 15. května 1940).

V únoru 1935 se Josef Kratochvíl oženil s RNDr. Věrou Machovou a již v prosinci toho roku se jim narodil první syn Jiří. V září roku 1939 potom syn Petr. V těchto letech bydleli ve vile ve Vostrovské ulici v Praze 6, ve které dodnes bydlí syn Petr s manželkou.

Mimo své učitelské povolání pracoval Josef Kratochvíl v pražském rozhlasu, kde založil ranní čtvrthodinky tělocviku „Vesele do nového dne.“ Působil jako docent vysoké školy pedagogické v Praze, ředitel soukromé školy profesorů tělovýchovy v Praze a stal se instruktorem Státních tělovýchovných kurzů, branné výchovy, Svazu junáků a českých lesních škol. Pořádal četné přednášky a kurzy, psal mnoho odborných tělovýchovných článků do různých časopisů a byl také instruktorem Masarykovy letecké ligy. Vytvořil testy fyzické inteligence (ve spisech přírodovědecké fakulty – Řivnáč, Praha) a natočil řadu desek pro cvičení s hudbou (Ve zdravém těle zdravý duch). Vydal také několik knih o tělovýchově (Cvičte s námi /Orbis/). V roce 1939, byť i za okupace, reprezentoval československou tělovýchovu na slavnostních tělocvičných hrách Lingiadě ve Stockholmu a při té příležitosti byl přijat samotným švédským králem.

Vojenskou službou si prošel celkem třikrát. Poprvé od 1. října 1929 do 14. prosince 1929. Podruhé od 1. listopadu 1933 do 16. října 1934 a potřetí od 24. září 1938 do 12. října 1938.

Nakonec byl Josef Kratochvíl dne 15. května 1940 zatčen gestapem za odbojovou činnost a členství v odbojové organizaci Petiční výbor Věrní zůstaneme (PVVZ) a uvězněn v Pankrácké věznici. V té pobýval do 19. prosince 1940. Poté byl přesunut do terezínské Malé pevnosti, kde přebýval od 19. prosince 1940 do 11. února 1941. V Mnichově – Stadelheimu byl vězněn od 11. února 1941 do dubna 1943. Následně ho uvrhli do žaláře ve Stuttgartu a to od dubna 1943 do 31. srpna 1943, kdy byl popraven. Rozsudek nad ním byl vynesen 15. května 1943 také ve Stuttgartu.³

³ Více podrobnějších informací o jeho uvěznění a pobytu v žalářích najdete v příloze č. 1 Deník, str. 13.

Opis motáku z dubna 1943 (obžaloba proti Josefu Kratochvílovi)

„Na podnět jistého Vonky dal se Kratochvíl v červnu 1939 k dispozici sekretáři Žižkovi k politické spolupráci. Vyhledal Žižku asi 3x v jeho kanceláři, přičemž jmenovanému vyprávěl, že se tvoří vojenské organizace, on sám, že náleží k civilní organizaci, která připravuje ve spolupráci s vojenskou skupinou násilné odstranění Protektorátu. Na dotaz prohlásil Kratochvíl, že je ochoten převzít funkci důvěrníka mezi oběma organizacemi. Údajně v pozdější době toto místo nastoupil. Asi ve stejný čas setkal se Kratochvíl s bývalým kapitánem S., který se jej tázal, kde by bylo možno opatřit si ilegální politický materiál. Poněvadž krátce před tím viděl u Žižky a zčásti také četl více časopisů v Boj, odkázal S. na výše uvedeného.

Brzo nato přišel S. do bytu Kratochvílova a vyzval jej, aby za účelem výměny zpráv získával spolupracovníky pro ilegální organizace. Kratochvíl byl k tomu ochoten, jak je patrné z jednoho jeho projevu vůči... [dále nečitelné – pozn. T. Kekrta] elektrických drah a Bobek tento mu udělený příkaz také provedl. Když Bobek v červenci 39 prostřednictvím S. poprvé se s ním sešel, prohlásil mu Kratochvíl, že zařídí službu velocipédovou, která se zabývá dodáváním zpráv. Dále mu předal 20 nálepek, které on údajně obdržel od jistého Blažejce a které svým obsahem zřejmě souhlasí s letáčky, o nichž byla řeč v červenci, přitom prosil, aby Bobek tyto lístky vylepil na ulicích. Několik měsíců později, koncem října 1939 předal mu opět k rozšíření 20 letáků, které obsahovaly výzvu k bojkotování pražské dráhy. Při jedné z Bobkových návštěv Kratochvíl mluvil také o vyzbrojování organizace. A prohlásil mu, že v případě potřeby potřebné zbraně budou dodány do Prahy zvenčí. Kromě toho mohou být zbraně opatřeny bezprostředně od příslušných obchodníků na předložení potvrzení na způsob potravinových lístků. Na otázku Bobka, kde se toho času zbraně nalézají, nedal Kratochvíl však žádnou informaci, či prohlásil jen, že je ochoten dátí správci skladu příkaz, aby jemu, Bobkovi, byly zbraně vydány, bude-li mít vhodné skladiště. Průběhem více rozhovorů s Bobkem kromě jiného vyjádřil se Kratochvíl, že nelze se smířit s obsazením Čech a Moravy jako s hotovou skutečností a že poměry budou muset doznat brzké změny. Konečně mluvil o zprávách, které mu (Kratochvílovi) došly od jedné Mafie. Počátkem listopadu 39 navštívil zaměstnanec A. Gibiš na pokyn Bobka Kratochvíla., aby s ním ještě jednou pohovořil o otázce zbraní. Kratochvíl prohlásil, že momentálně nemá nijaké zbraně k dispozici. Kdyby však Gibiš chtěl přijít za několik dní, dá mu s sebou poukaz, který jej oprávní k převzetí zbraní. Při té příležitosti Kratochvíl ještě prosil, aby mu opatřil nějaký prostor, ve kterém by mohl umístit tiskárnu. Gibiš ale tento návrh odmítl s poznámkou, že se takovými věcmi nezabývá. V létě 39 vstoupil dál na podnět Bobka ve spojení s Kratochvílem úředník E. P. Ryšavý, přitom se představil heslem, které mu bylo udáno Bobkem. Během rozhovoru vyprávěl mu Kratochvíl, že sbírá zprávy hospodářského druhu a že lesník ing. Evald mu zašle zprávy o zemědělských otázkách.

Konečně vyzval Ryšavého, aby opatřil zprávy z oboru jeho činnosti, především říkal dále, kladl důraz na to, aby se dozvěděl něco bližšího o spotřebě proudu. Ryšavý byl k tomu ochoten a slíbil, že žádané zprávy dodá. Brzy na to seznámil Kratochvíl, který projevil přání seznámit se s dalšími pro spolupráci vhodnými osobami, s bývalým poručíkem Spr. – od té doby za nimi údajně nešel...

28. IV. 43 – konec č. 7106/439“

„Z celého snažení pomoci národu, postavit se čestně, z celé ilegální práce Pepovy vznikla z prozrazeného, popleteného a všelijak pokrouceného jednání před gestapem v Praze – takováto nestvůrná obžaloba, s kterou šel, chudák, před soud. Vše ostatní zůstalo utajeno. Bylo to všechno velmi závažné – těžko doufat! Mezitím převezli z Mnichova celou skupinu do Stuttgartu.“⁴

Vyznamenání RNDr. Josefa Jana Kratochvíla in memoriam

Po smrti obdržel Josef Kratochvíl několik vyznamenání. Prezident republiky ho jmenoval ředitelem středních škol a udělil mu československý válečný kříž 1939. Náčelnictvo Junáka mu udělilo Junácký kříž „Za vlast 1939 – 1945“ zlatého stupně. Svaz národní revoluce Odboj československé mládeže Praha ústředí udělilo Josefu Kratochvílovi Pochvalné uznání za obětavou a statečnou práci za osvobození vlasti. Československá Obec Dobrovolců 1918 – 1919 udělila dekretem „Záslužný odznak 1945“, kříž, který je výrazem vděčnosti za neohroženou věrnost ideálům svobody a demokracie „Věrní zůstaneme“. Reálné gymnázium v Kodaňské ulici ve Vršovcích uvedlo jméno svého profesora RNDr. Josefa Jana Kratochvíla na Pamětní desce uvnitř budovy. Domovská obec Křenice u Říčan, kde žil dlouhá léta, zvětčila jeho jméno na pomníčku v obci.

⁴ Tento text nemá původní podobu, zkratky a známá jména byly rozepsány. Text v původním znění naleznete v příloze č. 1 Deník, str.: 60.

Petiční výbor Věrní zůstaneme

PVVZ byl jednou z odbojových organizací (před protektorátem jen politická) působících v ČS za 2. světové války. Sestával se převážně ze sociálních demokratů, kteří tvořili za první republiky opozici vůči většině strany. PVVZ dostal své jméno podle závěrečné výzvy prezidenta Beneše nad rakví TGM. V podzemí byl spíše znám jako „Národní revoluční výbor“ a jeho členové jako „odboráři“. Jeho členové se například účastnili práce ve výboru, který shromažďoval podpisy „na obranu republiky proti Hitlerovi.“

PVVZ také úzce spolupracoval s další odbojovou skupinou a to s ON (Obrana národa), ale především se snažil dostat se do pozice nejvlivnější strany v ČS a kladl, jako i ostatní strany, nárok na vedení celého odboje. Kvůli tomu vybudoval „koordinační centrum“, v němž měli být soustředěni zástupci většiny důležitých postů a zaměstnání, včetně zástupců církví.

Avšak ještě před tím, než se moci v protektorátu chopil Heydrich, bylo gestapem zatčeno okolo 5000 členů ON. Díky tomu byli ON a i PÚ (Politické ústředí) oslabeni a PVVZ se nečekaně rozmohlo. PVVZ zůstal ušetřen zatýkání až do 1941, až vyvstává podezření, že gestapo čekalo tak dlouho záměrně, aby mohlo celou organizaci důkladně poznat a rozdrtit jednou ranou.

Závěr

Práce, kterou jsem za těch několik měsíců udělal, mě toho mnohé naučila. Hlavně o krutostech, které nacisté páchali civilnímu obyvatelstvu, ale také o odvaze a činech československých vlastenců, kteří se jim postavili na odpor.

To všechno díky RNDr. Josefovi Janovi Kratochvílovi, jehož životní příběh jsem mohl poznat. A také pochopit, jaké obavy, strach ale i odvahu měla jeho žena, která o jeho i svých vlastních strastech napsala „deník“. Je nutné podotknout, že takovýchto lidí bylo hodně, a já se vám jejich osudy, někdy podobné, snažím osobou Josefa Kratochvíla přiblížit.

Jak lidé, kteří byli zatčeni, tak jejich rodiny si prožili své. Spousta jich byla popravena, nebo jinak izolována od okolního světa. Hodně jich však v sobě ještě našlo sílu postavit se neštěstí čelem se zdviženou bradou. Myslím, že příčinou takového odporu vůči okupaci je hlavně lidská hrdost a veliké národní cítění, které v té době národem „cloumalo“.

Kdoví, co by s Josefem Kratochvílem bylo, kdyby nezačala 2. světová válka. Třeba by prožil spousty dalších let se svou rodinou a přáteli. Možná, ale co se stalo, stalo se...

Josef J. Kratochvíl byl mužem odvážným a zásadovým, který si získal respekt všech, se kterými se setkal. Byl také statečný tvář v tvář osudu, který ho postihl, dokonce se mu někdy i smál. Mnoho lidí by si z něho mohlo vzít příklad a zamyslet se nad sebou.

Podarilo se mi tedy přepsat Deník manželky Josefa Kratochvíla. Také jsem sehnal několik jeho fotografií. Další výstupy mé práce se budou realizovat v příštích měsících.

Výstupy budou mít podobu soupisu celé pozůstalosti po Josefu Kratochvílovi. Pokusu o vyjednání vysílání pořadu v Českém rozhlasu, který by o něm vyprávěl. A poté také shrnout jeho životní data. Také bych chtěl vyrobit poster, který by byl umístěn na ZŠ Kodaňská, kde učil. Dále bych se chtěl ještě pokusit o Josefu Kratochvílovi napsat knihu.

Dnes se o příbězích lidí, kteří svůj život za války položili, ať to byli vojáci či civilisté a ač jich bylo mnoho, zajímá pramálo lidí. Doufám, že tato práce to změní.

*Jsou chvíle kdy i mrtví mluví,
a jejich řeč je čistá jako horský pramen,
vznešená, jako píseň lesa,
je hluboká, jako hvězdná obloha.
Jen chápat je třeba, a spíš srdcem, než rozumem.⁵*

⁵ Archiv českého rozhlasu. I. Č. AF00584/2. Kratochvíl, J. – přednáška o legionáři J. Čapkovi /střelec pluku J. Žižky/. 16. 6. 1938

Seznam použité literatury a pramenů

Prameny:

Osobní archiv Mgr. Františka Tichého, Deník o J. Kratochvílovi (sepsaný
RNDr. Věrou Kratochvílovou)
Archiv Českého rozhlasu

Literatura (monografie, studie)

BRANDES, Detlef. Češi pod německým protektorátem : Okupační politiky, kolaborace a odboj 1939-1940. *Petr Dvořáček. [s. l.] : PROSTOR, 1999. Obzor, sv. 27.*
PASÁK, Tomáš. Pod ochranou říše. *Praha: Práh, 1998. 429 s.*
PASÁK, Tomáš. RNDr. Josef Jan Kratochvíl : vlastenec a antifašista. In PASÁK, Tomáš, THOŘ, Jaroslav. Bojovali za nás : Sborník o hrdinech protifašistického odboje na Praze 6 . [s.l.] : Praha : Obvodní výbor ČSPB Praha 6, 1985. RNDr. Josef Jan Kratochvíl - vlastenec a antifašista. s. 176-183.

Seznam příloh

- 1) Deník⁶**
- 2) Fotografie**
- 3) Přednášky J. Kratochvíla z rozhlasu**
- 4) Motáky z Pankráce a Terezína⁷**

⁶ Celá příloha Deníku nebyla nijak gramaticky upravena. Autor ji nechal v původní podobě.

⁷ Motáky v příloze jsou ty zachovalejší. Ostatní zde kvůli špatné čitelnosti nejsou uvedeny.

Deník

RNDr. Josef Kratochvíl

zatčen 15. května 1940

Pankrác 15. května 1940 – 19. prosince 1940

Terezín 19. prosince 1940 – 11. února 1941

Mnichov 11. února 1941 – 30. dubna 1943

Stuttgart 4. května 1943 – 31. srpna 1943

popraven 31. srpna 1943

soud ve Stuttgartě 13. května – 15. května 1943

transport z Mnichova přes Ulm do Stuttgartu: 30. dubna – 4. května 1943

transport ke svědectví z Mnichova do Drážďan a zpět

odjezd ze Stad...[dále nečitelné – pozn. autora] věznice

2. prosince 1942

odjezd z Mnichova

3. prosince

1942

ve Schwavmdorfu

3. prosince –

6. prosince 1942

v Hofu

7. prosince

1942

Peavno

8. prosince –

10. prosince 1942

Drážďany

10. prosince

1942

zpět přes Chemnitz

Peavno

31. prosince

1942 – 1. ledna

1943

Mnichov – Stadel...[dále nečitelné – pozn. autora]

7. ledna 1943

Zatčení

15. května 1940 přiběhla za mnou naše Máňa do školy v Bubenči na Kostelním nám., kde jsem učila. Ředitel Soukup mi ji přivedl ke třídě. Když jsem ji uviděla celou rozrušenou, lekla jsem se, že se něco stalo dětem a zatím mi přišla říct, že Pepu odvedlo gestapo.

Nemohla jsem se hned vzpamatovat a domyslet dosah té hrozné zprávy. Jak jsem toho dne doučila, nevím!? Jak teď vypadaly najednou naivně všechny naše úmluvy, „že dáme do okna znamení, kdyby hrozilo nebezpečí“ a „komu skryjeme vzkazy, kdyby nemohl domů ...“ Všechno to dopadlo jinak ...

Dovolila jsem se ze školy dřív domů, protože jsem si uvědomila, že musím odklidit některé věci a hlavně adresy lidí, s kterými jsme se stýkali, aby nepřišli do neštěstí i oni. Vždyť právě ten večer před zatčením u nás byli naši známí a tajně jsme poslouchali dlouho do noci cizí rozhlas!

Musela jsem také zatčení oznámit do gymnasia ve Vršovicích v Kodaňské ul., kde tehdy Pepa učil, rodičům, sestrám a opatrně přes jiné osoby přátelům a spolupracovníkům, aby k nám nechodili.

Čekání

Sama jsem skoro pořád vyhlížela z okna a napínala sluch, zda vrzne branka, zda se Pepa vrátí. Věděla jsem sice o jeho ilegální činnosti, mnohé jsme dělali společně, ale nikdy mi neřikal velké podrobnosti z důvodu bezpečnosti mé a mých dětí. – Žádný vzkaz mi nemohl nechat. Našla jsem jen – po delší době – pod kloboukem ve skříni útržek z nějakého časopisu s nadpisem nějakého článku: „Odcházím bez rozloučení ...“ Bylo to tam dáno úmyslně?! Leželo to tam dávno!? Nevím.

Tápání

Nepřicházel! Kdybych byla tenkrát tušila, jak stojím s dětmi u okna marně, že odešel navždy – že už se nikdy nevrátí!!

Dny plynuly a my měli starost, že odešel jen v tom, co měl zrovna na sobě a že různé věci bude potřebovat.

Nevěděli jsme ani, kde ho máme. Jenom lidé, kteří už podobné trápení zažili, nám řekli, že bude asi na Pankráci.

Markétka, Pepova sestra, chodila k nějakému postrannímu vchodu žádonit a plakat, aby nám něco sdělili a dovolili poslat nejnnutnější. Ale kdepak! Museli jsme vyčkat, až sám svým podpisem na úředním archu oznámí, kde je a pak začal putovat malý kufrík s prádlem vždy jednou za 14 dní s čistými věcmi tam a špinavými zpět.

První zprávy z Pankráce

Jak jsme vždy dychtivě prohlíželi každý kousek zvlášť a celý kufřík, zda tam bude alespoň slovíčko (vždyť to posílané prádlo bylo jediná známka jeho života) ale psaníčko, lísteček žádný.

Teprve později, když se trochu obeznámil s poměry, odvážil se napsat pozdrav na tkaničku nebo gumu u prádla, nebo vhodit kuličku rozžvýkaného chleba s malinkým papírkem uvnitř (asi v poslední chvíli) mezi prádlo do kufříku, který odevzdávali mezi dveřmi dozorců.

Brzy jsme se při nošení prádla seznámili s manželkami stejně postiženými. Sdělovaly jsme si navzájem různé zkušenosti: Kdy a jak se smí poslat dopis, kde se smí žádat o návštěvu, zda se smí poslat nějaké jídlo! Nesmělo se skoro nic! Úředně kontrolovaný dopis na úředním papíře – myslím 1x za měsíc. Jídlo našim týraným, vyhublým hladovějícím manželům samozřejmě žádné. Po dlouhém, obtížném žádání v Bredovské ul. v „Pečkárně“ (v Petschkově paláci, kde mělo gestapo výslechy), po dlouhé době návštěvu.

První návštěva

Byla otřesná. Když jsem se v Pečkárně ve stanovený den vykazovala povolenkou k návštěvě, převzala mne hned u vchodu ozbrojená gestapácká stráž. Vedla mne chodbami, výtahem a zase chodbami kolem řad velkých zavřených dřevěných dveří. Na chodbách přecházela ozbrojená stráž, u některých dveří stáli také gestapáci v uniformách. Za přítomnosti několika něm. komisařů mne posadili ke stolu a pak mi zase nějaký jiný ozbrojený gestapák přivedl Pepu. Měl na sobě svůj civilní oblek, ale já ho za těch několik týdnů přesto nemohla ani poznat. Z rozrušení jsme se ani nepolíbili. Stejně jsme nevěděli ani „jestli se to smí“. Nikdy jsem neviděla člověka, kterého jsem přece tak důvěrně v každém duševním projevu znala a dovedla číst jeho myšlenky povědění třeba jen pohledem, výrazem tváře – tak duševně otřeseného, zděšeného – asi ze všeho, co už prožil. Samozřejmě nedal na sobě svým jednáním vůbec nic znát, ale hleděl na mne, přisedával blíž a díval se, jako by chtěl říct: Zachraň mě – pomoz!!

Později už jsem ho takového neviděla nikdy – zocelil – ztvrdl – byl statečný až do konce. Ten první otřes – z normálního světa projít jejich pekelnými metodami musel být asi strašný!

A jak zhubl!! Vždyť to snad ani nebylo možné! Za několik týdnů!

Nevěděli jsme vlastně ani, co povídat. Přede všemi těmi surovými tvářemi – a kdo ví, zda nebylo někde i odposlouchávací zařízení!! Tak nic!! A hlavně ani slzu před těmi lumpy! Tedy hlavně o dětech ... Stejně to bylo vše tak kratoučké a zase ho odvedli!

A doma čekali všichni, co budu vypravovat, všichni se seběhli ke mně – a v Křenici čekali rodiče a sestry na zprávy. – Co jsem mohla povídat? Čím je potěšit?

Další návštěvy

Do Pečkárny jsem si vyprosila návštěvu ještě asi třikrát. To už jsme my, manželky, mezi sebou věděly, že vyšetřující soudce se jmenuje Rehse - takový malý, hubený skrček, jeden z těch komisařů Müller, jeden Bauer, chlapi jako hory. – Podle čísel na dveřích už jsme odhadovali, zda jde o letáky, či jiná provinění. Pepa byl už ostřílenější a jako vždy lišácky pohotový. Při návštěvě mi řekl: „Pan komisař Ti dovolí, abys mi něco koupila dole u nich v buffetu, který zde mají v budově“. A opravdu, aby asi před světem „byli hodní“, mne zase

nějaký německý ozbrojenec dovedl dolů do podzemí a tam jsem směla v gestapácké kantýně koupit několik chlebiček.

Jednou jsem zase uprosila, aby mi dovolili vzít s sebou moji učitelku němčiny, že dobře nerozumím a vzala jsem s sebou naši „rodinou“ učitelku řeči Stránskou. Účel měl být ten, aby je svou německy vedenou povídavostí zabavila a já s Pepou si mohli říct pár slov. Měl starosti hlavně, zda u nás v domě nebyly prohlídky, co vím z prozrazeného, kdo k nám chodí atd.

Jednou jsem vzala sebou místo „matky“ naší Máňu i s Petříčkem. Tatík odešel v květnu – to byl Petříček ještě malý, seděl a stoupal si a neměl vlásky a při této návštěvě na podzim už měl ofinku a modrou beránkovou pelerínku s kapucí a velikými bambulemi pod krčkem. To bylo shledání dojemné! Petřík se nebál. Tatík ho vzal na ruku a Petříčka zaujaly brýle, u nás je u nikoho nevidal. Prstíčkem na ně sahal a koukal tatíkovi do očí. Tatík držel, aby synka nevyplašil a aby té kratičké vzácné chvílky užil. Po skončení návštěvy vzal na chodbě tatík Petříčka na ramena aby „jel na rapíku“, jak jsme říkali v Křenicích = jako na koni. Petříčkovi se to líbilo, ale tatík byl gestapákem okřiknut a byl od nás odveden. Děti se do „Pečkárny“ brát nesměly. Ani nevím, proč nám to tak prošlo, asi že byl malý.

Po jedné z návštěv jsem se dívala ještě za odcházejícím Pepou. Nevedli ho k výtahu, ale ke schodišti. A žasla jsem, jak Pepa ztěží jde. Později jsem se dozvěděla, že při výslechu byl nucen udělat 100 dřepů.

Týrali je tam a pokořovali všelijakým způsobem. Pepu ztloukli prý železnými pruty přes ledviny – dali mu jindy zas mezi prsty tyčky a sevřeli. Pepa mi vrátil od toho pokřivený zlatý svůj snubní prstýnek. – Slečna Stránských – ta učitelka řeči – která byla při té jedné návštěvě se mnou, tvrdila, že zahlédla pootevřenými dveřmi nějakého vězně spoutaného na zemi. Věřím jí.

Kolem Pečkárny a Pankrácké věznice

Chodila jsem kolem Petschkova paláce i když jsem neměla povolenou návštěvu. Co kdyby zrovna Pepu vezli k výslechu?! Co kdybych ho alespoň zahlédla. Podařilo se mi to jednou. Stála jsem stranou v koutečku u schodiště v hale – a tu ho vedli dva uprostřed mezi sebou. Pepa na schodech zakopl ... a přešli ... Srdce ve mně tlouklo, ani jsem nezavolala! Proč jsem aspoň nezavolala. Byl by měl aspoň chvíli radost! Ani mě v té soustředěné své starosti neviděl.

Chodila jsem i venku kolem budovy, kolem suterénních oken. Věděla jsem, že tam čekají celé dny na výslech. Myslela jsem, že mne snad může vidět přecházet. Teprve daleko později jsem se z motáků a od propuštěných vězňů dozvěděla, že to byla pošetilá myšlenka. Seděli tam „v biografu“, jak tomu říkali, v řadách na dlouhých dřevěných lavicích, museli sedět nehnutě zpříma s rukama na kolenou, s vyřízenými nosy pěkně do řady – celé hodiny – půldny. Před nimi stála stráž se zbraní.

A Božka Holárková, snoubenka Pepova spoluvězně z Pankráce, kterou také na chvíli zavřeli, ale pak propustili, mne vyhledala a vypravovala, že tam dole, v tom „biografu“ museli vězňové prožít i takové pokoření, že je ani na záchod nedovolovali, mnozí tam udělali louže a vězenkyně to pak zas museli uklízet.

Když jsme se z motáků dozvěděli, ve kterých oknech na Pankráci jsou, chodili jsme na Pankráckou pláň přecházet, aby nás uviděli. Bylo to však tak malé, tak vzdálené, že já jsem na př. v tom malém okénku na jv. straně nerozeznala, zda se tam míhají dvě hlavy, nebo dvě ramena světlé košile z tmavého svetru. A přece i tou představou, že „se vidíme“ jsme žili. Možná, že i Pepa „viděl“ různé jiné paní a jiné děti a měl radost, že „vidí nás a že jsme zdraví“ nevím. – Někteří příslušníci rodiny prý chodili do okolních domů a dívali se

kukátkem – vše se strachem z trestů. I pro vězně to nebylo snadné. Okénko bylo vysoko. Jeden druhého musel vysadit, nebo postavit na svá záda a třetí musel hlídat u dveří, neboť po chodbě chodila stráž a nahlížela občas okénkem do cely.

Jak to vlastně bylo

Všechno od začátku, jsem se dozvěděla mnohem, mnohem později z motáku z listopadu 42, kde psal:

„Přišli mne zatýkat 4, proto jsem musel pak v autě sedět jednomu na klíně (komisaři Baurovi). Jeden vešel nahoru, ostatní čekali na náměstíčku na konci naší ulice (nad Šárkou). Bylo otevřeno, jako jsme to měli ve zvyku vždy a klíče ve dveřích. Vešel a hned, že musím s ním na policii, přitom vytáhl z kapsy na řetízku odznak a v druhé kapse držel zbraň. Nedalo se nic dělat, proto protože šel neustále za mnou, i na záchod. Měl jsem na sobě všední šaty, v kapsách nic jsem neměl; když jsem si bral kabát, hned mi ho šacoval, ale nic tam nebylo – šel jsem si pro kapesník do ložnice, šel se mnou – hltavě se díval kolem – pak jsem se šel rozloučit s dětmi – nelíbal jsem je, abych nezdržoval; měl jsem ve stroji o brasmosti pro Encyklopedii a aby nehrabal ve stole a podobně, ač tam nic nebylo a pak, aby nemyslel, že sám na dlouho počítám. Jiřímu jsem řekl, že brzy přijdu (Mám ale stále pocit, že přijdu... Co mám v protokole, řeknu ústně, zeptej se, nezapomeň.).

A tak jsme jeli. Po cestě se vyptával, kde učím, z čeho mám zkoušky atd. Tam mě nejdříve vyslechli a když jsem „nic nevěděl“, zavolali z Pankráce (jezdilo se A...) Bobka, který za cigaretu řekl, že jsem chtěl na nějaké lístky rozdávat zbraně.

Jeho odvedli a mě zřídili bejkovcem a pak odvezli na Pankrác do samovazby. Rozuměj – ten chlap byl zatčen v dubnu a už druhý den řekl vše. Přiznal a skutečně našli 906 pistolí, 26 kulometů – ty vzal na sebe Dr. Šulc z přírodovědecké fakulty z paleontologie, 6 těžkých kulometů (Žáček) (to byl pekař na Žižkově a skrýval v mouce zbraně – chodila jsem k jeho paní se vzkazy, protože jsem to tam dobře znala – blízko jsem učila – poznamenávám já k tomu) ...ekrasit z bedny, polní telefony (Žáček), 1 tunu munice (Dr. Šulc) vzal na sebe i nějaké vysílačky (Ant. Bobek z ?) atd. Bobek strkal vše na různé lidi, vše, co věděl i nevěděl, i když to byly kecy a tak udal 300 lidí!!! Prý mu slíbili, že ho pustí! Dvakrát! Žáček byl při tom. Ovšem že nepustili. Naopak ho zavřeli na samotku; dříve, když vypovídal, měl se dobře. (cigarety atd.) Pak jsem měl řadu výslechů a často seděl v „pokladně“ ani se nesměl hnout i nosy vyřídít, ruce na kolena, až do noci. Počet i kdy teď z paměti nevím ale je ve slovníku německém v = výslech, n = návštěva (pas = kýlní pas) Ev. bití různými instrumenty, také ocelovým prutem atd.

Druhý den po převezení na Pankrác jsem močil krev, ale pak ne. Celou dobu až do srpna jsem se přikrýval zakrvácenými dekami. Jinak jsem byl klidný, až jsem se sobě divil.

Byl jsem znovu dvakrát „zatčen“, např. na Křivokláte obchodník udal, že tam byl člověk, který se představil mým jménem a uskladnil tam zbraně a pak mě nemohl poznat, když mě přivezli extra jen mě osobním autem, protože jsem tam nebyl.

Teprve po 25.?. byl sepsán protokol, ten jsem musel podepsat. Také jsem byl fotografován a.2178? bez brýlí.

Až do 1.srpna, kdy jsem byl u vyšetřovacího soudce, jsem měl protokol prima, totiž že byl u mne nějaký Bobek, který mi nabízel šicí stroj, ale já s ním mluvil asi 5 minut a pak ho odmítl, podruhé jsem ho již ani nepřijal, hned vyhodil. (Já k tomu poznamenávám, že skutečně byl u nás nějaký člověk, který s Pepou prohlížel šicí stroj, hovořili o různém atd. Pepa byl totiž hodně družný, hodně lidí znal, často k nám za ním někdo přišel, takže se těžko poznalo, kdo je z jeho přátel a kdo pracuje v ilegalitě. Také jsem krmila a hostila mnoho lidí,

kteří se musili skrývat. Ty vodil Pepa rovnou do ložnice, aby je služebná ani neviděla. Věděla jsem a nevyptávala se.)

No a pak 8.srpna jsem byl přeložen na jinou celu č. 100 s Taláškem a Božčiným Vládou Holárkem. Tam jsme pili vodu z klosetu oni se přikrývali dobrými dekami, já, jako třetí jsem spal pod oknem a přikrýval se papírovým (z papírových provázků z koberce). No zima! A proto jsem v srpnu nastydl, ač byla cela na jih, a dostal revma.

Byl jsem volán znovu k výslechu, když se dostal Bobek také k soudu. Tam řekl hrozné věci na mě i na ostatní. Tak mě vzal soudce znovu k výslechu a když jsem zapíral, zavolał Bobka a Gibiše a ti mi vše dosvědčili před soudcem do očí. Tvrdili, že to bylo proti Němcům a ne proti komunistům, jak já říkal. Doznali, že jsem Bobkovi dal letáky, že jsem mluvil i s Gibišem, že mám nákladní auto, že jsem chtěl vozit zbraně z venkova, že jsem byl vůdcem cyklistů v Praze, že sháním pro tiskárnu místnosti, že mluvím s vysokými vojáky atd. Že jsem sepisoval mužstvo a zbraně (to zas uđal Spurný). Když mu řekli že jsem „mrtvej“, tak jako na „mrtvého“ se tudíž vše „naháze“. Pak dostal Spurný nervový šok, když mě viděl živého. Mě totiž vozili extra tam a zpět osob. autem, aby mě ostatní neviděli. Pak mě dali k vyšetřování na Gestapo znovu a tam mě řezali a ukázali mi protokol (totiž já znovu i když mi to tvrdili do očí, ještě vše zapřel). Pak mi na Gestapu řekli, tolik svědků a protokolů!?! – tak jsem přiznal, co bylo pravda, 2 balíčky asi po 20 kusech, první „28.října“, druhé „Němci balte věci“ apod. Těchto velikost 5x10 cm malinké, ostatní vše popírám jako hloupost. Pak mě chtěli ještě na Gestapu namočít do hlavního vedení – že mě Vonka ze Spořilova poslal k Žižkovi „četli mi to“, což jsem přiznal ale byl to jiný Vonka, protože „adresu jsem věděl jen podle telef. seznamu“ tak ten, kterého přivedli to nebyl a toho ze Spořilova (poznámávám k tomu já – toho Pepa i já jsme znali ...) za 14 dní pustili. Já sám jsem nikoho neudal a musel pořád „lepit“ znovu protokol (podle toho, co se prozradilo), což působí obtíže, když se na to „nepamatuješ“ nebo jiné lidi „neznáš vůbec ...“

Pak jsem šel znova k soudu a znova na Gestapo na oddělení 121 a po nových výsleších znovu k soudci 5. a 6. prosince až do noci už od rána. Po 11. „návštěvě“ odejel 19.prosince do Terezína.“

Tak na Pankráci byl od 15. 5. 1940 do 19. 12. 1940

Bez otcových peněz

Každý měsíc jsem docházela do gymnázia ve Vršovicích pro plat. Jenomže ne dlouho. Když byl sepsán první protokol, byl zastaven plat zpola a když pak sepsali před soudcem obžalobu, byl zastaven plat úplně.

Domácnost, děti, služebná, shánění potravin za drahé peníze pod rukou (protože na potravinové válečné přidělové lístky bylo všeho jen poskrovnu), to vše viselo jen na mém školním platu. Měla jsem úzkost z toho, abych obstála, abych se o děti dobře starala. Ale byla jsem mladá, všechno to šlo i při všem trápení dál a byla i pomoc od dobrých lidí.

Lidi

Zajímavé bylo, jak se osvědčili lidé kolem nás. Báli se a stranili se nás mnozí, od kterých bych to nebyla čekala. A naopak, přihlásilo se svou radou, pomocí, podporou tolik dobrých lidí, které jsem dřív neznala. Věčný dík jim!

Rodiče moji i sestra pomáhali, kde mohli. Staří rodiče Pepovi, chudáci (babička už tenkrát hluchá, chromá), se znovu ujali svého propachtovaného hospodářství. Znova se dřeli na poli, na žních, řípě, bramborách. Znova krmili husy, krávy, aby ve válečné bídě pomohli se živobytím nejen mně a mým dětem, ale i Maruščině rodině a Markétce. A v zármutku byli skloněni nad brázdami.

A já hledala pomoc

A pořád to bylo zoufale marné. Těch advokátů různých, co jsem obešla! Co mi kde kdo poradil! Ke chvále advokátů českých musím říct, že ani jeden nechtěl vzít peníze. Stejně asi věděli, že pomoci nemohou. A přece jsem se přesvědčila, že skutečně někteří dovedli vyzvědět z gestapa a správně mě informovali, co se s Pepou právě podniká a kam ho převezou, ale to bylo vše, pomoc žádná, víc nedokázali udělat, ač jsme byli ochotni dát jakoukoli sumu, kdyby se našla cesta k záchraně.

Taky hezkou řádku šejdířů jsem poznala, kteří chtěli vytahovat jen odměny a nevěděli nic, vymýšleli si a já měla třeba zprávy přímo od Pepy úplně z jiného místa. Těch žádostí, co jsem poslala a všelijaké jiné vlivné osoby žádala o doporučení o projednání! Osobně jsem s rukou vztyčenou „heilovala“ až u Franka – pokořovala se, odvažovala se vlézt na všechny úřady – já, která jsem plachá a držím se raději v ústraní. Ale tenkrát jsem byla mladá a věděla jsem, že musím udělat vše, co je možné. Mnoho známých mi pomáhalo dopisem doporučujícím, osobním doprovodem, přímlovami a dary zas přes jiné známé atd. František tenkrát sehnal dokonce i nějakého kurýra až do Berlína k soudu se žádostí..atd. Také přes Slovensko jsem našla nějakou přímlovu... Člověk úplně skleslý se pořád znova chytá nějaké rady, naděje!

Potmě

Ve válečné době tonula Praha stále ve tmě. Všechna okna se pečlivě zatahovala dekami a černým papírem. V novinách nás vyzývali, abychom nezapomínali na světla ve světlíku atd. Na ulici se nesvítilo. Na hlavních třídách při chodnících byly v určitých vzdálenostech na zemi rozestaveny malé modré lampičky. Auta jezdila s malými klopenými světly – stejně jich bylo málo – nebyl benzín.

A co já jsem se v takové strašidelné tmě nacestovala!! V blátě, ve sněhu – do Křenic a zpět. Tam jsem odvážela za tmy cennější předměty z obavy před rabováním gestapáků – zpět si přivázela mouku – tuk -, co zkrátka mohli rodiče dát. A do toho ještě zahoukaly často sirény – poplach před náletem. V našem domě se obvykle všechny děti rozběhly a babička se s nimi stěhovala do sklepu „do krytu“ a nás napomínala, at' si nezahráváme a nezůstáváme nahoře. Naštěstí se u nás na Hanspaulce nic nestalo, ale v jiných čtvrtích ke konci války zažili lidé hrůzné věci.

Máňa

Ještě že jsem v té celé dlouhé době měla také hodnou služebnou – Máňu! Starala se o děti pečlivě. Spokojila se s tím skromným jídlem, které jsme mívali – (kostka Sany na celý týden pro celou rodinu – takže se např. škubánky ohřívaly nebo sušená ve vodě nabobtnalá mrkev, jen podlitá vodou, bez omastku... atd). Měla na starosti celou domácnost, malé děti, vaření, prádlo... a já pořád odcházela. Do školy, na gestapo, na Pankrác, po advokátech – do Křenic- při náletech do „služby“ civilní obrany atd... Bylo to štěstí pro mne, že měla ty moje děti tak ráda, že jsem jí je mohla bez obav svěřit.

Bez úsměvu

A děti byly spíš zakřiknuté. Já jsem přestala chodit do divadla, biografu. Sama bych nešla a ještě s tím vědomím, jak Pepa trpí. Nehrála jsem ani na piáno, ani radio a co jsem trochu dovedla, všechno jsem zapomněla. Dřív jsme mívali často návštěvy – teď jsem neměla zájem někoho známého zvát. A tak se mi jednou stalo, že mě navštívila znenadání spolužačka Růža s neteřemi. Sama je hovorná, plna veselého smíchu a holčičky byly nebojácné, živé, bez rozpaků přednesly básničky, zahrály na piáno, dováděly s Jiřím, hrály si s Petrem. Jiřímu jen ouška hořela, byl jako u vidění a když návštěva odešla, ptal se mě: „A proč my se také někdy nesmějeme?!“ Ta jeho otázka mě úplně přimrazila. Teprve po jeho slovech jsem si uvědomila, e má to dítě pravdu a snažila jsem se pak přes všechn svůj zármutek udržet dětem „normální radostný chod domácnosti! – sama- bez tatínka.

Ale tehdy jsme stále ještě všichni doufali, že se vrátí.

19. prosince 1940 odvezli Pepu z Pankráce do Terezína.

Že posunuli Pepu z Pankráce dál, nebylo dobrým znamením pro mne. Viděla jsem, že se tak hned asi nevrátí.

Pepa sám se ozval z Terezína radostněji. Přestaly zlé výslechy, měl víc jídla, našla se možnost posílat častěji dopisy střídavě české a německé a dokonce i balíčky s jídlem. Z motáků, které skryl někdy v botě, kramfleku, bačkoře, kšiltě u epice, v knoflíku (látkovém) atd. jsem se ledacos dozvěděla. Posílal nám porůznu věci „spravit“ a já zase zasílala „spravené“ zpět. Tak se také mohli dorozumět v ilegalitě, co je prozrazeno neb co mohou zapřít.

V motáku z 29. 12. 1940 píše Pepa z Terezína.

„... přivezli nás sem tři osobním autem. Prof. Čížka, spí vedle mne, je zdrav. Ten třetí byl řemeslník Slepíčka. ... Tady je mnohem lépe, než na Pankráci, hlavně více jídla. Tady si mohu říci: „Teď jsem se najedl“. Nic pro mne nedělejte- nechte mne zde nějaký čas- v lednu máme jet k soudu. Chodím do kuchyně škrábat brambory, zima mi proto není. Jsem na společné cele s 39 kamarády. Zacházení je zde slušnější. Jsem zde spokojenější. Jídlo k prádlu přiložit můžete, ale jen obyčejné věci. Vykrádají to. Mohu psát jedenkrát za 14 dní. Peníze můžete posílat týdně 100 K. Poštu mám druhý den... Nedělejte pro mne žádné zákroky...“ (Pepa se totiž bál koncentračních táborů. V jednom motáku psal, že by raději na sebe něco „vymyslel“, aby šel raději k soudu než bez rozsudku do koncentráku. Ani chudák nepotřeboval nic na sebe „vymýšlet“, měl toho i tak až až...) „Nic nepodnikejte, přijdu domů až bude konec války.“ „Měli jsme vánoční stromek na dvoře i na cele..v duchu jsme byli s Vámi...“ „Pošlu srdíčko Tobě i mé mamince...“ (Bylo to srdíčko s obroušených dvacetihaléřů s dirkou k zavěšení – skutečně nám je propašoval, poslal...) Jindy zase dětem z chleba vyrobené šachové figurky. Nezapomíná v ilegálních malinkých dopisech na všelijak sehnanych papírcích na svátky a

narozeniny Jirky, dědy, rodičů, sester atd... Propašoval mi domů také „červený papírek“ – to byla obžaloba a abych prý se nebála. Sám pomalu urovnal a navrhoval, jak napsat odvolání.

V jiném motáku oznamuje – Hrnčál, Hodek (to byli lidé z Mělníka) odvezeni do Drážďan, druhá parta (ta z České Lípy, Chomutova) jde k vyšetřujícímu soudu do Budišína...

V lednu 1941 z Terezína v motáku napomíná:

...“...špatně vypadáš? Co Tě trápí? Co? Já jsem se svým osudem spokojen. Že to nejsou první rány, které jsem dostal, tak jsem tak trochu „otužilý..“ Neboj se, byl jsem a budu statečný. Buď i Ty statečná. A v jednání opatrná. Nebojím se, nezaplakal jsem.. Podívej se, nic se nedá dělat, než čekat, zcela klidně. Jsou zde i tací, kteří jsou zcela nevinní, např. došli pro nějakého člověka, že má přijít do hostince a jsou zde, kteří přiznali, že rozbili izolátory a sedí tu už 3 měsíce, jsou zde i děti 16 leté – na Pankráci i 12leté – že hodil kamenem – jsou zde i stařečkové – jejich rodiny jsou statečné. Buď i Ty statečná. Jez hodně, chod' na procházky, omývej se studenou vodou, otužuj se. Jdi na nějaký film, buď veselá. Nemáš, proč bys měla být smutná. Mé svědomí je čisté. Nebojím se ani nejhoršího“.

Návštěva v Terezíně.

O návštěvu do Terezína jsem musela žádat v Praze. Dostala jsem se tam několikrát. Tam bylo trochu „volněji“, vše „méně oficiální“, ač také vše pod dozorem. Vězňové ve štráfátých vězeňských šatech. Mohla jsem přinést jídlo. Mohla jsem propašovat i různé zprávy jemu i spoluvězňům. Tak jsme si také mohli rychle sdělit tajné šifry dopisování. Dosud jsem např. nechávala písmenka, která měl číst nepřipojená k ostatním. Teď to Pepa z obavy žádal složitější – od slov začátek, začíná neb podle významu každé 9. a 11. zas až ke slovu, které znamená konec.. zakončit..dědeček apod.

Jednou jsem vzala s sebou do Terezína i Jirku. Děti tam nesměly, ale já jsem na vrátnici prosila tak dlouho, že by chlapec moc brečel a že nevím, kde bych ho zatím nechala atd.. Až to dovolili. Pepa měl samozřejmě velkou radost. Prohlížel Jirku ze všech stran... ale Jirka mě pak venku překvapil otázkou: „A kde byl tatínek?“ když jsem se divila: „Jak to, vždyť přece Tě tatíček držel na klíně a hladil?!“, tak se Jiří ohradil: „To přece nebyl tatík, to byl děda z Křenic!“ No, ani jsem se mu nedivila. Nemohl tatíka vyhublého, ostříhaného, v trestaneckých šatech poznat.

Brzy po mé a Jirkově návštěvě

U otce v Terezíně 10. 11. 1941 – jsme dostali od Pepy tajně zprávu, že odjíždí zpět na Pankrác a pak dále do říše... „...až se dostanu na místo, napíšu Vám. Teď to již půjde rychle, asi za 6 neděl obvykle soud. Odjíždím zcela klidný – proto buďte i Vy všichni také klidní. Při odjezdu jsou všichni na nás velmi slušní. Jsem rád, že jsem byl v Terezíně, neboť jsem se tu zrestauroval do té míry, že vážím 80 kg tj. jen o 3-4 kg méně, než jsem vážil. Peníze mám – asi 1000Kčs (dřívější měna!)... Zbylé věci, které nepotřebuji, pošlu z Pankráce... Foto si vezmu s sebou, podobně i učebnici. Noviny dej posílat. Dnes jsem dostal též různé dobroty od Vás – přišly akorát – to byly hody! Poznal jsem hned, od koho co je..děkuji..Můj kolega, prof.Čížek je zdrv a veselý, líbá a zdraví svou paní a v klidu vzpomíná. Spali jsme zas vedle sebe.. Přijdu, až bude konec války. Neboj se.“

A narychlo ještě tajný lísteček z Pankráce.

12. 2. 1941...“Jsme na Pankráci – zítra ráno odjíždíme do Říše. Kolega Vojta též. Spíme i zde zase spolu. Je statečný. Sám jsem nejen klidný, ale i veselý, neboť je zde možnost, že přijdu brzy zpět... Moje krásné děti a moji drazí všichni ostatní – tož brzy na shledanou.. Pozdravujte též přátele atd... Líbám všechny.“

Doufal!

Chudák! A my s ním! Ještě dobře, že člověk dopředu nevidí!

Dočasně beze zpráv.

Čekala mne smutná cesta na Pankrác pro věci, prádlo, svetry atd..
A úzkostné dohady, kam je vezou a co bude dál. A tak se nám každým úderem kola vlaku vzdaloval dál – do nenávratna. Ale my všichni stále ještě doufali a věřili ve šťastný návrat.

V Terezíně byl tedy od 19. XII. 1940 do 11. II. 1941

Německý dopis z Mnichova

21 .II. 1941 – Zelle 490

Name: Krat.Jos.Gef.B.Nr.Z:490 abt III/4 München 9 Stadelheimerstr.12.

Oznamuje na úředním blanketu, že smí každých 14 dní psát příbuzní jemu, taktéž jídlo se posílat nesmí. Oblečení mají ústavní. Lepí sáčky papírové.. Žádá fotky dětí, protože mu je odebrali – pár drobných přes kancelář na mýdlo atd. a zasílání novin. Smějí se posílat jen povolené a přímo z redakce – ne z domova. A bylo přiloženo tištěné upozornění, co se smí a nesmí – vše německy. Obálky zelené, úřední, se jménem a číslem vězně – jimi v kanceláři vyplněné.

Další dopis z Mnichova

19. III. 1941 – Zelle 490 – Byl psán česky a ne za 14 dní, ale za měsíc (a tak i další). A zas vše tak na úředním papíře s německou „hlavičkou“, číslem a jménem. Z tohoto dopisu se dozvídáme další podrobnosti z jeho denního vězeňského života: „...došel dopis z Prahy. Pošta jde asi 7 dní. To víš, že na všechny vzpomínám a každý dopis, který přijde, pohladím. Toto jsem dostal a mám velkou radost. Noviny dosud ne..celý můj obzor je má cela a dvůr, kam chodíme obden na hodinovou procházku. Jsem rád, že začíná jaro, je veseleji, slunce i ptáci. Náš ústav je za městem a proto slyším pěnkavy, kosy i kukačku.. Kosa slyším hlavně před 7.hod, kdy vstávám a uklízím nepořádek, to vyvětrám a vynášíme naše velké „nočníčky“ Ústav je modernější než Pankrác (až ne klosety) a bezpochyby teprve asi několik málo let postaven, protože nebyl ještě vůbec opravován. Přes den se naše líbezná postýlky zamykají. Teď dělám sáčky pro nejdobřejší pečivo a cukroví. Sáčky děláme denně. Za den je jich koš dosti veliký, 300 denně jen já sám (lepené i skládané).. Učím se němčině, jenže nemohu s nikým mluvit, protože jsem sám v cele, jako všichni. Tak uběhne čas až do oběda – v 11 hod, na který se již upřímně těším. Snídaně je v ½ 8 a večere v 17 hod. K snídani dostaneme vždy bílou kávu a chléb. K obědu zase chléb a porci zelí bílého, červeného, zapraž. Tuřín, mrkev apod. a k tomu asi 6 vařených bramborů ve slupce do ruky. Denně ještě maso nebo salám nebo sýr. K večeri bram. kaši, ságovou polévku a pod. A k těm dvěma jídlům též chléb... V neděli se chodí do kostela, já zatím nesmím, až později... Půjčují nám knihy zábavné i poučné, dvě až tři ob týden. To ví, musím se prokousávat a spíš slovíčka domýšlet.. Dostávám teď denně ½ černého piva (2.50). Jsem zdrav. Když jsem byl posledně u lékaře, vážil jsem se, spadl jsem o 4 kg..“

Takto z dopisu by to vypadalo obstojně. Ve skutečnosti si představme vězně v samovazbě, ostříhané, v ústavních šatech, kteří si nesmějí přes den ani odpočívat a jen lepit a lepit sáčky – to se počítalo a zapisovalo. Jídlo bylo tak vodnaté, nemaštěné, toho „masa“ jen asi 2 sousta, že za měsíc se spadli o 4 kg. O 1 kg za týden. Měli ustavičný pocit hladu a jak jsem se později dozvěděla, dávali si lepidlo (byla to škrobová moučka), kterým lepili sáčky do „polívky“, aby se udrželi na živu. A na vzduch jen ob den a jen na hodinu. Chodit pod dozorem v kruhu po dvoře a nemluvit. V celách bylo zima. Chodili stále ve svetru (svém) a Pepa, jak mi později vypravoval, si lepil z papíru „deku“, kterou se přikrýval.. Po měsíčním pobytu směl pak psát častěji a to každých 14 dní.

V dopisech z 1. IV. 1941 a 15. IV. 1941 z Zelly 490

Píše strašně špatným, rozskřípaným perem, černým, hustým inkoustem, takže mu dělá potíže dopis vůbec napsat. Vzpomíná na všechny zvláště a hlavně na děti, i z vězení projevuje o ně starost = zda Jiříu dát o rok dřív do školy. Doporučuje ano, zdá se mu dle obrázků i projevů dost vyspělý..zda Petříčkovi operovat kýlu.. doporučuje raději dřív a v teplých měsících. Ptá se a radí o daních..atd. Vzpomíná všech svátků a narozenin. Nezapomínán s gratulací.

Vzpomíná na sestry a rodiče.

Tíseň věčného hladu ho donutila, aby mi psal o balíček s jídlem – (přeložil to z němčiny ze záhlaví dopisu, že se smí poslat 1 kg chleba)..žádá, abych poslal sušený, aby toho bylo víc!..jenomže..ještě před odesláním dopisu ho donutili, aby to škrtl a sám to škrtnutí podepsal.

A manželky v Praze

Zatím horečně pátraly jak pomoci, jak ulevit. V Bredovské ulici na gestapu v „Pečkárně“ jsem často stávala ve frontě před kanceláří mezi ostatními postiženými ženami, když jsem šla žádat o mimořádný dopis, protože potřebuji radu o... , nebo o dovolení posílat noviny, lék, prosit o povolení návštěvy atd. a tam jsem se seznámila s několika manželkami, které měly též manžela ve Stadelheimu, Truksovou, Tomasovou, Wünschovou aj. Scházely jsme se na různých předem určených místech a předávaly si navzájem zprávy, motáky, předčítaly došlé dopisy, radily jsme se navzájem a jezdilo nás vždy několik společně na vyžádanou a po dlouhé době povolenou návštěvu.

Cesta nebyla snadná. Musela jsem ve škole prosit o dovolenou (obyčejně na 2 dny) kolegové i ředitel měli na štěstí pochopení. Obyčejně jsem vyprosila i podporu na škole u Pepy (sami mi to tak nabídli – a kde to sehnali nevím – snad mezi sebou vybrali). Stávalo to 700 Kčs. Už nevím dobře. Bylo i dost nebezpečí cestou z náletů. My jsme to u nás v Čsl. neznali. V tu dobu zde žádné nálety nebyly, jen houkání sirén a poplachy a někdy jsme viděli ve strašlivé výšce i přelety.

Ale jinak nic. Němci už ničivé nálety znali. A tak se nám při cestě do Mnichova stalo, že lidé v kupé najednou vylítli, popadali svá zavazadla a kufrы a chtěli se řídit ven. My seděly klidně a nechápavě dál. Pak se ukázalo, že to způsobilo svištění při jízdě pojízdného vozíku pro zavazadla - lidem ten tón připomněl nějak nálet. V Mnichově jsem také poprvé uviděla, jakou spoušť bomby natropí. Na některých místech byly domy zbořené zcela, v okruhu pak zpola a dál s trhlinami na zdech a vysypanými okny. Na víkend lidé z měst ujížděli raději houfně do přírody. Vybrat si „bezpečné“ místo, bylo zcela nemožné.

My jsme např. usoudily, že si nocleh nevezmeme v hotelu blízko nádraží – ale někde v postranních uličkách. Když jsme pak ke „svému“ hotelu přišly, viděly jsme, že je zcela pobořený a fungují jen dvě patra. Majitelka nám vypravovala, že to byl první zásah v Mnichově vůbec a jak nestačili utíkat do krytu a jak zase ti, kteří tam doběhli, utíkali z krytu, protože tam na ně začala téct vařící voda z porušeného potrubí. A hotel na nádraží i nádraží stálo dál neporušené i při všech našich dalších návštěvách.

Sháněla jsem i jména a adresy dozorců ve vězení a posílala jim dárky: Pepovy košile, kravaty a co se dalo. Vše bylo vzácné, vše bylo jen na lístky, jak šaty, tak obuv, tak i jídlo a všeho samozřejmě málo.

Sehnala jsem i jména a adresy některých Čechů, kteří byli trvale v Mnichově, aby mi pomohli vypátrat, vyzvědět atd. Popřípadě také, aby u nich našel Pepa útočiště...kdyby!...snad někdy při náletu byl zmatek a mohl prchnout..

Návštěva ve věznici Stadelheim v Mnichově

Jely jsme elektrickou na předměstí Stadelheimu – až na okraj města..(Bylo pro mne novinkou, že všude pracují ženy. Jako řidičky, průvodčí, prostě všude. Muži byli na frontě. U nás v Čsl. tehdy ještě tolik žen nebylo v zaměstnání. A muži nebyli samozřejmě na frontě. Leda mladí lidé na nucených pracích v Říši...) Pak jsme šly podle hřbitova a polí k velkému komplexu budov, k věznici. Ohlásily jsme se a prokázaly povolením k návštěvě, dokladama a pasem a šly čekat do čekárny. Byly jsme rozechvělé, jak své muže shledáme zas pohublé, zda se nám podaří propašovat zprávy, jídlo..., vyzvíдалy jsme opatrně různé možnosti.

Pak nám je přivedli do vedlejší místnosti – za přepážku jako někde na poště, dole dřevo, nahoře mříž až ke stropu. Pana Čížka, Dr. Fukátko a Pepu. Každého vedl bachař – dozorce a u každého zůstal také v těsné blízkosti po celou dovolenou dobu 10ti minut stát. Muselo se mluvit německy. My jsme jeden o druhém vlastně ani nevěděli, jak kdo umí německy hovořit,

takže to bylo úplně groteskní, jak na sebe koktáme němčinu jako dva cizinci. Samozřejmě jsme si skrz ty dráty nemohli podat ani ruku. Než jsme se vlastně trochu vzpamatovali, už bachaři napomínali: „Konec návštěv – ukončit hovory.“ Marně jsme žádaly o výjimku, že jedeme z velké dálky. Nic na ně neplatilo.

Tak jsem tedy zas po dlouhé době uviděla Pepu. Byl klidný, usmíval se, vyptával se na všechno doma. Na rodiče. Na sestry. Chtěl, abych odvezla některé části oděvu domů (věděla jsem, že v nich mám hledat motáky) – a skutečně jsem ve vrátnici měla svetr aj. ve švech ukryté zprávy. Mne se Pepa ptal, zda jsem mu přivezla bačkory a slovník něm. Věděl, že zas on tam najde maličká psaníčka. Dala jsem u ševce na Hanspaulce vlepit dvojitou vložku a u známého knihaře lepit dvojitý hřbet. atd. Bylo to vše vždy se strachem, ale dobře to dopadlo. Pepu hlavně zajímalo, jak to dál vypadá v ilegalitě. – Paní Čížková se při odchodu jen tak, jakoby náhodou ještě vrátila, jestli může nechat manželovi hrstku šumáků, že si je rád dává do vody. Bachař je milostivě předal, aniž tušil, jak je paní Čížková v napětí, zda to dobře dopadne, protože v každém „šumáku“ byly zprávy.

My jsme pak ještě dobu postávaly ve vrátnici, usmlouvaly jsme ještě nějaké to odevzdání balíčků s jídlem, výměnu prádla atd.

Na zpáteční cestě před branou se k nám připojili starší manželé – když uslyšeli naši češtinu – a kus cesty až ke hřbitovu nás vyprovodili. Byli chudáci jak dva ptáčci, kteří poletují kolem vypleněného hnízda.. Měli prý jediného syna a tady ve Stedelheimu jim ho popravili – chodili jen tak kolem místa – kde jejich syn naposled dýchal – hledali po hřbitově.

Nemohla jsem to poslouchat, zůstala jsem raději 10 kroků pozadu. Úzkostí se svíralo srdce. Jedna z mladých Češek, která také byla na návštěvě, se dozvěděla, že tam na pole chodí její muž a ostatní okopávat řípu.. Tak se plížila a rozházela v poli plno cigaret, aby je tam našli. Mnichov jsme si pak také ve zbývajícím čase prohlédly. Budovy honosné. Ač novodobé – přec většinou ve stylu starořeckém se sloupovím a trojúhel. štítem. Muzea a sbírky byly uzavřené – okna u podzemí chráněna betonem, sbírky asi uskladněny ve sklepích kvůli náletům. Zboží za výklady bylo, ale koupit se nedalo, vše bylo na přidělové lístky. –Líbila se mi voda – spousty vody, modré, modrozelené, čisté – v parcích, kašnách, vodotryscích – Alpy byly asi zásobárnou – sníh – ledovce.

To Praha je na vodu chudičká.

Přinesla jsem si propašovaná psaníčka

IV. 1941 – Mezi nimi byla i tato „báseň či úvaha“:

Jaké to ve vězení

Jeden se zblázní, jiný zas v bázni „Přispějte Boží“
k modlení třetí i k předsevzetí
v mříž pěstí hrozí.
Prvý den slzy, nechce žít brzy,
Útěchy není. Nemoc, hlad léká.
Půl roku čeká, není to k vydržení.
Půlrok se převalí, duše se zocelí
Rok si dáš za čepici – zvykáš
I šibenici – Jen věčná
Čekání – sezení-
Také to vězení.

Od 24. IV.

Prý jim už přestali topit. Je jim zima. Dává na sebe vše, co má, i ručníky. Těší se, že bude brzy červen a snad i jim tepleji. V noci nálety. Vězně samozřejmě nikam do krytů nevodí. Petrovi začali ve vězení – už v Terezíně říkal Pavel. A tedy pro všechny spoluvězně byl „povel“. Prof. Čížek zas „táta“ – pro svůj věk a rozšafnost. Duševní oporou ve skleslosti pak oba, všem.

„Úřední“ dopis z 29. dubna 1941 k svátku matek

Zelle 490 - na úředním blanketu dostala jsem z Mnichova hezký dopis česky psaný drobným písmem, dobrým perem. Nalepil k nadpisu i srdíčko z kvítků, vytržené z nějakého obrázkového časopisu.

„Zlaté maminky“!

Vzpomínám a ve vzpomínce gratuluji. Nejprve Ty, moje Věruško. Vzpomínáš vonících růžových jiter svátku matek minulých let, kdy s orosenými květy naše srdce šla Ti přát – děti i mé – a jak se naši oči smály a bylo veselo. Přeji Tobě i dětem pevné zdraví. Však jen my dva známe tajemství našeho rodinného krbu, spokojeni i při skývě u čaje, neřekli sobě ni špatného pohledu, sluníčko spokojeného štěstí rodiny nezapadlo. Ještě mnohé rád bych Ti připomenul z nejlepších, ale Ty to víš. Doprovázel jsem Tě v duchu starobylým Mnichovem i cestou zpět. Škoda, že nemohli jsme spolu být jako dřív. Buď ale klidna, zas přijdou doby pokoje všem lidem dobré vůle, jako svěží jaro po zimě přijít musí... Je dobře mně najít a vážit si darů Božských a spokojen být svým údělem. Odtud, z cely zapomenutých obzorů, zdá se mi mnohé nepochopitelné, jak mělká jsou přání lidí – iontů Vesmíru a naopak, jak málo stačí k spokojenosti lidské, krajíček chleba víc, pozdrav či chuze pod volnou oblohou... tož vše nejlepší. Včera dostal jsem dekret služební (jen ½ platu od října 1940) – dopis od Věrušky, poprvé noviny na zdejší adresu. Zatím nepotřebuji nic. Bačkory si nechám, jsou přes kotníky a zde je od nohou zima i v létě, zvláště teď, kdy nám netopí. Budu žádat aspirin a... [dále

nečitelné – pozn. autora] - preventivně. Jsem zdrav. Přeji maminkám zdraví a vyplnění všech tužeb dětem a všem.

Váš táta a Pepa.

(Druhá polovina dopisu psána pro Křenice)

Legální dopis z 12. května 1941 (úřední blanket Z 410)

„Drazí,

vzpomínám, čas letí jako chrt, jak říká taťka, již skoro půl května pryč – kdyby aspoň nějaký mazanec s perníkem přišel – jo to by bylo veselejší. Ale člověk je spokojen i s tím, co je... Celé tělo myji si teď v těch chladnech 2x týdně. Jinak koupeme se jednou měsíčně. Šaty, co zde mám, si nechám, aby se zničily jen jedny a ne dvoje. Podobně svrchník, chodím v něm celý den a na noc se s ním přikrývám. Prádlo dostávám jednou za 14 dní, když je něco špinavé, mohu si to eventuelně přes neděli přeprat. Peníze zatím nepotřebuji. Pivo již nedostávám, protože není... ke dnu mých narozenin jsem udělal 44 000 sáčků nejrůznějších typů. „Povýšil“ jsem – hotové lepím asi 2 200 ks denně. A při tom mi ještě zbyde čas na čtení, studium, luštění křížovky v nedělní příloze... vše jde klidně, celkem jsem rád, že už je květen, bude tepleji. Na dvoře, kde se procházíme kvetou macešky, sedmikrásky a je to veselejší... jak se těší Jiří do školy? Nezapomeňte mu přidělat k aktovce popruhy – pro bezpečnost a rovnou páteř. Chtěl bych ho vidět, malého školáka, až půjde poprvé do školy. Doufám, že se toho také dočkám, přece zde věčně nebudu. Denně večer, než usnu, vzpomínám na vás všechny s dětmi si v duchu pohraji.. slyším žvatlat Pét'u nebo vzpomínám na malou Marušku i rodiče. Za dva dny mám rok, tož vesele do druhého.

Celuji Vás všechny. Váš táta.

Kolem 11. 5. 1941 přišlo i několik ilegálních malinkých dopisů v balíčku s prádlem nebo po návštěvách různých lidí. Píše, že v den narozenin měl bílou kávu, chléb, k obědu nudlovou polévku a kousek masa, večere dává už ve 12 hodin, byl kousek „tlačenky“, chléb, čaj. Od nás mu však došel balíček s perníky, salám, chléb. Fukátko dostal také balík a bachař obojí jim dal. Před tím prý přišel balík velmi opožděně, „nádivka“ byla zkažená, věci promáčené, plesnivé. Musel vyhazovat, ač měl hlad a litoval, že nedostal holý suchý chléb. Pepa nás napomíná, abychom se s příbuznými nějak domluvili. Když přijde balíček častěji, bachař má zlost, vůbec nic neodevzdá, hodí leda kus chleba – Škoda – vše těžce sháníme, ať to raději sníme sami. Píše, že spis, obžalobu, zatím nemá, ani ostatní. Nemá ji ještě ani skupina z roku 1939. Myslí, že k soudu půjde sám. Myslí, že válka bude trvat ještě rok, ale že může nastat zvrat. Slyší nálety.

Legální dopis z 31. května 1941 – Zelle 490

„Moji milí, jsem rád, že děti teď dobře vypadají. Petříčka nech operovat u našeho dětského lékaře a za nějaký den domů. Doma bude mít lepší prostředí. Nezapomeň se informovat v Léčebném fondě, kolik na operaci přispějí... Škola, co chodí Markétka, je jen jednoletá? Píšeš, že vám špatně hraje radio, dej ho snad přímo opravit v továrně Telef...[dále nečitelné – pozn. T. Kekrta] , je to německý výrobek. Bude asi lampa vadná atd. ...Co malý Ríša? Jarče tisknu ruce a přeji zdraví. Myslím, že už oželela, že to není holčička, jen když je pěkný, zdravý – bude i úspora v šatech a snazší výchova. Až se ožení, může mít zas samé holčičky... Ty moje Věrunko, budeš mít narozeniny a proto vzpomenu slov: „... a kdybys vesmíru nejchudší byla z hvězd, nedám Tě za hory zlata všech měst. A kdybys na pólu hrstička sněhu,

přec nikdo na světě nemá Tvou něhu, a kdybys u moře kapička rosy, šel bych Tě vyhledat, ať si jen Kdosi. A kdybys protonem země i nebe, my všichni chceme žít jenom pro Tebe. Ano Tys semínkem na lánu setí. Dalas nám bohatství – Ty nevíš? – Děti! „Krev svou dal“ Tak v písmu stálo, kdybych Ti všechno dal, bude to málo...“ ...

Protože budeme asi psát až za měsíc, musím gratulovat i tatínkovi. Abych to řekl jinak: „matčin smích je jarní den a otcův úrodným rokem. Matčina ruka s červánků tkaný dech, otcova dlaň buduje mozolů zlatým potem. Vychází slunce, když matčin je zpěv – otcův? Ano to vychází celičkový svět.“ ...

A ještě, abych nezapomněl. Napište mi, jak je zdravá Maruška a Mánička, myslím, že potřebuje slunce – vitaminy – šťávu z mrkve. Poradí u profesora Tobíáška asistent Dr. Jaroš – zná mne. Zdálo se mi, že jsem dostal od maminky fialky – voněly.... Kam pojeděš na letní byt s dětmi? Počasí zde je ošklivé, deštivo, šero. Četl jsem: „do mřížoví mé cely zpěv kosa se zaplétá a je ještě větší šero. V tom šeru uzamčeném v koutě vidím dětí smích – ve vody džbánu slova Tvá. A Tvá slova rozsvěcují i když chléb tu není. Čas tu kape, život letí, jenom duši nikdo nikdy neudusí. I když jsem v zdech na lánu času, pospěš, poutníče, vykonej dobrého hlasu. Myšlenky jak vlaštovky domů se vracejí a zase na římsu mříž mi sedají a je ještě větší šero“. Váš táta

„Drazí, vzpomínám a tak se s Vámi zase trochu pomazlím ... dostal jsem dopis z Tvých narozenin. Vzpomínal jsem. Jinak všechny dopisy, fotografie dětí a Markétky dostal jsem v pořádku. My teď můžeme psát 1x měsíčně. Vy můžete psát každých 14 dní – i balík 1x měsíčně, ale ne věci, které se kazí. Peníze neposílej, nepotřebuji – není co koupit – hřeben atd. jsem si již koupil. Teď jsem si objednal limonádu (Poznamenávám: Pepa o ni dost stál, protože prý bublinky nadýmají a ztrácí se tím pocit hladu)... Vím, že už se těšíš na prázdniny – ty budou i v úřadech i u soudu. Začne se úřadovat zas až koncem srpna (Tím myslí Pepa, že spisy ani žaloba přes prázdniny nepřijdou). Na návštěvu sem nejezdí, škoda peněz. Musím Tě také varovat před podvodníky, nikomu nevěř... Máně dej placenou dovolenou asi 14 dní i dráhu... Nemysli, že zde máme velký hlad, máme více jen šrotový chléb a k obědu jen 2 brambory, ale maso je pořád 2x týdně i bílá káva...

Jiří teď hodně roste, proto je ohnutý. Ať chodí rovně! A nakonec to nejhezčí: Malé Máně bude as 3 i jeden rok, to jí rodiče zasadí jednoletý strom, a 10. má svátek Markétka – což přeji oběma ze srdce trvalé zdraví, a aby obě rostly svým rodičům pro radost. Vytrvalá, ušlechtilá práce přináší nakonec vždy zlatou žeň. A teď Ty, milý Jiříčku a Pét'o – jste oba silní, velcí, mám z Vás radost – Víš Jiří, musíš pečovat o svého bratříčka, nepozná nebezpečí. Též sám buď opatrný a duchapřítomný hlavně, když si hraješ na ulici, pozor na auta, elektriku. Dosud si při hrách pečoval více o tělo, ale brzy budeš pečovat o ducha – ve škole. Naučíš se číst, že sám si přečteš, co Ti napíše. Mnoho jiného se naučíš. Vědění je moc. Do školy se můžeš těšit. Buď hodný chlapec, - Užijte všichni pohody, krásy, zeleně, slunce, vzduchu.

Všechny líbá táta.

K tomuto dopisu, aby byly Pepovy informace ohledně jídla, dopisů, balíků uvedeny na správnou míru, byl přiložen „krásný“ tištěný elaborát.

München, Stadelheim 9/VI 1941

Dle vynosu R. J. M. (Rísského Ministra Spravedlnosti) zapovida se veškerý styk balíku, tak ze predmety veskereho druhu, jez by tu dosly veznum nelze dorucovati. Nebude-li vraceno možno, kterežto by byla na utraty prijemcovy, zabavuji se takove zasilky. Veskere drivejsi narozeni ohledne styku balíku pozbyvaji s okamžitou ucinnosti platnosti. Upraveni ohledne styku v psani se meni v tom smeru, ze se veznum povoluje jednou za mesic po jednom dopise z domova prijmuti. Přes počet ten povoleny dosle dopisy se veznum nedorucuji. Predplaceni casopisu a novin omezuje se na nasledovne uvedene noviny a casopisy: -Vecer . Narodni Práce – Cesky delnik – Ozveny. Tyto lze pouze predplatit u jichz administraci a primo odtud sem zaslati. Mimo těchto zde jmenovite uvedenych novin a casopisu nelze sem jinzch posilat zejména ne primo z domova! a Pepa to zas musel podepsat
A mimo to ještě německy tištěný podobný příkaz.

Na dovolenou

Byly zase prázdniny. Mánu jsem pustila domů k její mamince a my jsme zas jeli do Křenic. V nějakém letním středisku v hotelu by to bylo pro nás drahé a pak jsem se cítila nějak „Pepovi blíž u jeho rodičů. Stejně jsem však neměla stání. Často jsem tam dědečkovi a babičce a Markétce děti nechala a odskočila do Prahy – zda nepřišly od Pepy nějaké zprávy a co se dozvěděly ostatní manželky. Měla jsem také starost s hledáním nějakého vhodného advokáta. V Praze Pepa, že „viděl na gestapu“ toho z naší ulice. Hledala jsem dva. Jeden bydlel několik domů od nás, ale už se dávno přestěhoval – dlouho jsem hledala stopu. Pak toho druhého! Také sice „z naší ulice“, ale té zadní. Ten se mi zdál vhodný z toho důvodu, že měl za manželku Češku a jeho dvě holčičky mluvily česky i německy. Myslela jsem, že bude mít pochopení. Přislíbil ochotně. Teď však Pepa byl přesunut do Říše. Tak jsme zas sháněly Němce z Říše. Byl nám doporučován JUDr. Gruhl – najímal si občas byt v hotelu v blízkosti paláce Koruna na Václ. nám. Tak tomu jsem předala Pepovu plnou moc a ukázala propašovaný červený list obžaloby. Hlásila jsem se vždy dole v recepci , až přišla krásná, štíhlá, mladá, upravená blondýnka – jeho sekretářka – prý to byla jeho manželka a uvedla mne nahoru. Advokát byl uhlažený, dobře oblečený, vysoký, vzpřímený – jednal vlídně, snaživě – samozřejmě vše německy. V pokoji měl plno květin. Bodeť ne, když nás tam asi s prosbami a honorářem přicházela!! A stejně! Co dokázali? Komu pomohli? Asi nikomu a nic. Denně v Praze přibývalo v novinách jmen, tlustými písmeny v řadě pod sebou. Samí popravení! Tatáž jména (denně nová další) visela na velkých červených plakátech na každém místě po Praze i obcích. A což potom po atentátu na Heydricha! Úplná lavina poprav!! Vězeň za vězněm padal, .. protože prý „souhlasil s atentátem“ Jak mohl „souhlasit s atentátem“, když byl zavřený, často v samovazbě, s nikým nemohl mluvit, často ani nevěděl, co se venku mimo celu děje?!! Lež, krutost, násilí, hrůza vládly v těch zlých letech v „Protektorátu Bohmen – Mahren.“ A ani u toho Gruhla jsem nakonec nezůstala. Dostaly jsme o něm nějakou poplašnou zprávu, že není dobrý. Ono to bylo stejně asi úplně jedno a úplně pro nás pro všechny (bezmocné vězně i jejich rodiny) nadarmo – ale když jsme žily v úzkostech o naše drahé, lekaly jsme se a hledaly, co by bylo lepší. A tak jsem přešla k nějakému jinému advokátovi – Němci – který také občas přijel do Prahy a volal nás na radu. Jmenoval se Jarius. A ten jel také za Pepou do Mnichova – vše prohodit a dát si podepsat od Pepy plnou

moc. Pokoušely jsme se znova o návštěvu do Mnichova. Na druhou návštěvu do Mnichova – Studelheimu jela se mnou pí Čížková, Fukátková, a také paní Šinsová (její manžel byl zatčen a vězněn proto, že podporoval rodiny zatčených, vězněných a popravených.) Jela s velkou starostí, aby mohla mluvit se svým manželem dřív, než snad gestapo, aby mu mohla sdělit, co se stalo u nich doma. Byla u ní zrovna nějaká „spojka“ neb ilegální pracovní, když jí do bytu vtrhla gestapácká prohlídka. Paní Šinsová byla rozrušením bez sebe – tak rozpačitá – nejistá – nevěděla, co má honem udělat, jak si počínat.- Svým chováním se uvedla do takového podezření, že začali gestapáci s důkladnou prohlídkou. Ten ilegální host byl naštěstí duchapřítomnější než paní Šinsová, vsadil na poslední kartu, vždyť šlo o život jeho i celé rodiny Šinsových, shodil ze sebe šaty a vlezl do rozhozené postele – a povedlo se. Rozpaky paní Šinsově utvrdily gestapáky v domněnku, že ji nachytali s milencem. Ale pod paní Šinsovou se podlamovala rozčilením kolena, ještě když nám to vypravovala. A ještě, chudák, ke všemu si dělala starosti, aby její manžel nemyslel, že tam měla opravdu milence. Tato druhá návštěva se nám lépe povedla. Dozvěděly jsme se po zkušenostech jiných spoluvězňů, že máme žádat tlumočníka, že neumíme dobře německy. V tom případě prý budeme uvedeny nahoru do kanceláře a budeme moct mluvit déle se svými muži. Také jsme se dozvěděly, že si vězňové půjčují navzájem pláště, ve kterém mají našité vnitřní kapsy a že mohou v těch tajných kapsách pronést vrátnici jídlo. Byly jsme tedy náležitě vybaveny různými dárky pro dozor, jídlem „do kapsy“ a ještě pěkným teplým obědem ve vypůjčených k tomu účelu termoskách se širokým hrdlem.

Pepa měl radost. Seděl se mnou u stolu. Na kanapi proti nám tlumočník. Ale brzy jsme zjistili, že umí česky tak bídne, že rozumí asi tak každému desátému slovu. Když si dal Pepa do pusy jídlo a přitom mluvil = mumlal – tak já rozuměla všechno, ale tlumočník nic. Tlumočník se samozřejmě nechtěl shodit a ostatní dva úřadové, kteří seděli stranou u psacího stolu, byli klidní, že mluvíme pod kontrolou. Pravda je také to, že Bavoráci s Říší netáhli a byli benevolentní. Ukazovala jsem Pepovi spousty fotografií – propašovala jsem mu „v hašlerkách“, které jsem stále nabízela ze sáčku i řadu zpráv a malých psaníček. A druhý den před odjezdem jsme si zas ještě zašly do vrátnice pro kufr s prádlem a těšily se, že i my tam budeme mít nějaké propašované zprávy. Škoda, že vždy jen taková chvílka!! Ještě jednou po řadě měsíců jsme takto hodovali a bavili se v kanceláři. Tentokrát místo tlumočníka byla tlumočnice – slečna, která skutečně česky uměla. Pepa byl veselý, přirozený, žertoval a pochutnával si na obědě „mňam, mňam...“ a slečna se často vesele smála. Přísná nebyla, zas jsme s Pepou vyměnili zprávy a pronesl dost jídla. Nikdy jsme nevěděli, zda se snad nevidíme naposled a to vnášelo žal a lítost do loučení – statečně přemáhané. Paní Šinsová se tenkrát dívala ještě ze schodiště za svým mužem a pak ohnuta, opřena hlavou u zábradlí hořce plakala. Měli jsme jí co utěšovat...

A zase jen z dálky

Legální dopis z 16. VII. 1941 – Zelle 503

...“Milí

...Vzpomínám. Dostal jsem ještě pozdrav než jsi odjela. Ještě vzpomínám na Tebe. Bylo to přeci jen pěkné. Ten balíček od maminky jsem také dostal. To víš – to je pro mne svátek... Vidím z obrázků, jak Ivoušek je už veliký, však mě Ivo, ani Ríša, který již dostane první kalhotky ani ještě neviděli, tak se mi zdá, jako bych žil na onom světě. Však Ty mé děti ani nechápou, proč nejdu domů, proč si nejdu s nimi hrát. Snad více samostatnosti budou mít, houževnatosti, nedat se osudu v ...[dále nečitelné – pozn. T. Kekrta] minutách. A Jiříček už plave! Mám radost. Nápady malého Peti mě vždy rozesmějí. Je to myslivý chlapec. Dobře, že tatínek Máničky má práci venku, budou jako na letním bytě a ještě bude výdělek. Malá Mánička běhá! Ať ji nenechávají zbytečně nosit těžké věci, jako aktovku apod. Myslím, že právě oslavovala jeden rok. Do kláštera ať Markétka nechodí, to bych se moc zlobil, to se dělalo ve středověku. Jak jsou zdravé obě maminky? Máte teď asi hodně práce na zahrádkách... Já teď k 3. červenci mám už uděláno 200.000 sáčků. Postoupil jsem ve funkci. Vyfasoval jsem též ústavní šaty, dva kusy bílé, kalhoty a modrou bluzu. Našel si mě sám odb. dozorce a proto jsem byl přemístěn z levé poslední cely, abych byl víc k ruce. Začínám nováčkům práci, nosím jídlo apod.... Mirku, Ty máš svátek, víd'? To víš, že bych Ti nejraději potřásl pravicí. Prý teď hubneš, abys byl podle módy, jen ne moc, aby měly z Tebe děti respekt! Přeji vše nejlepší...

Přání k svatbě

Když se Pepa dozvěděl, že sousedka Zorka bude mít svatbu, napsal pro ni krásné přání, „Připojuji se též gratulací: Nejezte z jednoho krajíce, ale dejte jísti každý ze svého, neboť nelze, aby jablonoň nesla plody ve stínu jasanu a ani jasan ve stínu jabloně není jasanem. Buďte vzájemně k sobě ne jako břeh k řece, ale jako její dno a všechny vody budou vaše. Ženě, buď jako voda pružná, měkká a přitom nezdolná, vždy částí i jen krůpěj žulu proráží. Muži, buď v síle dobrý, něžný jak slunce, které květ tváří k sobě obrací, život budí, sílu dává, plody v nejskvělejší dozrává, však slunce bez vody, domácí krb od střechy hoří a voda bez slunce – krb od základu boří. Nejen prvouveselá tvář ženy a pohlazení muže, lehkou činí. Šťastní poznávají ihned, méně šťastní po letech a nešťastní, kteří se dívají a nevidí, poslouchají a neslyší...”

Jak je to dlouhé čekat zas celý měsíc na další dopis a mezitím ani zprávička ...nic.

Legální dopis z 12. srpna 1941 (Zelle 503)

„Drazí, jsem rád, že jste zdraví. I já jsem zdrav. A hlavně děti, Jiří, Pět'a, Ivo, Ríša, Mirek, Mánička! to je děti a z nich tři mě ani neznají. To to letí. Malá Manka, že má už 8 zoubků a váží 10 ½ kg a že na ni chlapečkové mávají? to musí být čiperné děvče! Psalas, že do zahrádky se sbíhají o okolní děti. To má dědeček co krotit! Jistě užívají rybízku, angreštu i malin. Jen ať zůstanou větvičky vpořádku. Musíte děti všechno opatrovat, nic nepolámat, zahrádka vás odmění plody... Každý si můžete vsadit fazolku a pozorovat, jak poroste... Co housenky, má Jiříček jako vloni? Akvarium ještě máte? I rybičky? Já tu mám jen pavouka, sekáče. Přilezl oknem. I od toho malého tvorečka jak se člověk poučí. Je úžasně trpělivý, čeká na mouchu a čeká.. i když zde není, snad ví, že se dočká. A jak umí báječně dlouho hladovět... za knížku „O zvířatech“ jsem vděčen, ale raději neposílej, nemám moc času... Zajímá mě jen , jste-li zdraví a co děti. Jsem skutečně velmi rád, že operace Petříčkovi dobře dopadla. Poděkuj za mne p. doktorovi Křižanovi a velký dík i kmotříčkovi, že vyrovnal účet. Skutečně mě překvapil. Je hodný a myslím, že ho to také těší... Výrokům Petříčka se musím smát, rozveselí mě, že je zdrav a čiperný, ale pak i osmutní, že ho nevidím čertoviny provádět. Musím si pospíšet také s gratulací Pět'ovi – 11. září – dva roky! i oběma Maruškám – všem ze srdce přeji trvalé zdraví, neboť ve zdraví je krása, v kráse radost. Zdalipak mi toho chlapce vzali do 1. třídy?

Co dělá maminka a tatínek?

Líbám všechny Váš táta.

Legální dopis z 18. září 1941 (Zelle 503)

„Drazí, jsem zdrav. Vzpomínám, zda jste živi, zdraví. Starost mi dělá tatínek, jak to, že nedoslýchá? Stárím či chorobou? Pošlete mi fotografii obou rodičů, ať si udělám představu, jak se jim daří... Radost mi dělají děti. Jak Jiří se nebojí v cizím prostředí, sebere klukovi husu (Poznamenávám k tomu: to Jiří jednou přihnál z pastvy a zdálo se mu, že mu husa chybí, tak šel a sebral nějakému klukovi husu jinou...). Jak plave atd.. Petřík jaké má nápady: místo modřiny si udělal „zeleninu!!!, že se nebojí, ač malé dítě z města dupe na husy. Rozveselí Vás i mne. Byl přijat Jiří do školy? A co naši doma? Jak se jim vydařily žně? Naším vyříd', ať si nedělají starost, ať klidně pracují, dbají o své zdraví, ať nechtějí všechno strhat, že je budu chtít také ještě užít, až se vrátím. Oni jsou do času, ale práce na věky, nejsou žádní mladíci. Ca Maruščina rodina? Malou Máničku ostříhali? Doufám, že už má zase vlásky. Má culíček? Jsou zdraví? Co Markétka? Té napiš, ať se učí hned od začátku, známky se později těžko opravují. Ať dbá i o své zdraví, hygienu, projde se, vykoupe se atd. Dědeček se asi stará o zahrádku, o zeleninu. My zde máme v pondělí i jiné dny také zeleninu. Vitaminy. Jsme rádi (Poznamenávám: většinou to byl vodnatý tuřín, hladové jídlo, mívali hlad. Je patrné hned z další věty, zde se zas pokouší žádat o balíček...) „Balíček je dovolen se svolením soudce... (Poznamenávám: my manželky žádaly a poslaly často, ale jak přibývalo válečné nouze, tak se balíčky víc a víc ztrácely, vykrádaly...)...“ Doufám, že z mého dopisu čtete spíš radost. Vzpomínám a myšlenky leží k Vám a v kouzelném šeru večeru zpět z Čech a když oči zavřu, vidím Vás, líbám Váš dech, s dětmi skotačím, hraji si, procházím v tom našem kraji. A časy tak letí – jak štvání chrti. Oblékám košili nového dne, tu starší, moudřejší. Další rok vadne, aby nový byl dražší, prodnější... Zde již začíná chladno, potřeboval bych teplé boty ponožky...

Líbá Vás všechny táta

V září 1941 se podařilo Pepovi poslat též několik ilegálních psaníček – v prádle neb po návštěvách... Píše v nich, které balíčky dostal celé, z kterých část nebo nic. Dobře dojdou ty s razítkem a povolením od soudce. Má je 4. týden. Bojí se, abych raději nejezdila, že jsou strašné nálety. Sám prý to má lepší, trochu víc jídla, protože pomáhá bachaři roznášet jídlo. Daří se mu i propašovat spoluvězněm jídlo i zprávy. Pomáhá s Jiřím Kašpárkem. (To byl ten, který půjčoval Spoluvězněm plášť s tajnými kapsami na pronešení jídla. A ten chudák Kašpárek byl z prvních, kteří pak byli v Mnichově popraveni)... Noviny prý Pepa dostává, ale jen venkovské vydání, pražské ne. Dopisy i obrázky všechny. Má radost, že Jiřího vzali do školy. Stará se z dálky. Chtěl by u dětí být... Píše, že Feirabendovi zrušil zatykač, ale poslali ho do koncentračního tábora. Obává se, když nosím zprávy a vzkazy do různých rodin, abychom se vždy domluvili, co budeme společně stejně tvrdit... „Neznáme se, setkaly jsme se u soudu ... atd.“

Legální dopis z 10. října 1941 (Zelle 503)

„Drazí, toť se ví, že jsem vzpomínal začátkem září hlavně na Jiříčka..Jsem rád, že si ve škole tak rychle zvykl, osamostatnil se, ani nepočkal na doprovod dědy. Jen ať dává pozor na přechodu ulice, ať raději chvíli počká a rozhlídne se na obě strany. Mám radost z projevů Pěti. Velkou radost mám, že tatínek neohluchl, že to bylo jen přechodné hučení. Je asi marné jim říkat, aby se šetřili. Velmi milé bylo, že jste se dali vyfotografovat. Také mě překvapila Maruš, jak vypadá na obrázku zdravě, čile, velká na ten 1 rok... Co jste udělali s hrdličkou, kterou Jiří dostal? Jak užil Pět'a druhé narozeniny? Nejmenší mazlík se začíná stavět na nožičky...

Připisuje pro Jiřího velkými tiskacími písmeny legrační slova, která se dají číst z obou stran KRK, BRK... Radí, že máme dát přešit dětem z jeho prádla, jestli se to nedá sehnat. Psalas, že Maruška dělala právě rejtěnky, dostal jsem na ně chuť, kdyby se tak daly poslat, ty by se šupaly. Také Markétce pozdrav, ať se dobře učí. Pozdravuji i Maruščinu a Jarčinu rodinu. Tak večer často vzpomínám a vybavuji si Vás všechny... a tak v duchu Vás všechny líbá Váš táta.

Legální dopis ze 14. listopadu 1941 (Zelle 503)

V tomto dopise vzpomíná zas na všechny. Přál by si, aby děti měly pěkného „Mikuláše“ i stromeček a dárky. Radí pro Jiřího brusle. Rád by pohovořil s námi v teple praskajícího krbu. Připisuje zas Jiřímu k naroz. tiskacím písmem. „Vy, milá maminko, máte svátek, vidíte, nezapomeneme nikdy. Nejkrásnější slovo na světě je „moje maminka“, je to prvé slovo, které volá narozené poupě a často také poslední, které volá žena, muž i bojovník v těžkých minutách. Přeji Vám tak pevné zdraví, abyste aspoň od synů mých synů uslyšela „maminko naše drahá“. Pepa vzpomíná i na listopadové narozeniny našeho dědy: „A teď Vy, tat'ku náš, ani nevíte, že nejtypičtější u Vás jsou Vaše ruce, které dobře neúnavně a poctivě pracovaly a brada Allahova – moudrosti – tak typická pro vznešená světská i duchovní knížata východu. Vzpomínám i dědečka z Pňova, jemuž jste podoben, jako by z oka vypadl, jenž našel vždy tolik pochopení pro ušlechtilou výchovu dětí ve škole i včeliček vzorného pořádku, moudrého jednání – Přeji Vám, abyste v plném zdraví v této životní pouti aspoň tak daleko došel, aby některý ze všech našich synů opět Vaší dnešní podoby dosáhl, moudrosti dostal.

Legální dopis z 6. prosince 1941 (Zelle 503)

“Drazí, pojd’te a poslyšte prosincová slova. Nejprve věci důležité. Nemějte strach, že je zde zima, topí se během dne i noci. (ústř.) Mohla bys přijet zas jednou na návštěvu, už ½ roku jsem Tě neviděl. Jiné přání nemám. Jiří kloní písmena do leva? Natočte mu sešit, špatně drží násadku, špatně ruka podepřena. ... Koks ještě nemáte? Teple oblékejte i děti, ale přitom vzdušně, moc je „nenasazovat“, zvl. tehdy, jdou-li sáňkovat, běhat... Jak užily Mikuláše? to je vždy těšení. Dopřejte jim radosti dosyta, až jsou starší, sílí je vzpomínky v starostech... A v sobotu když je po práci, myšlenky k Vám se navrací. Nejkrásnější snění je vysněno ve vězení. Vánoce k kobce jsou nejsmutnější – opuštěného žebráka chudší – leč den druhý, zas je veselejší neb den Nový se zrodil a kytičku naděje hodil. A až volajících zvonů hlas kol dokola všechny k rodinnému krbu vás zavolá – tisíce padajících hvězdiček na mříž mi zazvoní – tu budu s Vámi ve vzpomínkách a radost Vaše moje bude. Necht’ oči dětí se smějí a září. Ted’ vidím, že též k Novému roku třeba ruce stisknout a popřát – tož přeji ze srdce trvalé zdraví všem a splnění všech ušlechtilých přání....

Druhý rok v Mnichově – 1942

Legální dopis z 13. ledna 1942 (Zelle 503)

„Drazí, tak zase první dopis v novém roce a doufám i posledním. Jsem rád, že máme vánoční svátky za sebou. Šťastně jsme přeskočili, totiž zde byly jako jiné všední dny jen s tím rozdílem, že se večere (studená) podávala hned v poledne a také pochopitelně hned snědla, aby „nevystydla“. Právě jsem Ti chtěl vyčinit, že už šidíš na dopisech, poslední byl z 2. prosince, když dnes přiklusal Tvůj dopis a udělal mi radost. Tak jsem se s dětmi potěšil o narození, Mikul., Ježíš. Také Jaruščiny děti jsou hezké. Vidím, že i Markétka je zdráva a obojí rodiče... Kdy mě přijedeš navštívit? Je to už 8 měsíců od poslední návštěvy – Jaký jsem měl Štědrý den? Když vše potichlo, pohaslo, rozsvítil jsem si svíci vzpomínek: na stole z foto vyskočily děti a skotačily kolem stromečku, paní má štedrovečerní večeri přináší a vidím ji úsměv na tváři (zde jen chudoba zašerí) – ach ano, vidím vánočky kus cukroví, ovoce, jablíčko – hned ho rozkrojím, nic se nebojím. Věz, hvězda plná, krásná – začíná dobrý rok. V duchu jsem zpíval „Narodil se“ a „Pochválen buď Bůh otec, náš milý Matěji, až na věky věků amen, bratře Ondřeji“.. tak u nás v rodě od nepanšti se zpívalo a též „Ave Maria“ mi znělo jako každému našemu dítěti a pak jsem se v duchu s Vámi radoval – a že jsem nic nedostal? Ale ano, kartáček na zuby, nový, na ten den schovaný a pak jsem si ustlal a když „Pokoj lidem dobré vůle“ Hácha volal a na děcko malé odkazoval, unaven již dávno spal jsem, jen na dvoře vánoční opuštěný stromek stál, nikdo u něj nejásal. Tichá, svatá noc, hladila nás, vim to. A ráno? My máme i všední den za svátek, když slyšíme, vše dobré... Zde je zvykem o půlnoci na Nový rok střílet a toť se ví, že i mě ta „kulometná palba“ probudila a tak vlastně se zdejší mládeží jsme přivítali již první minutu nového roku a vidíš, dnes už skoro 14 dní od té chvíle... Čas letí... Radost mám, že se všichni tak pečlivě starají o vás i na děti pomatují... Že jezdí Jiří na bruslích? To je hezké – upevňuje samostatnost, jistotu, cvičí, otužuje se. Markétka měla jen jednu trojku? To měla vyznamenání, že? Pozdravuji také Maruščinu rodinu a děkuji. A co maminka a tatínek? Ať mi připiší třeba jen slovo.. Dnes je mráz 22° C, ale nám nevadí, protože jsme v teple a na hodinovou procházku se důkladně oblečeme...“ Připisuje zas hůlkovým písmem Jiřímu a přilepuje Ježíška v jesličkách s hvězdou kometou – vytrženo z nějakého časopisu
.....Váš táta.....

Štědrý den byl pro mne – jestli vůbec to bylo možné – ještě horší nežli všechny ostatní dny v roce. Dokud byl ten předvánoční shon, úklid a vaření – to ještě ušlo – ale když se pak zasedalo ke štedrovečerní hostině a přihlásily se vzpomínky při pohledu na to opuštěné místo u stolu – ať jsem se přemáhala a snažila jak chtěla a s dětmi se zabavovala – nakonec jsem se vždycky rozbrečela. Ty první roky i všechny další roky příští. a jak děti vyrůstaly, už chápaly a samy se ztišovaly a dívaly se na mne, jak mi tečou slzy po tvářích a jak se snažím na ně usmívat. myslím, že jsem pak nikdo z nás neměl Štedrovečerní večeri rádi a pro mne bylo lepší, když se svátky přehoupaly a byly zase všední dny. Různými štedrovečerními a svátečními zvyky jsme se také bavili krájením jablka, zda bude hvězda či kříž, házením slupky z oloupaného jablka neb střevícem přes hlavu – zda půjde špičkou ke dveřím – zda půjdeme do světa. Lili jsme olovo (rozpálené na lopatce v kamnech) do umyvadla neb mísy se studenou vodou a pak hádali, co se vytvořilo. Také svíčky ve skořápkách od ořechů jsme pouštěli po vodě. Kdo nejdále bude žít, kdo nejdále bude plout – cestovat, kdo se uchytí u břehu – doma. Ale co se mi ten první rok Pepova věznění nestalo! „Pepova“ svíčka, kterou jsme mu také (já, Máňa, Jiří, Petříček) zapálili, se napolo nabrala vodou, ale nespadla až ke

dnu, stále plula skoro celá pod vodou, jen knot a plamének byly nad vodou. Vypadalo to tak neobvykle, symbolicky, že jsem se pak již neodvažovala svíčky pouštět...)

Řada motáků přišla v lednu v prádle a po známých. V nich píše mimo jiné:

- ...“Nedovedu si představit, jak se na matracích spí, jaké jsou prošívané deky, jít se v klidu vykoupat do vany...“...“...stále dál zatýkají v Něm. Brodě, v Polič...v Ml. Boleslavi, Světlé....máme pořád víc vězňů....
- ...“k jídlu máme ráno bílou neb černou kávu, neslazenou. V poledne i večer „Eintopf“ např. brambory s kroupami, neb brambory maštěné, neb bramborovou polév., brambory se zelím, nebo brambory s krví. Máme těž guláš i svíčkovou, ale pro 316 lidí 13 kg masa – co na neděli. K snídani chléb.“
- ...“Podle úředních výkazů je oběživa 7x víc než krytů. Máš-li nějaké peníze vím, že nic nebo skoro nic kup třeba se strýcem, který přidá své (půjčí - ...) nějaký domek v dražbě... u Exek. soudu Poříč.... Strýc to zná....

....“Peníze nepotřebuji. Mám na limonády to stačí. Jinak se nedá nic koupit a když, tak hrozně drahé. Při roznášení obědů přilepšuji Jarkovi (Fukátko), Honzovi (Filípek), Jelínkovi atd. Šaty nosím teplé, úřední, takže kabát teď nenesím, ale šálu, svetry, rukavice. Byla zima na uši. Chodíme v těch 22⁰ mrazech bez čepice. Tak jsem si ušil na uši (a půjčuji ho) z plsti čelenku přes čelo. Je to pěkně teplé. Jiřímu Kašpárkovi namrzlo jedno ucho, měli jsme co dělat, abychom ho vykurovali.

Nemoc: stonal jsem ve středu 28. I. a čtvrtek 29. I. Nastydla mi mandle a čípek. Bachaři mi dovolili celý den ležet v cele. Jiří a ostatní mi nosili medikamenty. Tak už jsem zase chlapík. Jinak za celou tu dobu nic. K lékaři se raději nejde, ač zůstat v nemocnici je snadné i na dyl. Říkají mu zvěrolékař, ale je ranhojič (bachař). Lékař skutečný chodí jen na těžké případy. Ten ranhojič – bachař: Např. bolí v uších, píchá, utrhne kousek vatičky, dá ho do ucha a je hotovo. Jsi nastydlý? V krku? Dostaneš 2 luziny. Máš hrozný průjem? Nedostaneš 3 dny jíst jen čaj a 1 žemli na celý den. Naše situace zde: je zde klid, zacházení dobré, soudce na Čechy hodný. Kdy domů? Zase bylo slyšet o propuštění, ale já nevěřím. Čekám tak 2 roky – no a kdo ví, vše je jako na vlnách. Myslím, že půjdeme na nějaké práce. Tato válka je vlastně řešení světového problému, nových ideí – nelze tedy, aby trvala krátce. Jsem ale přesvědčen, že zvítězí moc dobrá...“Neposílejte balíčky všichni – protože pak prý mám balíčky „furt“ a nedostanu nikdy nic. Na př. od maminky jsem dostal 3 placky, od Marušky placku a pozdrav (25.XII.) a pohled až 8.I. 1942. Dvojí cesta. Jako na př. od Jiřího lístek, byť jen jediné slovo – jde odtud do Prahy, pak teprve sem. 9.I. došlo 8.I. z Křenic mazanec + cukr – rozdrobené, dostal jsem patičku několikrát do pusy. Markétka poslala z Brna maso, nedostal jsem nic. Posledně zas maso, sýry. Zabaví ani nezapíší. Kam to jde? Komu? I uherský salám.... Škoda toho. Neposílejte. Stačí 1x měsíčně dopis, něco zvlášť důležitého, návštěva atd. Jinak zbytečné riziko. Pro časopisy taky někdy jdu, berou se z koše, čtou se a my voláme zde, protože ty lidi známe, bereme pro 38 lidí – náruč... Všude jinde na stravu lepší než zde. Jinak zde zacházení „domácí“, klid. Dopřejte mi taky klid, ať nemám strach. Což myslíte, že to jde vydržet – nervy – nebát se o vás 2 roky! Cenzura přísnější. Neposílejte nic.

- ..“Vznikly zprávy, že všichni Češi mají odtud odjet, někteří že mají být propuštěni. Dostali o tom zprávy v dopisech z domova. Já tomu nevěřím. Máš dosud schovaný můj zatykač? Schovej mi ho – advokáta raději nechci. Pomoc nesháněj. Bude Tě zajímat, že ten, který se mnou pracuje, teď odejel jako svědek do Drážďan. „Stára“ – bydlí u Rolců, švagr pracuje u obuvníka Suka – žena mu umřela, má jen holčičku (poznámám, popravili Stáru později také a tu holčičku si museli vzít příbuzní)
- „Natoč mi na film oboje rodiče – při slunci – Ve škole jsem měl mít postup 1. září 1940 – Měl? (poznámám: plat zastavili po zatčení zpola, pak úplně. Teprve po osvobození mu dali titul ředitele gymnasia in memoriam) Dále měl jsem dostat 560

K z městs. pojišťovny jako úrazné, jak jsem si naboural koleno v Beskydech – duben 1940, poradí ti syn Toly Hanouskové – Ořechovka – Dělostřelecká 40. – Pojištění – doklady. Dělal jsem jim různé reklamy v Sekci prof. těl. Pošli mi lehkou ang. četbu a slovník. Sama studuj řeči, ať nezapomeneš...“

- „Zítřka nebo v pondělí budeme psát lednový dopis. Dříve jsme psávali vždy ¼ abecedy za týden, další ¼ abecedy další týden. Teď máme psát všichni najednou. Je málo inkoustů, na 38 lidí 3 kusy, musí se čekat. Sám dělám práci na chodbě s Jiřím Kašpárkem. Byl s námi taky Standa, ale ten je teď v dílně (má tam víc jídla). Na chodbě je teplo jako v celách, parkety, takže mohu chodit v košili. Jinak jsem vyfasoval teplé šaty i své svetry...
- „Co dělám? Ráno: otevrou nás v 7 hod – Vylévání kýblů. Pak jdou dva – Jiří a já – a třetí tzv. gangar či Hausarbeiter pro kávu a já fasuji chléb pro 38 lidí maxim. připravím pitnou vodu. Jídlo se najeje v kuch. do šálků, ty se nosí v dřevěných trágách – 15 v každé – tj. 30 porcí – unesou 2 lidi (jeden vpředu, druhý vzadu). Když je víc lidí, pomáhá Jarka, to přijdou zpět – já rozdávám chléb okénkem ve dveřích, které též zavírám. Pak rejžáky na tyčích hladíme podlahu, zameteme a je hotovo do oběda. Mezitím hrajeme šach apod.
V poledne zase tak. V cele potom čtu a po (od 11.30 – 12 se rozdává jídlo, od 12-2 máme poledne. Odpoledne rozdáme umyvadla apod. Toť se ví, že do každé cely musíme vlézt (říci, co je nového, co kdo potřebuje) zda je vše v pořádku. Proto vím vše, mohl bych komukoliv podat zprávu, mluvit s ním i mezi dnem – to víš, ale to se nesmí. Zde je klid, jen trochu hlad, ale ne zas takový, aby se nedal vydržet. Sám mám víc jídla než ostatní, proto mohu přilepšovat. Také jíme lepidlo. Je to čistá moučka bramborová, vařená v čistém hrnci. Je to směšné, ale dobré. To též rozdáváme a říkáme tomu ságo. Proto ani nehubneme, vypadáme docela dobře.
Večeře je ve ¾ na 5 a pak, když odneseme prázdné šálky (ty se večer sbírají asi za 10 minut – to je už snědeno – umyjeme lžíce a je konec. Večer se říkají novinky, co kdo dostal, jak chodil na ryby, cestoval atd., ale to víš, u nás ne. Pak řekneme „dobrou noc“ a spíme až do rána. I vánoční svátky byly jako všední dny. Dobře, že jsou za námi...”

Čtvrtá návštěva v Mnichově – Stadelheimu II. 1942

Konečně jsme zas menší skupina manželek dostaly povolení k návštěvě ve věznici. Cestu už jsme znaly, noclehy zamluvily už na „našem“ známém místě – zkušenost z balíčky, dárky, jídlem také už jsme měly. Tak už na náš čekalo jen netrpělivé rozechvění, jaké ty naše muže po dlouhé řadě měsíců shledáme. Tak vzácné, krátké chvíle, po tolika měsících, starostí a strádání!! Tak těžké zase pak loučení!

Cestování bylo trochu obtížnější. Zpoždění vlaků – čekání v přestupní stanici třeba 3 hodiny. Mráz zima i v čekárnách.

Vzpomínám si, že tenkrát přišla do čekárny německá rodina s dvěma malými dětmi. Dětem zašel mráz za nehty, byly celé fialové, rozklepané zimou a rozplakaly se naplno a rodiče se pokoušeli třením je zahřát. Mimo mnoho jiných lidí, kteří se tam s námi tísnili, byla tam i skupina zajatců s vojenským dozorem. Byli to snad Francouzi. Vzpomínám si na beznadějný, zoufalý pohled jednoho z nich, který měl asi horečku, byl nemocný a musel bez ohledu na to s ostatními. Odkud a kam je vlekli? Zas mezi ně putovaly nenápadně roztroušené naše české cigarety. Jinak jsme nemohly pomoci – samy taky bezmocné.

Doma zas všichni čekali do noci na můj příjezd – rodiče i sestra – I v Křenicích čekali na zprávy

Legální dopis z 18. II. 1942 (Zelle 503)

„Drazí, tak zas únorové psaní vítá s dětmi moje paní. Říká se únor bílý, pole sílí, zimu z beder setřásá, neboť za dveřmi se jaro natřásá. – Jsem rád, že jste všichni zdraví. Jiří že hraje na piáno. Ty cvičíš taky? Hraješ ještě „Na perském trhu“, „Šumění jara?“ Cvič – S bruslením mě Jiří překvapil. Mánička, že už mluví, Ivoušek černé oči, Riša 2 zoubky., Petříček, že se nedá. Prostě z dětí mám radost. Jiří měl největší radost z vlaku? Já z melounu a prádla a že Tě strýcové i tety přišli o vánocích potěšit. Nic si z toho nedělej, že nic neušetříš, zdraví je přednější – Právě tyto dny jsem překročil rok pobytu zde. Zas o rok jsem starší, o rok moudřejší. Cos vykonala za rok? Zpytuj svědomí, jaká památka. Dnešek cedí se do nenávratné hlubiny a je na všech v plody donutil každou vteřinu. Chyť ten čas za pačesy, sic chytí Tebe a vlasy Ti stříbrem proleje a než se ohlédneš, už tu nejsi. Málo děláme užitečného a ještě méně dobrého, vše, co je dobré, je užitečné, ale vše užitečné nemusí být dobré. Ladem leží ohromné lány účelného myšlení jedince, tvořivé práce skupin, ušlechtilého řádu lidí. Vzpomínám na Tebe a připomínám si výročí svatby. Vzpomínám zvláště, když se šerí a větry s tmou oknem se radují a utichne skřípot železných vrat. Co moji doma? Snad se radují a já čekám na návrat. Vzpomínka na Vás? Modlitba? Budiž: Měsíčku, mé malé Věrce, stříbrného klidu krajkou vystel i všechny rohy na podušce, zahřej vyplněného štěstí, bajkou a pohlad', hvězdičko! A ráno, milé sluníčko, zlatem zdraví vysyp cestičku. Věčný, opatruj její každý krok, dnes, zítra, celý rok. Rodičové! Mé sepnaté ruce pokorně klečí a dívají se do dalekých vašich očí, sám sebe spatřím a ještě mamčinu ruku pod hlavou a tatínkovu nad hlavou zřím. I Ty Věrko, vedeš ruku mou a já Tvou. A je dětí střežou ochranou. Jen v řetězu rukou láska hoří. Jinak? Vše se zboří. Věčný, ostříhej rodiče, děti a všechny drahé ve vteřiny všech roků až na věky věků. A ty Markétko, chceš prý do kláštera? Co to za romantický nesmysl. Víš, jsou lidé, kteří mají boha i nemají. Jeho sídlo mají jedni na nebi, jiní na oltáři, já ve svém srdci. Prvním chrámem je příroda, druhým kostel, mně mé myšlení. První často zapomínají na Boha při pohodě, druhí, odejdou-li z kostela. Utíkají se k němu v mém srdci vždy a kdekoliv. V této době mnozí svor-hlubinu bezpečnosti upoutávají na různé věci, drobné radosti jak pavučin. I pro tu nejmenší radost stojí za to žít. Poznal jsem, jak málo, pramálo stačí ke spokojenosti – avšak obě není totéž – pro mne je hranicí lidská důstojnost. ..A teď pro Tebe. Být zbožný pro zbožnost – není zde cíl a smysl života. Smyslem života ženy je mít děti a vychovávat. Zavřít se v kláštere je zlehčování si svého údělu, utíkání před úskalím života, zpohodlnění, zmechanizování zbožnosti – I kdyby mnich celý život klečel, jen a jen se modlil, připadá mi jako mechanický mlýnek Himalájských lamů. A oni také pevně věří. A jejich posvátné Vády jsou starší než křesťanství. Tatínek dal nám vždy volit – Vol i Ty, ale měl jsem sestru a těšil se na její děti a módní dům a vůbec kus života a zatím chce se stát modlícím mlýnkem – či nepoznalas ještě, že Tvá matka je také světice?..... Tak často vzpomínám a myslím na Vás na všechny i Vaše konání... Také maturity se neboj.... (Připsáno zas i dětem tisk. písmeny.)

Táta

Legální dopis ze 7. III. 1942 (Zelle 503)

„Drazí, zas březen je tu a k tomu píšeme dřív než jindy a tak na Tvůj dopis teprve čekám. Jiříček je statečný, že ani nemukl při trhání zubu. Jsem rád, že jste zdraví. Máňa, že tak dovedně umí „vyrobit“, přestít, přebarvit. Často vzpomenu i na dědečka, opatrovníka dětí. Děti jsou velká radost, ale i starost. Jarka Lebeda nemá ještě děti? Už je na čase. „(Poznamenávám k tomu: Lebeda maloval Pepovi obrázky k tělocviku. Chlapeček se mu narodil – ale Lebeda byl bohužel brzo po jeho narození zatčen, vězněn a popraven na Pankráci, protože zhotovoval ilegálním pracovníkům falešné doklady – A ten malý synek se stal pak kameramanem a je často jmenován na př. v televizi – Hovory H a jinde... Jak by z něj byl měl ten otec radost...“).“....

„Jsem rád, že Pět'a dovede každého rozveselit, když chce mlsat, loudí „dej hříbátkovi papat“, když se přestěhuje piáno do jiného pokoje, protestuje, „že zapomene hrát“, naopak, když upadne, je mu to fuk. Rád jsem zájmu dětí o knížky... Sám jsme dostal vypůjčit řadu hezkých knih....Podle vzduchu cítím, že nás brzy zavolá jaro i pole se probudí a rolník začne dobývat chléb. Tys chlebe vyrostlý rolníka mozolný pot, rozkvetlý nejchudší země tepot. Ty, chlebe, všech stolů i stolů bohatství míra a věžňů jsi život a vrásek mám lyra. Ty chlebe, tajemná přeměno svatého Těla, dar darů, koruna Kristova čela. Ty chlebe, pro Tebe tisíce rukou zpěv světů se vznese „a chléb náš vezdejší, dýž námi i dnes.“...Zahleděv se na sebe dlaň, které jsem ze svého okna vidím, uvědomil jsme si celou délku března a tím i řadu milých svátků: Jarča, mamča, Mírek. Jak pogratulovat? Mé cely mříž matné do světa tykadlo jediné samotné oprašuje sněhu pláč. Vně i uvnitř má nový ruch, neb začíná dýchat jarní vzduch. Opět jaro, jaká krása! Života káro – táhnu Tě z kopce, v dešti i za slunce, delší kolej, kratší láska, bílý vlas, nová vráska. Jen květy volají: „Konečně jaro“ A lidé: „Už zase jaro další“ a že k noci blíž a blíž a že nevykonali, co měli, o hmotě, o duši, o věčném ještě ani nezapěli. Jen květy se radují, neboť dají plod každým jarem, nemají strach z budoucnosti, radují se z přítomnosti, jsou pyšné na minulost, nejen, že dají ovoce, ale i když vichr bouře láme štěpnice, přec nejušlechtlejší přerod v plod dá každý květ a proto se může smát na celý svět, proto vždy jen radost, klid, tvořivá tuň krásy, slunce – Bud'te Vy i Vaše děti jak ty krásné, plné květy, plody práce Vaší i nemilé, bud'tež rovněž ušlechtilé, plná radost odměnou Vám bude dána. Vaše práce bude požehnána. Tož, vše nejlepší.... (Připsáno zas i dětem tisk. písm.)...(Pro vysvětlení: Některé věty vypadají v dopise podivně, protože kryjí zprávu dle smluveného způsobu, kolikáté slovo já mám číst atd.)

Legální dopis 10. dubna 1942 (Zelle 503)

„Drazí, vzpomínám, jsem zdrav. Dík za dopis a pěknou foto dětí. Jak vyrostly! Jiříčkovi zatím nedávej soukromé hodiny ani řeči, ani hudby, jen co sama mu řekneš. Na náboženskou výchovu pamatuj. Později klavír. Také mě Jiří potěšil, když přinesl velikou jedničku. Radost mi dělá také Pět'a neboť podle obrázků i úryvků z dopisů se velmi hezky projevuje, duševně je velmi čilý. Ted' dbát jen o zdraví. Jsem rád, že Ivo pěkně mluví. Říšovi už bude jeden rok. Vsadíte mu také stromek. Přeji zdraví také jeho mamince. Mamče bylo 60 let. Maminko, mnoho požehnání! Svůj svátek jsem prožil dobře, zvláště když přišel od Tebe pozdrav a od malé Máničky. Již jí budou 2 roky! To to utíká! Jako voda – Zamyslíl jsem se nad vodou. Na okoralé lavici džbán vody stojí a myšlenky jak včely se z něj rojí. Vody džbán – kytice zvláštních květů i z Himalájí, Sahary, pólu, Niagary, Honolulu a kdoví jakých světů. Voda se nikdy neztrácí. Chutnám krůpěj po krůpěji a jedna s druhou podivně pěj, chladná: blízkých Alp , z trpké léčivou moc choří těží, slaná: tříšť mořských vln a slzí, horká: těžká práce vzdech a bolu, par rovníků, černošských tamtamů, v led: trne opuštěnost trosečníka, v bílém, věčném klidu, chvějící se o chléb, bytí dělníka, lidu – studená: chutná tmy hlubinou, kyselých

zklamání, ran sedlinou, tvrdá: stesků stopy, věčný led a sníh, měkká: otce pohlazení, dětí smích. Krůpěj sladké vody: nový den, vyspalé ruce, tvář dívčiny, či snad jsi z domova mé otčiny? Voda se nikdy neztrácí, věčným koloběhem se navrácí. Z dalekých Tvých rtů hladové oči krmím, piji-li, že vzpomínám? Ne, v čelo Tě líbám. Piji dnem i nocí a věřím v zázračné Tvé moci, žeš všech živých součástí nejkrásnějších květů, krystalů, divů plást. Ve vlnkách jak dítě jsi hravá, v živlu silou hromničku rozsvěčíš, ty dravá! Věřím, že u pramene není sváru více neb vedle lva pije i holubice, že vyprahlá zem se dočká i raněný deště, rosy, „žízním“ splnění, tak já piji jak včela z květu a možná, že tatáž voda u retu jak jednou mé matce žíznící chladivé svěžeti přinese nádobku a ona nepila a raději zalila u země zvadlou chudobku. Voda se nikdy neztrácí, věčným koloběhem se navrácí, pramen, život, pára, krystal, květ, vlny jsou jen karty hrací... a rychle strihám krůpěje po zemi, pro koho přineseš teď a potom osvěžení, bojovníku, mozolné vrásce, vězni či květině, krásce. Voda, rajský nápoji, který lámeš železo, duhových barev mořských vln, od lásky po nenávist stupňů jsi pln, za chléb vyměňuješ životy i rodiny, lámeš hory, děláš roviny, v nehmotné energie se měníš, poháníš kola, turbíny – a přec značíš smír. Voda, že se neztrácí? Tož piji tutéž vodu, co Kristus, Křižáci, stavitelé pyramid, Číňané, muž země Ohnivé, Peršané, Inkové, Eskymáci, neznámá kolébka lidstva –a tak letí dál, vteřin oceány, léta, druhohor ještěři, stromy přesliček, vodstva, trilobiti, sopky – pravěk světa. Voda se nikdy neztrácí. Nebojí se chemie, ani v dolech, neumrazíš je na pólech, neutopíš ji v moři, ba ani v slunci neshoří. Piji odvalu, život, dějin vír, vzpomínky a smír....

Váš táta

Legální dopis z 11. května 1942 (Zelle 283) – Mnichov
přilepená kytička

Drahé maminky, kytičku přání chtěl bych uvít, odpusťte, voní vodou, chlebem a zamřížovaným nebem. Maminko, kolébka nejněžnějších Vašich paží zavírá v řeku Zapomnění starost, bolesti, slzy i modro nebes Vašich očí brzy vyčítají, brzy hladí i podpírá na tisíc mil hlavu klesající starostí. Ochranné ruce anděla strážce, ach, teprve teď vím, že to byly Vaše – a ty kroky tiché, neustálé za naše nohy, ruce, pracovaly těžce – před slunečním zpěvem do noci nejhustšího temna. Maminko, jen Vaše srdce jediné tolik lásky kryje, že ji žádný do všech stromů na světě nevyryje, snad proto, že v bolesti se rodí hrdinové! Vrásky Vaše, starosti jsou děti. Matky, jste země, sůl a rosa, spolehlivá opora, mísa prosa. Matky neohrožené, otec táhne, matka tlačí, ten když padne, pak sama celou káru vláčí. Matky jemných duší, vaše zpěvy, modlitby, síly, vznětů, za vše váš svátek – je svátkem květů – proto dcery i synové s odvahou zpěvem jdou, neb krev má, je, matko, krví Tvou. Jak chtěl bych v hvězdy očí Vašich se dívat a vrásky Vaše vylíbat.....

....Myslím si, že bys mohla zase přijet na návštěvu, neboť je to už čtvrtý měsíc. Také poslední dopis jsem dostal v březnu, ale trpělivě čekám.- Jak dopadla Markétce zkouška? Také mi ještě nepsala, co bude dál dělat. Učit? ...Vzpomínám, že malému Říšovi byl rok. Přeji zdraví. Jak pokračují polní práce? Zde trvala chladna do teďka a tak již čekáme na slunce. Toužebně čekám slunce, aspoň špetkou žíznícím očím, hladové duši. My nevidíme z růžových červánků zrod nového dne, z hejna svítání vánků zázračnou koulí vyhání, mur, sov, výrů, šedých netopýrů a pak zázrak smilování: Pane, vím, že celých osm minut denně se rozhoduješ „ano“ či „ne“, nehodné zemi, lidem, dám v slunci den. Víím, že se tehdy z hloubi zachvěje země i vše živé a přece odpuštění. On dopustí, ale neopustí. Jásavé pršky paprsků vrcholky topolů se zachytí a rychle šplhají dolů, duhami v slzách rosy začnou se smát a pak pěvci ranní chorál zapějí, „nový den, den Nový“ a pak po cestách houfy stop se rozvějí, nové práce tón kovový

zatřuká na naši mříž. Nevidíme polední klid zrát sytými máky, plnými klasy zazvonit, srpů – pol u potůčků smýt a pak leže v modro snít. Jen sluneční odpoledne jsou nám dána, jak fatamorgána. Když vše polaskalo, uvidělo práci i hru, smích i krev, stavbu i dílo, květy i dech, hory i mech, chaloupku, města vody pak teprv unaveně, líně se klouže po mé celý stěně. Nevidíme teplo večera, vítající náruč dětí, hovor u jedné mísy, modlitbu zvonů v parách chvěti, stříbrných vlasů vyprávění. Nám zní v uších života jen zapění: Indiánská pohádka o člověka obětování se pro slunce své zemi, iluze mládí, věk cukrové vaty a pohádek, náš růst v nových obzorech a v úžasu jasných národa vzorech. Jak rychlý klus plachých koní, tak letící život zším ve své dlani. Tak zní chvějících hvězd zvonění tisíců, milionů let jak zašumění. – Nevidíme jásavou radost nezkušeného rána, ale měsícem odražený úsměv Pána a nevidíme plné síly Helia v poledním arénu vjezd, ale večer tisíců dalekých slunci sjezd, nevidíme moudrosti večera záře, ale milionů i dávno zemřelých hvězd tváře. Jak v tu dálku záhadnou hledím, genia hvězd a mrtva, však její světlo ještě vidím. Dálky nekonečna v jaké záhady jsi zhnědlo, leť oko s myšlenkou rychleji než hvězd světlo a spatříš dějin květ i války od této chvíle až po věků dálky, jak radiové vlny obíhají věčně kolem země – nekonečnost je věčnosti sémě. Jak je malý náš svět. Letíme dálkami světelných let a kdo konec vesmíru vidí? Jak se scrvkávám a jak směšně nepatrné jsou zájmy lidí. Život je jen kytice několika let. Kouzelná moci! Slunce! – hygieniku, života dárce, sušiteli slz, života vládce! Příliv, odliv Měsícem – větry tvoříš hladce, jak sní Tvé jméno sladce! Slunce! Bez Tebe oněměl by třpyt krystalů, nebylo by barev, očí, duhy, pomřely by lesy, bory, luky, pokrok, kultura, život? Byly by jak chmura. Toužebně čekám slunce. Je noc únavu smývajících, zas přijde den slunce volajících... (zas dětem pár řádků.....)

Váš táta

Změna

Pepa se dostal na jaře r. 1942 na práce ven mimo cel. Poprvé ven do volné přírody, do blízkého lesa. Poprvé po dvou letech kráčel zas venku po cestě, po trávě, viděl kvítka u cesty, na mezích na pasece, slyšel šumět stromy, dýchat vůni kůry, jehličí a pryskyřice, poprvé po 2 letech (sám sice s ostatními seřazen a pod dozorem v ústavním oblečení) – potkával venku lidi jdoucí do práce nebo z pole. Byl z toho celý rozrušený, celý „u viděný“. Měl radost i když musel jistě vydatně přidat ruce k dílu. Loupali kůru z poražených stromů, sázeli stromky nové. Měli také větší přiděl jídla. Také při práci venku čas lépe utíkal – starostlivé myšlenky tak nedoléhaly.

Pracoval s ním Jaroslav Fukátko z Orbisu, Jiří Kašpárek, Siusa, Jelínek a jiní a byli nyní ve společné cele. Vojtěch Čížek teď s nimi nebyl pohromadě. Také ho teď ani nevidali. Pepova radost však netrvala dlouho.

Poměry se přiostrily.

V Praze byl spáchán atentát na Říšského protektora Heydricha. Nastaly kruté dny šíleného pronásledování a vyslýchání spousty lidí. Červené vylepené plakáty s dlouhými sloupci černě tištěných jmen hlásaly denně nové popravy. Pracovní komanda v Mnichově byla stažena zpět do cel. Hrůza vládla i u všech procesů u soudu. Pepa v těch dnech v motácích nám sděluje, že provinění jindy trestaná 2-3mi léty jsou nyní určována k smrti. Během dvou dnů tam odsoudili ze 16 lidí – 13 k smrti. V ty dny zahynuli i dva lidi tady z naší blízkosti – z Hanspaulky. Dvořák a Stára. Za 14 dní 21 rozsudků k smrti. Mezi všemi vězni to vyvolalo veliký rozruch, ale doufají, že se během několika týdnů zase vše uklidní.

Honza Filípek jel do Berlína k soudu. Pepa ani ostatní nemají zatím ani spisy obžaloby (červen). Pepa se pokusil žádat soudce, aby mu dovolil chodit zase ven na práce. Marně. Tak zatím jen vzpomíná, jak každé ráno ve ¾ 7 (když přšelo – tak ne) putovalo asi 30l konví kávy,

zavěšenou na tyči, k lesu. Slíbené povolení k návštěvě na 10. června se asi v těchto poměrech nedostane. Musíme čekat a žádat znovu.

Zatím zase jen dopisy – jednou měsíčně tam a jednou měsíčně z Mnichova do Prahy. A konec války se neblíží a hrůzy přibývá.

Legální dopis ze 14. června 1942 (Zelle 433)

„Drazí, vzpomínám a divím se, jak dlouho může žít člověk jen ze vzpomínek...Jsem rád, že děti jsou zdravý a dobře vypadají, jen rodiče vypadají dost špatně. Hlavně tatínek. Není nemocen? Jak pokračuje žaludeční vřed? Je mi líto, že dřou, aniž si odpočinuli a řádně se najedli...Včera jste měl svátek, vidíte, tatínku, vzpomínal jsem. Květ vašich mozolů má zlatý pel a voní chlebem a pohlazením mile hřeje, byť lidem orosené bylo srdce z bolu... S tátovou rukou prvé děti kroky. Zlato zkušeností, perly cenné... Táta vede, táta učí, táta je směr růstu...otcové jsou prvním vzorem, silou i dílem, pluhem i štítem v plavbě pevným vzorem. Ach, tolik se již na Vás těším. Milý tatínku, přeji Vám ze srdce pevné zdraví, tím dlouhý věk a spokojenost. A teď, Věruško, píšeš, že uplynulo 11 let od našeho seznámení – za vůně akátových květů, v den Tvých narozenin. Hrozen vzpomínek akátovým květem voní. Narozenin večerní cestu domů přeletělo již mnoho pestrých rojů dní. Dvanáctkrát již v slunci i mrazů! (Poznamenávám k tomu: Tenkrát jsme byli s paleontology na nějaké přírodovědné exkurzi ve Skrejích

A voní chlebem a pohlazením mile hřeje, byť lidem orosené bylo srdce z bolu...S tátovou rukou prvé děti kroky. Zlato zkušeností, perly cenné...Táta vede, táta učí, táta je směr růstu...otcové

Jsou prvním vzorem, silou i dílem, pluhem i štítem, v plavbě pevným vorem. Ach, tolik se již na Vás těším. Milý tatínku, přeji Vám ze srdce pevné zdraví, tím dlouhý věk a spokojenost. A teď, Věruško, píšeš, že uplynulo 11 let od našeho seznámení – za vůně akátových květů, v den Tvých narozenin. Hrozen vzpomínek akátovým květem voní. Narozenin večerní cestu domů přeletělo již mnoho pestrých rojů dní. Dvanáctkrát již v slunci i mrazu.

(Poznamenávám k tomu: Tenkrát jsme byli s paleontology na nějaké přírodovědné exkurzi ve Skrejích. Mládenci se nějak dozvěděli, že mám narozeniny a tak udělali mi oslavu a zároveň večírek na rozloučení – na závěr exkurze. Pepa natrhal velikou bílou kytici akátů – všude jich tolik vonělo! – a kolegové a kolegyně sehnali společné pohoštění: olejovky, chlebičky, víno atd. Pepa hrál na mandolínu, zpívalo se a bylo to veselé. A pak jsme šli už za tmy průvodem – i s prof.Pernerem a asistentem Dr. Šulcem atd. – ke svým ubytovnám. Já (s tou kyticí) – s Pepou v čele. Pepa svítil baterkou na cestu. Bylo to jak nějaký svatební průvod. Ale měli jsme pak ještě celých 5 let spolu známost, než jsme se vzali.)

Pepa pokračuje ve svých vzpomínkách v dopise z Mnichova: „ Tehdáž kytici posvátného stromu myšlení východu jsi v náručí nesla = radost. Akát na skále, v kamení vyrůstá a přece květ sčísnutý stříbrným zvukem zvoní v požehnané půdě. Věrko malá, ženo má, však víš, jak rád bych Ti přinesl k narozeninám aspoň tu kytičku akátu....My teď vstáváme v 1/207, v 7 snídáme kávu (pořád bílá) a krajíček chleba. Po snídani začneme s prací. Děláme papírové krabičky pro náhražkovou kávu „Korona“. V neděli je volno. Vstává se o 1/20hod. později. Pracujeme pilně...Tak např. jsme dělali na dřívější chodbě v posledních měsících na 30000 lístků pro raněné denně, 20000 pro zraněné boj.látkou. Krabiček 20 beden denně.

Pochopitelně, že nás nikdo nehoní. Oběd dostáváme před 11 hod. – zelí a bram. (asi 5), či špenát nebo jen polévku (bram, pórkovou) a chléb. Večeři ve ¾ na 6. Teď se pracuje o 1 hod. déle. K večeři polévka neb káva, chléb. Těšíme se na pátek – to je sýr i kousek másla, maso

jen v neděli. Procházka ob den skoro hodinu. Koupání tento rok 23.II., 6.V., ale nevadí, máme umyvadla v cele a myjeme se denně. Stříhání – holení každý týden. (A zas dětem připsáno větším písmem...)

Návštěva v červnu se přece uskutečnila, ale byla velmi kratičká.

Legální dopis z 12. července 1942 – Z 316a

„Drazí, zase již červenec, měsíc od poslední návštěvy a tak vzpomínám. Tvůj dopis došel již 7.t.m., to víš, že se naň již těším, že ho pohladím. Jsem zdrav a veselý, neboť zas pracuji jako dříve. Čas při práci letí rychleji a zapomene se na všechno kolem...Vzpomínám na Vás, jak vy užíváte prázdniny. Myslím, že bude nejlépe, zajedeš-li s dětmi k rodičům na nějakou chvíli, považoval bych to za nutné, hlavně pro děti, získají nové zkušenosti i pro učení prvouky ve škole, neboť městské dítě zná jen psa a auto, natož poznat brambory, žito atd. a venkovský život vůbec. Ať jen jsou na sebe opatrné, aby nedošlo k úrazu. Jsem zvědav na vysvědčení Jiříčka a Markétky. Připomínám si, že má Mirek svátek, chtěl bych jim pěkně popřát. Také nevím, o čem bych psal, vše je tak daleko, já tak všem vzdálený, jako bych žil někde na obláčku. Však ani návrat si nedovedu představit. Mnozí litují, že nevidí do budoucnosti, ale myslím, že je to dobře, tak vidíme jen z dlaně na dlaň, ze dne na den a musíme se radovat i z mála. Nemyslete však, že jsem pesimista, smutný, ne – nikdy jsem nezaplakal. Jsem spokojený, ovšem, kdybyste mě pozvali na dort o narozeninách některého synka, hned bych běžel. Jiříček ať plave. S řečmi zatím počkej. Až tak od třetí třídy, až čtení a psaní v mateřském jazyce nebudou dělat potíže. Vyhledej mu vhodné knížky, kratší články s velkým písmem a obrázky. Ať také kreslí a modeluje. (Jiřímu zas připsáno – Vzpomínám, líbám...)

Legální dopis z 9. srpna 1942 – Mnichov Zelle 316a

„Drazí, ten čas letí, což? Již srpen. Dopis od Tebe došel předevčírem. My píšeme vždy v neděli...Potěšilo mne, že celá rodina je zdrav. Děti měly kopřivku. Po nějakém jídle asi. Potěšil mě Jiří i Markétka krásným vysvědčením. Věděl jsem, že mě nezklamou. Děti jsou opálené a což Ty? Naši ať si zjednájí pomoc na poli. Bude zas řada svátků. Obě Marušky, Petříček – Tož Peťulko: Po srpnu, měsíci zrání, je září, měsíc plodů dání. Již 3 roky Petříčku, Tobě, jak rád bych Tě přivinul k sobě mé zlaté robě. Ještě teď zřím perlit Tvůj smích – a přec tomu tak dávno. V mlžné dálce své ruce na Tvou hlavu vložím. Tři roky? Tož v Trojici Boží, v trojúhelníku – oku Božím – ve víře – v naději, lásce i pro budoucnost. Tři roky, skoky tři a přec tomu tak dávno. V e všech mocných živlů ochraně, v odvaze při další Osudu ráně, pro zdraví, sílu, vytrvalost v ušlechtilém dílu, život v harmonii barev měř, práci dokončuj z úvodu, dobré dílo a vždy závěr, jak narození bolesti, nesmrtelný život ušlechtilého díla, padající hvězdy smrt, pracuj, čas prchá jako chrt. Aj, Tobě zatím roky tři, tož hrej si, pozoruj, otázkami nešetři a hodně slunce, pohybu, smíchu, dobré zdraví na duši i v tváři – Tři roky? Tvar plamene, pyramidy kamenné, proto hoř, hoř jasnou, pro naši radost září. – Až přijdu, poznáš mě? Peťulko, vždyť tomu již tak dávno, i milé malé i velké Marušce přeji ze srdce i Františkovi – prostě celé rodině pevné zdraví, úspěch, spokojenost v každé hodnotě. Ostříhej je, Hospodine. Hlavu vzhůru, větší rozhled, z každé práce radost a pak i hmotného bude dost, reálnost ve vzletu a dojití až na vytčenou metu. Nejlepší výběr a pak skvělý závěr. Jsem přesvědčen, že i u Marušky jsou spokojeni. Maruška má zlaté ruce. Ale co dělá kuchařská kniha? Kniha rad a receptů? Zdalipak je dokončila? Po válce bude trh hladový po dobrých knihách. Piš! Dokončuj! Rozděľ na obory, látky, kovy, sklo, dřevo....připoj abecední přehled.

Čas je vždy – jen vůle chybí. Škoda každé nerealisované myšlenky, škoda každé nedokončené práce...(Píše i dětem.....) Váš táta

Legální dopis z 12. září 1942 – Mnichov – Z 304

„Drazí, již září! Čas letí rychleji, než si myslím. Není čas vzpomínat, ale přesto analogické podněty vybaví vzpomínky. – Hrající si děti – školáky. Dobře, žes byla s dětmi na venkově i Maruška s rodinou – získají zkušenosti, osvěží. Také jsem rád, že jste našim trochu pomohli, mají úrodu doma, vymláceno, ovšem až na žito. Obě děti dělají Ti radost svými vtipnými postřehy. Zvláště Pét'a. Ovšem Jiříček mě mile překvapil, že již umí jezdit na kole, no úžasné! Je vidět, že z něho bude atlet... Tebe jsem vždy nabádal, abys psala, překládala, proto jsem rád četl, žes přednášela na kursech o Valdštejnovi. Jsem zvědav, kde bude Markétka, ať odebírá časopisy, čte v knihovně, ať se dál vzdělává, ať neustrne. Trvale zůstane po Tobě, co napíšeš, zveřejníš, nakreslíš...krátké odborné články, posudky, shledat materiál a pak se pustit do práce. Maruška všechno tohle velmi dobře absolvovala, škoda, že pak toho nechala. Ať zkouší aspoň doma nové vzory, nové recepty. – Co na zahradě? Radost mám i z úrody vína, jehož hrozny jsem nikdy neviděl. Schovejte na vánoce několik hroznů, jako Helenčini rodiče to dělávali...atd...atd. Váš táta

V září 1942

Se nám poštěstilo zprostředkování dopisů prostřednictvím českých dělníků, kteří byli nasazeni do Říše na různé práce. Pepa se totiž dostal zase z cely ven do pracovního komanda. Mohli jsme mu teď také touto cestou posílat balíčky jídla.

V motacích z té doby mimo jiné píše:

12. IX. 1942..... pracuji a bydlím teď s Jarkou Fukátkem. Posledně nás bydlelo pohromadě 14, teď jen 5. Je to lepší nejen z důvodů hygienických, ale i více světla, méně hluku, méně pachu. Pracujeme statečně. Je málo kvalifikovaných řemeslníků, ale i obyčejných dělníků. Nejdříve jsem pracoval jako tesař, teď jako zedník. Proto řekni Jiřímu a veď ho, aby co nejvíc uměl, znal, ne pro známky, ale pro život. Jak přišlo teď k dobru znát rovnoramenný trojúhelník, nebo mocnění a odmocňování, nebo správný poměr při míchání betonu, viziování s olovnicí, poměřování atd. Jsou zde řemeslníci ze všech koutů Evropy. Legrační je, když přivezou cihly. Šofér je Belgičan, závozník Francouz, skládají Ukrajinci, civilové, hoši asi 19 let, přiváží je Maďar s Němcem. Přidávají češi. Jen polír a úředníci jsou zdejší.

K snídani máme kávu, chléb – k obědu polévku, zeleninu míchanou všechnu dohromady (Eintopf) a maso ve středu neb ve čtvrtek, v úterý míchaná vejce (jako přídavek) s krupicí – neb zelí apod., večer jako dřív plné porce a chleba přídavek – 1 krajíc. Jsme spokojeni.

Psal advokát Grühl 1.září. Podepsal jsem plnou moc, když jsi to tak zařídila, nechal jsem to na Tobě. Jak dlouho tu budu, nevím. Počasí je velmi krásné, příjemné, jsem opálený. Dříve jsem pracoval v lese. Řezali jsme stromky a přeřezávali na 2m, 3m a p. Bylo to velmi krásné.

Máme se tam vrátit, ale nevím kdy. Zde jsem na výpomoc. Chtěl bych, aby Jarka pracoval se mnou na zdravém vzduchu. Ze všech lidí, co jsem poznal, je Jarka nejlepší kamarád a charakterní člověk...Vzpomínám na chudáka Vojtu, těšili jsme se, že bude brzy zdravý a zatím zemřel v nemocnici – velká škoda! – byl to skvělý člověk. Cestou jeli jsme vždy spolu i vedle sebe spali. V noci jsem ho hlídal, měl někdy sny, že ho někdo bije. Jinak to byl náš dobrý táta. Lituji, že nám odešel předčasně, chtěl dělat a psát Etiku, chtěl si opatřit řadu knih a v klidu studovat, měl o vědu velký zájem. Svou paní měl velmi rád a já v duchu tisknu jí ruku a s ní vzpomínám našeho táty Vojty. Světlá mu památka! (Prof.Vojtěch Čížek byl v druhém roce

vězení v Mnichově Stedelheimu raněn mrtvicí. Převezen do nemocnice. Zpočátku se zdálo, že se nemoc lepší, zajímal se o knihy, vědu, četl – personál byl vlídný, vážili si ho. Dovolovali jeho paní návštěvy. Pak ale přišel nový záchvat mrtvice a prof. Čížek zemřel. Snad tak bylo líp. Nebyl by ušel smrti sekerou.) Pepa píše dál...“ Někdy se mi zdá, že se člověk nevrátí, někdy zas, že to bude velmi brzo, ale vidím, že letos ne. Přijdou ještě těžké zkoušky. Celkem jsem však klidný.“

...potvrzuje příjem různých balíčků, je vděčný za různé dobroty. Dělí se s kamarády a oni zase s ním. Zajímá se i o vložené noviny, články atd. a těší se vždy na přiložené dopisy. Nezapomíná žádat o dárky pro ty české chlapce, kteří nám ten styk dopisů i balíčků umožňují. Píše každý týden, takže teď všechny podrobnosti o sobě navzájem víme, ale co je to vše platné, když tam zůstat musí. Snad by měl i nějakou možnost útěku, ale bojí se o děti, pro nějakou mstu na nich, násilí na rodině – raději ponese vše sám. Zatím neměl od r. 1940 žádné jednání...

Jindy píše (30. IX. 1942) ...“nyní kopáme protiletcké ochranné zákopy, zdíme...Dopisy a balíčky prohlížeji na poště namátkově. Pak zase zalepí páskou a opatří razítkem...Lidi zde, Bavoráci, jsou moc hodní...Práce je až až. Také mají další ročníky rukovat...“ Podepisuje se Pavel – tak ho i kamarádi jmenují.

Dopisy „slečně Marii Machové“ nebo „slečně Marii Novákové u Machů“ nebo dopis „Panu radovi od dělníka“...Tak někdy přišly psané všelijakým pozměněným písmem od Pepy...Jakoby psal milý – zaměstnaný v Říši – své milé, která je ve službě v domácnosti. Mezi všelijakými výmysly vkládal promíchaně zprávy o sobě....

Legální dopis z října 1942 z Mnichova Z 304

„Drahý tatínku a maminko, vzpomínám na Vás a hladím Vaše tváře, v nichž protékající čas stružky zanechal, hladím Vaše ruce starostlivé a prací ztvrdlé. Vzpomínám a před očima noří se mi obraz dětství a Vašich mladších tváří, jasných, usměvavých, šťastných, smích, zpěv i láskování. Tak v myšlenky se mi proplétá má první vzpomínka z dětství, ještě se chovaje na ruce, prvá zkušenost: vykouzlit krásný plamének škrtnutím sirky – a spálení se (tehdy jste ještě kouřil Vy i starý Mikeš fajfku). Prvý sen – prasečí maminka s devíti smějícími se prasátky, „Táto, chceš nýnanec?“ – ptal jsem se nose tatínkovi znamenité lívance, které maminka pekla – sněžené přípravy na koláče – narození Marušky (tehdy jsem spal v komoře ve „veškosnu“ = prádelníku často sám doma, hrál jsem si - Vánoce, Mikuláš. Chování Marušky. Prvá cesta do školy s věncem kvetoucího chmele kolem krku, další třídy a zkušenosti. Maruška převrhla lampu. Vyprávění pohádek z tatínkova rukávu, maminčiny květy, brouci, housenky, kameny. Prvá anatomie při kuchání. Cesty s tatínkem do Prahy, do divadel. Bludiště na Petříně. Doba první války, tatínek na vojně, bída, kukuřičný chléb, cesty do školy do Říčan, konec války, naše první kráva. Učení na housle, klavír, vyprávění všech učitelů, Holečka, faráře Fampule, kterého často mile vzpomínám. Příděl polí, louky. Zabíjačky. Tři kusy dobytka. Narození a úmrtí Toničky. Křtiny. Narození Markétky. Cesta do Prahy do IV. Ročníku. Zkoušky a přijetí ze 400 na ústav (odměna věnců koňských vuřtů a za 2K housek). Pak studium, sehnání peněz, slib Johana o podpoře, pak zatím jen půjčení. Maturita. Krize. Zase raději další studium. Vys. šk. pedag. Universita. Úspěšné zkoušky, studijní cesty do Německa atd. Věruška a její rodiče, naše exkurse, výlety, zkoušky, rigorosum, Vánoce, husa. Jarča s Mirkem. Černošce, Pardubice, mé působení na škole, vojna, nemoc, natáčení tělocv. desek v Berlíně. Exkurse na Vys. šk. Hochschule für Leibesübun v Berlíně. Do Drážďan. Naše svatba, vlastní domácnost. Jiří a vánoce, šťastné dny další, Petříček...to vše jen hesla a v nich skryto mnoho, mnoho, že nelze vypsát v krátkém dopise a

závěrem, když přehlížím všechny příbuzné i Ježkovy, kteří měli v Praze dům atd...myslím, že jste byli ze všech nejšťastnější vy, ač poměrně nejchudší, že můžete být spokojeni i se svými dětmi. Připomínám to všechno proto, že v nastávajícím měsíci máte svátek, Vy, moje milá maminko i Vy, náš milý tatko, oboje rodiče. Proto zde stojím, abych Vám připomenul dny štěstí a radosti...Máte před sebou ještě dlouhou cestu, na které Vás chceme v radosti provázet a přeji Vám ze srdce, aby tato cesta se třpytila v slunci, s květy úspěchu, spokojenosti kolem, při pevném zdraví, které nás zdvihá, abychom se radovali a to tím víc, čím hlouběji jsme klesli do prachu nemoce a bídy, pak více si uvědomujeme rozdíl mezi těmito polohami a zdraví si více vážíme, dbáme o ně, šetříme je. Přeji Vám vše nejkrásnější. Moje Věruško, nezapomeň rodiče natočit, fotit – vše se za rok mění.....

Představy (říjen 1942)

Někdy si Pepa ve svých myšlenkách také představuje, jaké by to bylo, kdyby se vrátil domů “ Víš, těším se, až přijedu, nejdříve se ostříhám, oholím, vykoupám ve vaně důkladně a pak teprve budu Váš. Pak se najím, těším se např. na placky rejtěnky (jak se pěkně rozlupují), na mléko ze sklepa apod. Pak proběhnout po známých místech, obědvat u Tebe (Máňa by udělala sekanou na dřívkách), k mamče zajdu na svačinu, na kafičko. K tetě na večeři. Tebe a děti budu pořád držet v náručí. Mezitím si budu hrát s dětmi tety a pro nikoho nebudu doma, jo, tak a podobně si to člověk maluje v tom večerním západu. Otevřenými okny doléhá hluk hrajících si dětí, štěkání psů, kejhání hus, no jako na venkově. Copak asi naši doma na vsi dělají. Ted' v zimě si snad trochu odpočinou...“ „Ale to vše je jenom snění. Ve skutečnosti nevíme, co se může stát dne příštího. Zde je klid, lepší strava, čtení atd. Celkem jsem se zotavil natolik, že jsem připraven třeba 3 další roky, zvláště na tomto komandě jsem se měl proti dřívějšímu jako v pohádce. Jen když zůstanu na živu. Bůh dopustí, ale neopustí a i kdyby bylo nutno položit život, buď klidná. Jako v bitvě jsou živí i mrtví. Ne položit čest za život, ale život za čest a vlast. Jen ušlechtilé bude žít věčně. Ať děti mají na paměti. Zachovej vždy duševní rovnováhu, uť se děti nebát. Vím, věřím s Komenským, že náš národ nezahyne. Líbám Tebe i děti.

Začátkem listopadu 1942

Jsme měly zase povolenou návštěvu. Tentokrát se celá naše pozornost a snaha o milé setkání soustředila na prostor mimo věznici, venku, někde na pracovišti, abychom mohli také promluvit se svými muži bez dozoru. Naši manželé vše předem promysleli. (Jela jsem já a paní Fukátková.) Domluvili se se svými dozorci, kteří sice měli trochu strach z rizika (protože tresty bývaly nelítostné, kruté), ale celkem tomu přáli a nějaký ten dárek je také udělal ochotnějšími. Pepa nám vymaloval přesný plánec, kudy jsou odváděni na pracoviště a v kolik hodin. Měly jsme si nejdříve vyžádat obvyklou normální návštěvu v budově věznice a pak po návštěvě vyhledat určitý zahradní domek v zahrádkové kolonii a tam vyčkávat, až nám dají znamení. Ti majitelé domku (manželé středních let) nás vlídně přijali, vlídně s námi hovořili a usadili nás k oknu v kuchyni, až venku po cestičce budou „přenášet“ materiál (prkna nebo cokoliv ze staveniště apod.) naši manželé a kývnou na nás. Pí. Fukátková pak odešla do města do nějakého bytu, kam její manžel „vezl? nesl? k opravě dveře“. Potahal prý se s tím, ale zato vyzískali s manželkou celé půldne pro sebe. Já jsem v domku zůstala a na dané znamení jsem odešla dozadu do dřevěného přístavku, který vedl do dvorku. Za chvíli prolezl plotem, kde už byla předem uvolněna prkna, do dvorku Pepa. Přišel ke mně a mohli jsme několik hodin spolu nerušeně hovořit. Teprve tenkrát jsem se dozvěděla vše od začátku zatčení. Tenkrát mi dal Pepa také vše podrobně vypsane. – Nám oběma ubíhal čas hrozně rychle. Po dvou letech jsme mohli spolu mluvit zase sami dva bez dozoru. Majitel domku celou dobu venku hlídal. „Pracoval“ pořád něco na dvorku. Jemu však ubíhal čas pomalu. Měl také trochu strach, zda všechno dobře dopadne a byla mu také už notná zima. Vždyť byl už začátek listopadu. Byl však hodný a přál nám to shledání. Však jsme mu také podrobně vypravovali, jak to u nás v Čechách vypadá. (Bavoráci byli vůbec mírnější než třeba Prušáci a Hitlerovi také moc nepřáli) Ode mne a od paní Fukátkové nechtěli pak přijmout žádnou pozornost, dárek nebo peníz. Pepa však potom měl možnost odvděčit se tím, co mohl „sebrat“ na staveništi. A tenkrát i hřebíky, prkna, cement byly nad zlato, to se nadalo za války nikde sehnat. Bylo to krásné a dlouho jsme vzpomínali na setkání v zahrádkové kolonii a přitom jsme netušili, že to bylo naše shledání, setkání, úplně poslední. Od té doby jsem už Pepu nikdy víckrát neuviděla. Zpět jsme jely s paní Fukátkovou až v noci. V kupé jsme se balili také s jedním německým vojákem. Zajímavé bylo, že věděl dobře, že je úplně nemožné, aby ve válce Německo vyhrálo – ačkoliv vychloubání a chvastounství o úspěších na frontě byly plné noviny. Překvapilo nás také, jak se rozhorlil proti Hitlerovi. Řekl: „Než mít děti v Hitlerjugend, to raději žádné děti nemít.

Ve vlaku jsme cestou domů obě usnuly. Najednou nás něco neobvyklého probudilo. A sice klid – ticho. Ustalo totiž pohupování vagonu jízdou – vlak stál. Všude kolem tma. Noc a k tomu ještě zatmění. Nevěděly jsme honem, kde jsme. Zeptaly jsme se spolucestujících a s hrůzou zjistily, že jsme v Marktrechwitz – v naší přestupní stanici odkud by nás byl vlak dále zavezl na Berlín. Vylekané jsme vyskočily a honem do kabátů a honem kufříky dolů. Paní Fukátkové se v tom spěchu kufřík otevřel a všechno se vysypalo do chodbičky. Klopýtaly jsme přes to – ve shonu to sbíraly – halabala nastrkaly, kam se dalo a vyděšené jsme vylezly na opačnou stranu kolejí, než jsme vylézt měly, ale hlavně jsme si oddechly, že nás to nezavadlo dál do Berlína, protože jsme nevěděly, jak bychom se odtamtud bez peněz, dovolenek, dokladů, dostaly zpátky. A k ránu jsem se elektrikou vracela k domovu a cestou už potkávala lidi, jedoucí do práce, do úřadů.

A pak už jen dopisy.

Legální dopis z 8. listopadu 1942 – Mnichov - Z304

„...Moji drazí! Člověk by se domníval, že snad pokrok a technika urychlují tok času, ale my dlíme ve vězení a jak ten čas letí. Snad nedostatek dojmů, prázdnota dní či snad práce, při níž nemáme čas přemýšlet o sobě – neuvědomujeme si každý zlomek hodiny, to snad pohání dny do klusu. Od kamen hřejí nás již vánoce. Zase jsme vyzrálejší, starší. Zda bych chtěl znovu prožít dětství, mládí? Nikoliv. Nalézám v té době, ve které žiji, větší bohatství doby předešlé. Pracuje-li člověk poctivě, svědomitě, chytí-li každý okamžik oběma rukama, nemusí svůj život opravovat. Znat budoucnost? Dobře, že ji neznáme. Viděli bychom před sebou jen zlé, trud, bolest. Prožíváním přítomnosti z minulosti se cedí jen radost, příjemné, dobré. Neznání budoucnosti usnadňuje člověku dojít pevným krokem až na práh Věčna. I naše konání má relativní trvání a hodnotu. Nic nelze zařídit na věky. Pohled na datum přočaroval mi přemilou vzpomínku na Tebe, na Tvoji milou, klidnou tvář – hladím tě i naše hodné děti, rodiče i sourozence. Však denně ráno i večer vzpomínám. Vzpomínám i písní:“ Otče – otče – otčenáš má panenko, jak se máš? Zdráva milý, zdráva jsem, když tě vidím, ráda jsem. Desatero boží, kněz nám ruce složí, andělíčku, strážce můj, Ty jsi moje, já jsem Tvůj.“ Tak jako mně, jistě i Tobě v stříbrnou pavučinu vdechlo to nejkrásnější a roztomilé vzpomínky, Vše ulétlo v hřejivou minulost...

Připojuje k svátkům a narozeninám a Jiříčkovi k sedmému výročí....

8. listopadu 1942 i v motáku vzpomíná na naši návštěvu. Prý vzpomínky mlsá po troškách....mimo jiné oznamuje, že Tonda Sedlický a Šulc už jeli k soudu...

13. listopadu 1942 mimo jiné vzpomíná...“dívám se na naše místečko, na domeček i zahrádku..už na ně začíná žluté listí padat...Zima už se blíží. Spousta vran a havranů....Našeho strejdu v domečku podporuji jak se dá. Celkem dost. Práce máme pořád dost....

19. listopadu 1942 moták trochu poplašený, psaný raději na našeho tat'ku jako od dělníka. Nedostal už 2.týden ani dopis ani balík – má starost, co se stalo.

25. XI. 1942 – moták

Už je zase vše v pořádku. Zdržené balíky i dopisy přišly všechny najednou...“..dívám se oknem na „domeček našeho strejdy“. Je už zapadáný sněhem. Včera napadlo asi 12cm sněhu, krásně to vypadá, úplné vánoce. Vzpomínám při tom na Tebe, Ty moje zlatá...Vašek, který nám zprostředkuje dopisy, pojede 18.prosince domů – tak zatím nic neposílej. Nepotřebuji nic. Vařím si teď ráno kafe, toho mám dost, cukru i čaje taky. Chleba dost, že ani nesním. Stačí poslat 1x za 14 dní. Snad trochu perníku. Vysvitlo slunce, bude asi mráz. Ale zimu nemáme. Topíme si, vaříme si i vajíčko a mléko i pudíng. Cennější věci nech raději dětem. Také si zažíváme, přepíráme. Pracujeme venku. Chodíme se často ohřát.“ (Bydlí totiž v pracovním lágru v dřevěném baráku s jinými pohromadě. Není tedy ve vězeňské cele.) „Vzpomínám také na tetinku Jandovou, jak se teď má. Tolik vzpomínek a tolik jí drahých, jako na milého manžela Heřmana a dřívější doby štěstí! Myslím, že z těch krásných vzpomínek žila a proto zůstala zdráva i teď, když musela vše opustit. Lituju ji. Pro útěchu mohu jí říci, že jsou lidé, kteří ztratili ještě víc a vše statečně snášejí, jistě bude i ona statečná.“ (To se Pepa z dopisů dozvěděl, že naše staříčká bohatá teta Jandová, kterou na statku nejdříve okradli lupiči, která pak ze strachu – sama- ovdovělá – bydlela chvíli ve svém

rodišti u příbuzných, která se pak zase vrátila do svého statku v Budohosticích až do doby, než statek zabrali Němci a v dražbě jí celé zařízení rozprodali (alba a dopisy se válely po celé návsi) a teta úplně opuštěná, bez domova, ve věku 82 let se přistěhovala k nám do malé světničky v podkroví a já s naší Máňou jsme jí vařily.)

Pokračuje Pepa dál:“ Vzpomínám i na tetu Klárku, sestru tatky, jsem jí vděčen, že tak shání živobytí pro mé děti a modlí se za mne.

Všechny ty vzpomínky a počiny mne hřejí a posilují. Také Máňa je hodná, že naše děti tak opatruje. Všechny Vás zdraví Váš Pavel.

1. XII. 1942 moták z Mnichova – poplach před odjezdem

V něm píše, že se dozvěděli, že jeden z nich pojedje k soudu. Nevěděli který, tak si sedli a vyjedli všechny zásoby...

1. XII. 1942 moták z Mnichova

od Jar. Fukátky. Došel moták psaný cizím písmem se sdělením: „Milá paní Věro.

Musím Vám bohužel sdělit, že Pavel dnes odjel do Drážďan, aby se zúčastnil jako svědek přelíčení se skupinou Sedlákovou. Přelíčení má být 16.t.m. Cesta tam trvá 4-5 dní. Nezdrží-li se vše vánocemi, mohl by do vánoc být zase zde, neboť s největší pravděpodobností se vrátí a pojedeme pak všichni do B. Ovšem, kdy to bude nevíme a v naší věci není nic nového. Váš balíček právě o den Pavla minul, stejně tak dopis. Ten jsem zničil, balíček rozdělil, bez zkázy by nesnesl zpáteční cestu a podle zmocnění Pavla jsme se rozdělili s Kopřivou. Poněvadž nevíme, kdy se Pavel vrátí, neposílejte zatím nic. Kdyby se vrátil na vánoce, rádi se s ním rozdělíme z našich zásob.

Na cestu byl Pavel dobře jídlem vybaven, vezl si totiž sušeného chleba a sýr. Nemusíte mít starost. Měl také dobrou náladu, neboť doufá, že získá při jednání v D. pro sebe cenné informace.

My jsme tu bez něj osiřeli, mnoho jsme na sebe přivykli a těžko jsem se s ním loučil. Dobře, že je to jen na krátko a brzy přijede zase k nám.“ Mnoho pozdravuje J.F.

Dopis odjinud – z Drážďan – Z Ille Z 178 (Gepd'an – Z Ille Z 178)

(Gepängnisanstalt II. Malhildenstrasse na úředním papíře – z 13. prosince 1942)

„Drazí,

tisknu Vám všem ruce a vyprošuji si pro Vás Boží požehnání a pevné zdraví příštím roce, příjemné vánoce...Jsem se zdravím v pořádku. Cesta sem mi trvala 10 dní. Takže 10tého jsem již večeřel zde. Doufám, že zase pojedu zpět, aspoň všechny věci jsem nechal tam a tak asi 26. event. později, protože jsou svátky, přibyl bych zase na své působiště. Zde je čisto, i na zahradě, kde se procházíme. Podlahy se myjí lysolovou vodou. Vše je bílé, zástěry i povlaky. Zde dostaneme i trepky. V cele jsou kartáče, umyvadla, talíře, misky, křída na zuby, lžice, džbán veliký s vodou. Záchod v rohu zděný. 2x denně splachovaný. Topí se větrákem.

Budova je masivní. Protože není vidět kamna, budí dojem studenosti. Jak den? Ráno se vstává o ½ 7 rozsvícením – jsme v cele dva. Spí se na želez. posteli (3 matrace) a já na dlouhém stole (3 matrace, 3 deky). Zima není, svetry jsou ale dobré i čepice. Podobně během jízdy sem byly svetry velmi dobré, teplé boty jsem nedostal, ale půjčili mi pracovní. Umyjeme se každý den v umyvadle, mýdlo se též dostane. Snídaně: černá káva, chléb, marmel. v malinkém kelímku, nebo umělý med a snad i máslo. Oběd: polévka, někdy k ní jedna mrkev aj., večer polévka nebo bram.+2 lžice tvarohu – velký, nebo káva, chléb a zase v kelímečku máslo. Koupiti lze zeleninu – objednat týden předem za 2RM asi 2 vodnice či tuříny, pár mrkví, ředkví a p. To víš, že vše chutná znamenitě. Noviny lze též objednat, ale musíš mít peníze (já je nechal v M.). Jinak jsme spokojeni. Pracuje se ½ 8-12, ½ 13-18, mezi tím je přestávka k jídlu.

V celách se svítí i celý den až do 20. V cele děláme obálky a já teď překládám nějaký Kontokorent. V neděli je volno. Teď si budeš moci udělat představu. A jak Vám se daří? Děti prožily Mikuláše, Jiří narozeniny. Však jsem vzpomínal. Vánoce nakukují do oken a bez sněhu. Cestou jsme viděli zelené louky a břízy jako na jaře. Mrazy jsou nepatrné. Tot' víte, že

vzpomínám – teď jsem Vám blíž. Jaké vánoce ve vězení? Jen ty prvé jsou nejsmutnější. Vám bych přál hodně radosti – hlavně dětem... Váš táta

1943 – moták po návratu z Drážďan

Strašná cesta.

„Moje drahá...zas Ti mohu napsat, zas Tě mohu potěšit. Jsem zdrav, jen jsem spadl asi o 1 kilo, ale to zas brzy dohoním. Na světlici jsem, co jsem byl dřív s Jarkou, ale ten není ještě doma z práce, ten se bude divit a smát. Jsem zvědav, jak jste užili vánoce, Štědrý den, to víš, že jsem vzpomínal a modlil se docela v kapli. Dopis v listopadu jsem nedostal, v prosinci též – no dočkám se. Jak jste zdraví?.....“

Dál popisuje svou cestu, jakoby psal o nějakém chlapci, o kterém četl v knížce...všelijak upravené asi toto: „Chlapec“ se vypravil na cestu, večer ještě nic nevěděl ani ráno, až při snídani mu řekli, aby si prý všechno vzal. Myslel, že bude odjíždět až za několik dní, protože měl tam být až 16tého a teď byl teprv začátek měsíce – a prý „honem, honem“ – převléknout, připravit se. Dali mu každou rukavici jinou, zapomněli dát boty, musel se hlásit znovu-ponožky na jednu nohu dvě na druhou jen jednu a každou z jiného páru a už jel na policejní ředitelství. A tam zas najednou bylo času dost. Jel až druhý den ráno. Vlakem ve starodávném kupé – „kukani“. Místo pro 2, pro 5 (na zemi). Cestovalo se jen ve dne. V noci přespávalo ve vesnicích – Schwammsdorf...Na ruce železa...Na cestu dostal chléb a salám. Přijel asi ve 2 hodiny a za chvíli je poslali ven na dvůr řezat dříví. Spal v pokojíku ve dvou. K večeři toho nebylo mnoho, ale přesto se správce ptal, zda jim chutnalo a ráno správce sám první pozdravil: „Dobrýtro. Jak jste se vyspali?“ Moc se tomu divil. Po obědě zase se procházeli po dvoře. Poznal tam „hluchoněmého“, ale on uměl mluvit. Spolu se bavili. Tam prožil Mikuláše. Mikuláš ovšem nic nenaděloval. K snídani měl chléb, marmeládu i máslo, což se divil, na to nebyl zvyklý. V neděli je holili. Hlavu opřeli o zeď, tamní sluha všechny namydli a městský holič oholil. Měli teplou i studenou vodu. Každý den se mohl dobře umýt. Asi 7 odjel na noc do Hofu. Aby se stále necourali na záchod, tak se to jednoduše zakázalo (cestou).Jel zase v „kukani“. Do Hofu jich přijelo mnoho, několik set. Tak musel spát v pokojíku jinak pro 3, se 30ti dalšími. Ovšem, že neměl spát na čem a čím se přikrýt. A jak to bývá, štěnice, vši a blechy...tisíce. V noci vůbec se nešlo otočit. Musel trpně nechat po sobě ta zvířata lézt, což ovšem cítil, ale ani podrábat se nemohl, až zmožen usnul na rohu prkna, pod hlavou okraj železné postele. Ráno jen na břichu a prsách více než 100 ran a což záda atd....To se ví, zas všude okovy na ruce. Další den zas časně odjeli asi v 5 hod a nocovali v Plavnu. Tam spal dobře, i když jich bylo 7 pohromadě a jídlo dobré. K snídani marmeláda i máslo. Tam se zdrželi do 10. S kamarády tam též pracovali: rozvazovali uzle na špagátech, silných asi jako od samovazače. Pak časně ráno odcestovali do Drážďan. Tam bylo čisto, vše bílé, zacházení vlídnější, k snídani i med umělý atd. (Odtud napsal úřední dopis) „Divadlo“ (myslí tím soudní proces) byl pěkný.Byl spokojen – že kamarádi (Sedlák) dostali místo 4 let jen 3. Tam strávil i Štědrý den. Ráno měli polévku, v poledne slazené vločky a večer salát bramborový s okurkou, chléb, kávu. Byl s jedním, který se už „nemohl vrátit domů, brečel, museli ho utěšovat“... Na Štědrý den byl v kostele. Byla to jednoduchá kaple, ale pro něho velmi krásné. Podruhé v ní byl na Štěpána. Na Štědrý den hráli na varhany se sóly (dívka), s houslemi, s čelem. I sám zpíval. Bylo to krásné. Na Hod Boží měli k snídani 2 velké bandury, máslo, bílou kávu – jindy jen černou. V poledne brambory, zelí i porci masa a večer čaj, máslo, chléb. Poznal tam řadu kamarádů. Některý byl sobec, lakomec, zákeřník. To poznali i ostatní. 29. se vydal zpět – zase přes známá místa...Na cestu měli chléb, salám – večeři ani snídani ráno nedostali...A spaní? „Hotel“ byl rozbit náletem, museli do tělocvičny – bylo jich asi 300, neměli si nač sednout, ani lehnout, proto celou noc prochodili jako

mouchy. A zase plno vši. Ač chodil, měl jich sám moc a moc – asi na něj padaly se stropu. Druhý den odjeli (to bylo na Tříkrále). Dojel na místo druhý den. Již v 10 hodin seděl ve své světnici. (Cestou bylo zastavení v Chemnitz. Tam bylo špatné jídlo – voda a zelí. Nový rok a Silvestr byl v Plavně – jídlo výborné. Na Silvestra salát – na Nový rok i Hod Boží omáčka rybí apod.) Po příjezdu se hned vykoupal..očistil... U soudu byl pekař Žáček, elektrikář Bobek, Ryšavý z El. Podniků, Dr. Šulc (asistent z přírod. Fakulty)... (nerozluštila jsem z motáků, jak soud dopadl, bylo to rozmazané...ale Šulc, Bobek, Žáček byli popraveni)

Legální dopis z 12 .I. 1943 Mnichov Z 304

..Nedostal naše dopisy ani z listopadu, ani prosince. Tak jen na všechny vzpomíná, všechny si představuje. Vzpomíná také na Marušku a celou její rodinu. Na malou Marušku. Na své rodiče – jak rádi v zimě čítávali...a zda mají sedráno...

10. I. 1943 moták z Mnichova

Pepa už se zas po té ošklivé cestě zasytil, odpočinul a pracuje dál. Byl by rád, kdyby ho na tomto místě nechali. Až dostane spisy – bude asi za 3 měsíce soud. Chvílemi se jim zdá, že by se v tom pracovním mnichovském komandu dala válka šťastně přečkat. Spějí a pracují v lágrech, barácích jako vojáci a tím, že jim čeští dělníci, nasazení na práci v Říši, umožňují dopisy a balíky z domova – má člověk pocit i svobody. Ale ve vzduchu visí blížící se soud a strach, jak to všechno dopadne...

V Drážďanech se dozvěděl Pepa některé podrobnosti, že je tam např. jídlo lepší než v Mnichově, že se smějí posílat balíčky, chodí se na práce.

Při přelíčení a po – je možná návštěva – to se sedí na chodbě. Také je možno vzít jídlo s sebou i pro svědky (ti také mohou mít návštěvu). Kteří to jsou, bývá napsáno ve spise. Také je možno lépe mluvit s advokátem – 2 dny předem. On si může pozvat i svědky (ebeny. Poslat po něm jídlo apod.). Advokátům nelze věřit, jsou to Němci. Celkem záleží na dojmu, jaký kdo udělá. Proto poslat vyžehlenou košili... Pepa se ptá, co udělal Ryšavý, že byli na něj zlí? Co napovídal o Pepovi? Darmo se sám zamotal a přitížil si. Co Ewald?... V Drážďanech se Pepa snažil s Ryšavým dorozumět při procházce – „zavazoval si botu“ a zařadil se za něj...

12. I. 1943 – moták z Mnichova

Jen malý pozdrav a že mi posílá dárkem svetr, který koupil cestou za JRM – a dětem nějaké panáčky ze dřeva – (ten zelený vojenský svetr si pamatuji a máme také doma ještě hnědý plechový „lavorek“ - to byla jídelní miska – poslaná v témže balíku).

24. I. 1943 moták z Mnichova

„Moje drahá, milá, moc na Tebe i ostatní vzpomínám. Jsem zdrav i Jarka. Od pondělka pracujeme jinde. Děláme desky na rychle sestavitelné baráky. Hoblovačky míchané s betonem, upěchované do dřevěného rámu. Na jednu stranu nanášíme a hladíme beton, na druhou křidu či vápno. My ovšem si je musíme přinést i odnést. Jedna váží 120kg, ale nosí to vždy 6 lidí. Hlad zde není. Svačina dopol. i odpol., 3-4 brambory, chleba fasujeme ½ kg denně. Bydlíme v lágru, na světnici je nás 22. Jarka spí vedle. Zima nám není, topíme si i v noci. Spím jen v košili. Každý den k obědu i k večeři je přídavek – bramb. 4., káva ráno, polév. či zelí v poledne, večer polévka neb salám či sýr. Jsem spokojen... Balíček došel. Do vězení můžeš poslat olej, ovomaltrin a p.

29. I. 1943 moták z Mnichova

Celkem poklidně vypravuje, jak na lágru píše, vypravují si, hraje dokonce na harmoniku a zpívá – na kamnech si opékají placičky – kolečka brambor.

Ptá se, co Bobek, že zaslechl o + (smrti). To by nesvědčil Sedlák (Sedlický ?) byl prý nečestný, choval se k Pepovi zákeřně – nechce ho znát, až přijde domů. Ptá se na Láďu Jelínka...

31. I. 1943 moták z Mnichova

„...právě jsem přišel z kostela. Totiž jak to bývá pro lager pracovníků, přihlásí-li se jich víc, vykonají se služby Boží v lágru v jídelně. Dnes byly katolické, z čehož čtení z evangelia a jeho výklad. Evangelium bylo o potápějící se lodi na moři. Kristus spí a učedníci ho budí, aby je zachránil. „Pane, zachraň nás, neboť zahyneme“, on odpověděl „Což se bojíte, malověrní“ atd. Také několik dělníků bylo u přijímání. Výklad event. Byl pěkný a případný pro nynější dobu...hlad nemáme...je nás ve světnici moc a jsou pak závistiví...zbytečně kamarády neobtěžuj, stačí za 14dní – raději mi napiš, mám vždy radost..

..Překvapilo mě, že bude Maruška chovat, ale dobře, raději dřív... Co Jarka Lebedů, už mají rodinu? Byli naši na svatbě? Mně chceš vzít advokáta? Koho? A kolik chce? Je-li z Prahy, musí si vzít zástupce z Berlína. Snad lepší přímo. No, dělej, jak sama uznáš, jen myslím, že je škoda peněz. Obojím rodičům jsem vděčen, že Ti pomáhají.

Také Jarušce dík...

Chlapcům, kteří mi nosí, pošli dárek, knížku, čoko, 10RM atd. Já budu psát pokud možno každou neděli... Na balíček připiš „Lager Laim“.

7 .II. 1943 dopis legální z Mnichova – Z 1/Laim

„Moji drazí, už zas únor přiklusal, tentokrát bez sněhu... Píšeš, že děti neužily sáňkování – jen bruslení. Však mám z Jiřího radost, jak se tuží i ve škole je svědomitý. A z Peťulky taky, z jeho vtipných nápadů. Jen jsem litoval, když měly plané neštovice. Snad už je zase vše zdrávo. Děkuji za fotky rodičů. Dovedu si představit, jakou radost měly děti z dárků. Však mi znělo v uších „Ave Maria“... Také mám radost z narozeného Jarky – syna malíře Lebedy. Těším se na dosud nenarozené děti u Marušky a v rodině Helenky (myslí u prof. Malého – antropologa). Bude to klouček či holčička? A František z Úval měl svatbu? Musíš mi vypravovat. Zdali si vzpomeneš 23. února na výročí naší svatby? Jak to bylo tenkrát všechno krásné..a zase bude. Nic netrvá věčně a já se také jednou vrátím domů.

Pracujeme pilně od 7 hod do 6 hod večer...Jsem rád, že jsi dostala trochu uhlí, hlavně kvůli dětem...Píšeš, že Jiřímu vypadly 3 zuby – asi mléčné. Dbej, aby nové nerostly nakřivo... Co u tatínka ten žaludeční vřed? Ať pije hodně mléka. Co Jarča. Vypadá na obrázku jak za mlada...Bud'te všichni zdraví Váš táta.

13. II. 1943 moták z Mnichova

Ted' prý pracují i v neděli jako ve všední den. Je to výjimečný stav pro vojenské účely. Pracují až až. Dostávají přiděly pro těžce pracující, chleba hodně, dělají si topinky na rozpálené plotně a opékají i kolečka brambor, 3-4 brambory ke každému jídlu. Advokát Jarius už psal a Pepa poslal plnou moc. Nechce zatím ani on ani Jarka, aby za ním jel, dokud nemají spis. Pak ano, na poradu a bez tlumočníka. Sám se Pepa učí pilně němčinu. Pozdravuje učitele Jirkova – Springra (dozvěděli jsme se při shánění arijských předků, že jeho paní je z příbuzenstva z Chaber). Pozdravuje Marušku, Františka a celou jejich rodinu, příbuzné i známé... Sám prý „povýšil“. Dělá kolonfýrera = vedoucího 9-12 lidí. Chce Jarku k sobě, aby mu mohl ulevit. Pracují v krytu a topí si dřívím ze staveniště. Prší a zas padá sníh a mrzne... Někdy nakládají vagony. Přitom vidí, jak denně jezdí benzinové vlaky a bílé tanky a děla a autobusy. Řada dělníků narukovala...

21. II. 1943 moták z Mnichova

Pořád ještě všichni společně v lagru. Občas nějaká zpráva, že půjdou jinam a pak si honem vyjedí všechny zásoby – guláš, chleba, buchty, ovoce... píše rozmarně... vesele... pln optimismu. Je kolem něj plno kamarádů, každý něco prohodí a písničky různé zpívají. Ted' zase skládali cement. Pracovali od ¼ 6 až do večera. Pepa s partou skládal na př. 600 pytlů. Za 3 hod to bylo hotovo. On jako vedoucí nenosil, ale počítal, do každého pytle šťouchnul = „aby to urovnal“ – dřív měly pytle 7 obalů, ted' jen 3, takže, když se s pytle „řízlo“, každý se roztrhl... Po práci se mejou v kýblu v teplé vodě, v umývárně... Ve světnici mají teplo.

27. II. 1943 moták z Mnichova – Starost se zvyšuje

Kvituje balíčky, mají radost, že si mohou přilepšovat a tak se zasytit „dopředu“. Nevědí, kdy zas mohou být odvoláni jinam. Jeden druhého z balíčku vždy hostí a tak „oslavují“ výročí svateb a narození dětí atd. Pamatují i na své kamarády z českých dělníků: Vaška, Jardu, Pepíka a Frantu.

Mají teplo – leží jen na slamníku- bez prostěradla – bez dek – bez peřin. Pod lampou čtou. I venku je to lepší. Občas sluníčko.

V městě prý v krámech ve výkladech zboží dost – salámy, pečivo (ovšem vše na přidělové lístky). Amer. a angl. letadla přeletují i 2x za noc. Koncem týdne tam prý byli popraveni 2 studenti a jejich sestra – čmárali po domech hesla a letáky... Část kamarádů pracuje v noci a ve dne spí.

„Ať se doma šetří, chci jich ještě užít i rodiny Marušky“. Děkuju za vánočku hluchoněmé sestřenici Věře a našemu obchodníku zde za sýr.

S Jarkou Fukátkem prý nejdou společně k soudu – ten prý jde se skupinou Šimsa, Kopřiva, s Wünschem atd. Pepa prý sám. Ale je možné, že týž den. Advokátovi Jariusovi není možno věřit. On jako advokát má povinnost mne informovat – ale chtěl bych hlavně poradu, zda mám psát námitky... Někde četl o smrti Spurného, s kterým byl konfrontován na Pankráci... Všem zdraví a klid...

Tuší už? Loučí se předběžně, ač dosud doufal. Píše totiž: „Kdybych tedy i odjel, buď klidná jako já. Vše, co jsem dosud dělal, pracoval jsem poctivě a proto se nemusím stydět, byla to má povinnost, má svatá povinnost. My na tom světě jsme jen malí, ale máme velké úkoly poctivě a pilně pracovat na ušlechtilých cílech. Má drahá, zlatá, tisknu Tě i děti drahé... zas

bude dobře, zas bude slunce svítit pod čistou oblohou i když z té dálky volám na Vás jak z jámy, na níž kámen leží, přece vesele volám a i děti tak ved'. Denně se za Vás modlím svou modlitbou i za národ a pevně věřím ve vítězství a i kdybych se nevrátil, buď statečná. Nezapomeň na mé rodiče a vezmi za svou sestru i Marušku s rodinou i Markétkou – té musíš stát na blízku, neboť je ještě větší dítě. Stůjte všichni při sobě jako jedna velká rodina a buďte silni, žijte v lásce a budete šťastni. Přeji Vám všem jen to nejlepší, Vám i všem lidem dobré vůle. Žehnám z té dálky, hladím Vás a přeji zdraví Váš táta
„Začínám hrát – vlastně pokračuji v šachu a hraji do vítězství se ctí.“
/ Já doma v slzách trnu/

III. 1943 moták z Mnichova

Mimo jiné píše: „Tvůj dopis ze 27. jsem dostal i dopis s kreslenými andělíčky. Dobře kreslené, šikovní je Markétka. Ale dopis činil na mne zcela chladný dojem. Je patrné, že je starší, že se odpoutává od rodiny, aby sama žila po svém, ale píše, jakoby sestrou ani nebyla, aspoň ten dojem jsem měl, čekal jsem takové psaní, jako píše Maruška. Prostě zapomínám asi, že jsem již příliš dlouho pryč a vše se důkladně změnilo. (Poznamenávám k tomu, ono to tak zlé s Markétkou nebylo, ale Pepa jí předtím psal a vyptával se na jejího chlapce a napomínal ji – a do toho si mladí nechtějí nechat mluvit).

...dále popisuje Pepa věci už známé z dřívějších motáků. Jak jedí, jak si přilepšují, jak se myjí, jak si sami perou a zažívají a že jsou celkem veselí, dost zotavení, zasycení.

Vzpomíná, co se narodí Marušce, chlapeček či holčička a těší se z toho.

Byl zas na „Službách Božích“ v lágru v kostele. Byl z Mat.4 – o pokoušení Krista ďáblem. Ďábel řekl: „Jsi-li člověk Boží, proměň tyto kameny“ v chléb a Kristus řekl: „Nejen chlebem živ je člověk, ale i slovem Božím.“ Výklad pěkný. Zdá se mi, že Bavoráci jsou lid přísně katolický, ale nějak jen povrchní... Pepa sám prý má ve zvyku odříkat svou kratičkou „modlitbičku“, která vlastně ani modlitbou není, ale jen krátkým zamyšlením na národ, na své drahé atd.

Píše také, že nám v balíčku přiloží malé úlomky střel, které našel v lágru po náletu... V lágru mají též malé králíčky. Chodí se na ně dívat. Jsou všichni zlatí, jen jeden úplně černý. Hezčí. Chodí kopat zákopy. Pracuje se přes čas. Dostali cigarety. Pepa vzal pro kamarády. Sám jako sportovec nekouřil, ani nepil – jen snad při oslavě trochu vína. V tom byl důsledný. V jednom svém motáku mi píše: „Činím Tě zodpovědnou, abys nedávala dětem pivo – ani líznout – mám před očima živě skutečný příběh, který jsem zažil a viděl, výsledky byly hrozné. Přečti si o alkoholu v knížce, ačkoliv ani mi to říkat nemusel, v naší rodině se nikdy nepilo...

Měl také krásný zážitek – vracel se k večeru z druhé dílny na kole, úplně sám. Jaro na lukách, sýkory na stromech podle cesty zpívaly, měkké odpolední slunce hrálo, byl takový klid, nebýt vypálených děr od zápalných bomb, jakoby ani válka nebyla.

Ale právě ten den pracovali všichni muži od rána na odklizení trosek. Pepa měl celou kolonu na starosti – dva Francouze, jednoho Taliána (malinký), dva Sasíky, Bavoráka, Čecha.

Podívaná pro bohy, když oblečení krácejí do práce: Talián malinký, jiný zas vysoký, hubený. Sasík jako soudek. Leo vysoký jako obr, Francouz drobný jako dítě, druhý Sasík zas 50 letý. Talián pořád hubuje: grose sakramento a pořád prý potate – potates či pommes de free.. Teď, když Pepa něco „nařizuje“, musí mluvit ve všech řečech. „Ale veselí jsme a všichni by chtěli dělat v naší partě. Taky dostaneme nejvíc. Nenechám své lidi ošidit“.

7. III. 1943 moták z Mnichova

Dosud pracuji na stejném místě, ač čekají přemístění. Balíčky se trochu opozdily, protože Čech jeden byl nastydlý a měl kratičkou dovolenou. Tím radostněji přivítal pak dopisy i přilepšení... „Padá sníh a je zima. Vzpomínám na děti a co malá Maruška – byla za družičku...”

My skládáme vagony, nakládáme auta. Ale celkem je ve městě klid, děti si hrají.. V noci spím dobře, i když zrovna mám nějakou starost. Promyslím ji a vypořádám se s ní a pak už na to nemyslím. V balíčku posílám knihy, které nepotřebuji a tatínkovi 5 balíčků tabáku. Na stařícké rodiče často vzpomínám. Jak se asi všichni změnili? No, stárneme. Věčně žít nemůžeme. Přeji Jarče k narozeninám – také Ivo a Mirek – má - i na ně vzpomínám. Na dortu už bude řada svíček. Mamča též dobře ví, co jí nejvíc přeju... Budu pak potřebovat čistou košili, abych slušně vypadal. Balíčky pak už neposílej, ale dopisy ano. V nejhorším je hoši spálí. Boty prohlédni, kdybych je poslal, zda v nich něco vloženo. Občas pošli fotku. Že jsou potíže s návštěvou sem, vím. Píšu, jako bych zde měl pracovat ještě rok a zatím nevím, zda odtud nepíšu naposled. Ale snad není všechno tak horké, jak to vypadá. Silný jsem teď dost, snesu dost. Čas letí rychleji, než myslíme. Advokát zde ještě nebyl... Váš Pavel

III. 1943 moták z Mnichova – nálet – advokát a spis

„ Dnes tu byl adv. Jarouš – je to starý, šedovlasý, milý pán, mluvil sice velmi krátce 10-15 minut, neměl víc času, ale slíbil, že mě navštíví s tlumočníkem a že mi řekne co a jak. Byl vyděšený, neboť celou noc ztrávil ve sklepě.- byl strašný nálet. Bylo to hrozné. My jsme byli vedle v krytu, ale to bylo jako nic – ti, co vyšli ven, oba mtrví – i na ulici nevybuchlé pumy leží... u nás na baráku to vyrazilo stěnu, obě haly jsou vytlučené, desky pryč, kus střechy pryč. No pracovali jsme na odklizování celá kolona – pracovní hala=skladiště železa – také most zbořený – ve městě šlehaly plameny vysoko – snad sklad oleje či co. Počínáme také pociťovat válku. Dříve byl poměrně klid. Vidiš, člověk neví, kde zahyne. Je válka. Všude číhá smrt a všude je i naděje na štěstí ať v poli válečném, či zemědělském, či pracovním a člověk vždycky musí doufat a věřit. A kdyby ta smrt přišla, tož vzít ji tak, jak náhle přišla. To mne napadá teď po návštěvě advokáta. Jarka Fukátko to má celkem příznivější, já mám celkem dost nesmyslů. Odvolání nepíšu, není třeba, či je zcela zbytečné a jdeme všichni najednou. Je nás celkem 10. Fukátko, Wunsch, Šimsa, Čížek, Truksa, Tomas, Bonsae, Kopřiva, já a Březina. Já jsem předposlední. Jarka je někde uprostřed. Jako svědek jde Bobek, Ryšavý a Gibiš... Poděkuj adv., odměň atd... S Ryšavým jsem politicky nemluvil a krycí jméno také nevím... Tak teď už žádné balíčky neposílej... Advokát mi žádný mls či jídlo nepřinesl – snad zítra. Stejně odjet nemůže, nic nejezdí. Dnes nebudu mít chuť hrát šachy nebo číst neb něco rovnat – neb prát atd... Kluci píší. Někteří hrají karty. Moc a moc pozdravuji, vzpomínám, hladím, líbám Tebe, děti i všechny mé drahé Váš Pavel

Legální dopis 21. III. 1943 z Mnichova – Z 307

„Moji drazí. V první jarní den vzpomínám na všech...je skutečné jaro, slunce hřeje, ptáci zpívají tak vesele, jako když budoucí matky a otcové se těší na děti. Mám slunečnou celu. Jsem zdravý a klidný. Dosud mám jen Tvůj dopis z února a jsem na rozpacích, co napsat. Teď nemám práci, neboť mám volno k třídennímu studiu spisu. Má vše 2 ½ strany a celkem 41 stran pro deset osob. Termín ještě neznám, ale jsme přiděleni k pátému senátu, první má asi hodně práce...Balíček mi neposílejí od 1.III. se vůbec nevydávají. Noviny dostávám pravidelně. Až odjedu, odhlas je, odsouzení je nedostávají. Asi jste vzpomínali na můj svátek. Já na něj zapomněl. Nepotřebuji nic. Moc a moc líbám, hladím Váš táta

„Drahá maminko a tatínku, drazí rodiče,

i když Vám nepíši každý měsíc, dlím často s Vámi ve vzpomínkách, kdy jste mě vodili ještě za ruku, kdy jsem byl studentem a pak otcem, byly to krásné doby a zas Vaše mladá léta v plné svěžesti a síle, kdy jste zvažněli a stali se dědečkem a babičkou. A teď, jak vypadáte? Prosím pěkně, dbejte na své zdraví, ať Vás užiji, až se vrátím. Vzpomínám všech Vašich svátků, narozenin – prosím o pozdravy a zlíbání sestřiček... Hladím a líbám Vaše zlaté oči, Vy, nositelé požehnání...Nechť Vám Bůh dá zdraví.

(I dětem píše větším písmem hezky.)

24. III. 1943 moták z Mnichova

...stále ještě na stejném místě, ale myšlenkami už dál – u své tíživé starosti – stále ale se Pepa drží klidně a s nadějí...

Mezi jiným píše –

„...Myslím, že pojedeme již příští týden a nastoupíme asi 21. IV. Já i kamarádi jsme zdraví, Šimsa i Wunsch. Pořád sem chodí noví a noví lidé a již ani místo nemáme. Pošli adv. Jariusovi potvrzenky účtů, že opravdu byly za plyn a el. vysoké – a o tom jsem hovořil tenkrát s Ryšavým – jen o spotřebě proudu v naší domácnosti, když byl soused z naší zadní ulice a pracoval v El. podnicích a on mne poslal ke Spurnému. Ve spisech jsou hloupé řeči...Ačkoliv je člověk klidný...cítíš touhu po dětech – až dostanu „dovolenou“ snad si to vynahradím. Kdybys nemohla za mnou přijet, nic si z toho nedělej, snaž se být klidná. Šaty a košili mi pošli, to, co mám zde, je chatrné a pošpiněné – abych nedělal ostudu. Také kartáček a hřeben. Boty teplé si nechám. Peněz mám dost. Co školáci, mám z nich radost – Pěťa je menší a drobnější? Nevadí, poroste asi později a všechny předhoní. Na malé Maruščino děťátko se těším. Pozdravujte i známé. Moc pozdravů Pavel

31 .III. 1943 moták z Mnichova

„...pošlu domů nepotřebné věci...prádlo, knihy. S Jariusem se domluvte. Bobek a Gibiš jsou tlachalové... [dále nečitelné – pozn. T. Kekrta]. S Evaldem jsem nic neměl. Hraběte jsem neznal. Řeším teď „šachovou úlohu“. Jde to dobře. Na těžší nemám sice zkušenosti, ale znáš mě, já se nevzdám. Také noviny čtu, abych věděl, co je nového.

...Větší přiděl zelí, uzavřené krátké vlny v radiu...Děti asi vyhání ven sluníčko.. To víš, rád bych Tě viděl, ale kdybys na návštěvu nemohla, nic si z toho nedělej. Vzpomínám na rodiče, mají zas práci v polích. Co děťátko? Již brzy přijde? Těším se. Moc hladím, tisknu Vás všechny Pavel

Legální dopis 5. dubna 1943 Mnich. Z 307

A to byl z Mnichova poslední.

„Moji drazí, ranní jarní slunce začíná počítat mříže mé cely, zvenčí zaznívá hlučení a volání dětí, kokrhání kohouta, zvonění motyk a rýčů v zahradě a tak na Vás všechny mile vzpomínám. Jsem zdrav. Co děti? Poslední dopis mám z ledna, kde píšete o vánočních radostech, Mikuláši i nemocničním lůžku. Co teď všichni děláte?...Zde je špatné počasí, sněžilo...co děti? Hrají si nové jarní hry? „Nebe, peklo, ráj?“...Jsme lačni po všem u nás doma, vše je nám tak milé, drahé, jsme jak suchá houba a tak si nedovedu představit, co budeme všechno dělat a chtít najednou vidět, slyšet, sníst...budeme asi divní lidé, alespoň zpočátku, jako každý, kdo se vrací z dlouhé daleké cesty... Zatím jenom ve snu Vás vidím denně... (Připsáno i dětem) Váš táta

Je mi strašně líto, že Pepa nemohl zůstat až do konce války tam, kde byl. I při těch „vojensky nutných“ poměrech v lágru by se to dalo vydržet přes všechny zbývající roky do ukončení války – a nemohl tam – pod dozorem – nikomu vadit. Naopak, přece pro ně zadarmo pracoval. Ale osud šel nelítostně dál.

V dubnu 1943 se ještě Pepovi podařilo poslat mi tento moták – důležitý – z jeho činnosti – asi z obžaloby.

Opisují:

Na podnět jistého Vonky dal se Kr. v červnu 1939 k dispozici sekretáři Žižkovi k politic. spolupráci. Vyhledal Ž. asi 3x v jeho kanceláři, přičemž jmenovanému vyprávěl, že se tvoří voj. org., on sám, že náleží k civil.org., která připravuje ve spolupráci voj. skupinou násilné odstranění Protektorátu. Na dotaz prohlásil Kr., že je ochoten převzít funkci důvěrníka mezi oběma org. Údajně v pozdější době toto místo nastoupil. Asi ve stejný čas setkal se Kr. s býv. kpt. S., který se jej tázal, kde by bylo možno opatřit si ileg. polit. materiál. Poněvadž krátce před tím viděl u Žižky a zčásti také četl více časopisů v Boj, odkázal S. na výše uvedeného. Brzo nato přišel S. do bytu K. a vyzval jej, aby za účelem výměny zpráv získával spolupracovníky pro ileg.org. Kr. byl k tomu ochoten, jak je patrné z jednoho jeho projevu vůči... [dále nečitelné – pozn. T. Kekrta] el.drah a Bo. tento mu udělený příkaz také provedl. Když Bo. v červenci 39 prostřednictvím S. poprvé se s ním sešel, prohlásil mu K., že zařídí službu velocipédovou, která se zabývá dodáváním zpráv. Dále mu předal 20 nálepek, které on údajně obdržel od jistého Blažeje a které svým obsahem zřejmě souhlasí s letáčky, o nichž byla řeč v VII, přitom prosil, aby Bo. tyto lístky vylepil na ulicích. Několik měsíců později, koncem října 1939 předal mu opět k rozšíření 20 letáků, které obsahovaly výzvu k bojkotování praž. dráhy. Při jedné z Bo. návštěv K. mluvil také o vyzbrojování org. A prohlásil mu, že v případě potřeby potřebné zbraně budou dodány do Prahy zvenčí. Kromě toho mohou být zbraně opatřeny bezprostředně od příslušných obchodníků na předložení potvrzení na způsob potravinových lístků. Na otázku Bo., kde se toho času zbraně nalézají, nedal Kr. však žádnou informaci, či prohlásil jen, že je ochoten dát správci skladu příkaz, aby jemu, Bo., byly zbraně vydány, bude-li mít vhodné skladiště. Průběhem více rozhovorů s Bo. kromě jiného vyjádřil se Kr., že nelze se smířit s obsazením Čech a Moravy jako s hotovou skutečností a že poměry budou muset doznat brzké změny. Konečně mluvil o zprávách, které mu (K) došly od jedné Mafie. Počátkem listopadu 39 navštívil zaměstnanec A.Gibiš na pokyn B. K., aby s ním ještě jednou pohovořil o otáz. zbraní. K. prohlásil, že momentálně nemá nijaké zbraně k dispozici. Kdyby však Gibiš chtěl přijít za několik dní, dá mu s sebou poukaz,

který jej oprávní k převzetí zbraní. Při té příležitosti K. ještě prosil, aby mu opatřil nějaký prostor, ve kterém by mohl umístit tiskárnu, Gibiš ale tento návrh odmítl s poznámkou, že se takovými věcmi nezabývá (38.str). V létě 39 vstoupil dál na podnět Bobka ve spojení s Kr. úředník E.P. Ryšavý, přitom se představil heslem, které mu bylo udáno Bobkem. Během rozhovoru vyprávěl mu K., že sbírá zprávy hospodář. druhu a že les. Ing. Evald mu zašle zprávy o zemědělských otázkách.

Konečně vyzval R., aby opatřil zprávy z oboru jeho činnosti, především říkal dále, kladl důraz na to, aby se dozvěděl něco bližšího o spotřebě proudu. Ryšavý byl k tomu ochoten a slíbil, že žádané zprávy dodá. Brzy na to seznámil K., který projevil přání seznámit se s dalšími pro spolupráci vhodnými osobami, s býv. por. Spr. – od té doby za nimi údajně nešel...

28.IV.43 – konec č8a 7106/439

Z celého snažení pomoci národu, postavit se čestně, z celé ilegální práce Pepovy vznikla z prozrazeného, popleteného a všelijak pokrouceného jednání před gestapem v Praze – takováto nestvůrná obžaloba, s kterou šel, chudák, před soud. Vše ostatní zůstalo utajeno. Bylo to všechno velmi závažné – těžko doufat!

Mezitím převezli z Mnichova celou skupinu do Stuttgartu.

Brzy po příjezdu do Stuttgartu se Pepa ozval. 9. V. 1943 – Stuttgart – úřední blanket – Zelle 25

„Drazí, vzpomínám na Vás. Již od 4.t.m. jsme zde, cesta byla krátká: vyjeli jsme 30. IV. na polic. ředit. V Mn. A v pondělí odjeli. Přespali v Ulmu. V úterý jsme byli zde. Jídla je tu víc a lepší. Vstávám v 7, snídaně: černá káva a chléb, oběd: špenátová polévka s bramb., kaše a marmeláda, zelí a bram. atd., k večeři salám a čaj, krajíček chleba neb polévka, rybí pasta neb bram. salát. Na cele jsme 3, cizí. Po snídani na procházku, na pěknou, pěstěnou zahradu, kde kvete plno kosatců, tulipánů, růže mají poupata. Tráva je svěže zelená. Neznám nikoho.

Procházka trvá ½ hod. Pak je oběd. Mezitím se nosí voda. Mám 6 pěkných knih. Po večeři spát. Prádlo máme vlastní a můžeme si dát vyprat. Před 14 dny vybileno kvůli štěnicím. Jinak se zde drží na pořádek. Jsem zdrav. Doufám i vy. Poslední dopis jsem dostal v březnu. Tak za 3 dny jdu k soudu...Čtu Björnsona, nejhezčí novely „Arne“, „Synnöve Solbakken“ – mládí hocha a dívky as do 30 let – a tak vzpomínám dob student., kdy jsem poznal Věrunku a tak vše znova prožívám, dětství u rodičů. Jsem kliden. Nečiním žádných smluv s Bohem, jako ten tonoucí s Pannou Marií. Dáš-li mi sílu, abych doplaval, postavím Ti kapli. Čím blíž byl břehu, tím víc slevoval, až se chytil kmene vrby u břehu, myslel už jen na pomodlení. Větev se však utrhla a on se začal topit znova a volal: „Panenko Maria, cožpak nerozumíš špásu?“ Ne, s Bohem nelze obchodovat, smlouvat, vyjednávat a ani bych si nepřál, aby tak činili jiní za mě. Tož za 3 dny jdu k soudu, aby se naplnila kapitola a nastalo bezpodmínečně přicházející zakončení a znovu počátek nového dění. Každý počátek vychází z konce předešlého dění a tak bychom šli zpět až dojdeme na počátek stvoření člověka, světa, planet a pak? Bůh? Dopis je příliš krátký...Tedy za 3 dny se udělá uzlíček zcela rovnoměrně mezi dnem mých narozenin a dnem zatčení. V ten den mně budou sílit vaše upřímné vzpomínky a čisté svědomí a to je mnoho. Vzpomenu na všechny: Pétu, Jiříčka, Marušku, Martičku, Ivu, Ríška, Mirka, to je děti, ani je vlastně neznám...Budu tedy vzpomínat táta.

A pak nastal ten strašný soud ve Stuttgart ve dnech 13. – 15. V. 1943

Z 10 lidí v té skupině byli 4 odsouzeni k smrti. Mezi nimi Pepa.

Po rozsudku stál prý Pepa na chodbě opřený o zeď, úplně zsinálý a když promluvil na kamarády, promluvil takovým hlubokým, úplně cizím hlasem – ale nezaplakal.

K smrti odsouzen byl i Truksa (z odboj. skup. pošťáků), Tomas (z odb. skup. železničářů) a Housar. Šimsa byl sice osvobozen (tajemník YMCA), ale dán do Dachau, kde zemřel 8. února 45. Jen Josef Březina (z pošťáků), doc. Dr. Jarosl. Fukátko (ze skupiny prof. a stud.), Otakar Wunsch (novinář), Eliášek (spojka s vojen.org.) a Kopřiva (tiskl pro PVVZ „detektivky“) přežili další vězení i pochod smrti a vrátili se po válce domů. Hlava celé skupiny prof. Vojtěch Čížek unikl odsouzení k smrti – úmrtím po mrtvici v nemocnici – v Mnichově 26. června 1942.

Povolení k návštěvě do Stuttgartu, neb k soudnímu přelíčení ani po rozsudku, jsme žádná z nás nedostaly. Marně jsem žádala, že po tak těžkém rozsudku potřebuji s manželem mluvit o finančních a právních záležitostech atd... Nebylo to nic platné. Ve skutečnosti jsem se návštěvy bála, ztěžilo by se dala nervově vydržet. Bylo mi Pepy a celého našeho dalšího osudu strašně líto a bylo mi ze všeho tak hrozně, že se člověk diví, co všechno jsem vydržela přežít....

O výsledku soudu jsem se dozvěděla ještě týž den. Měly jsme dostat společnou telegrafickou zprávu do Prahy a společně se sejít u jedné z těch paní. Bylo to u pí Wünschové na Letné. Nikdy na ty okamžiky nezapomenu, jak jsem kráčela do druhého poschodí, blíž a blíž ke dveřím, za nimi jsem se měla dozvědět výsledek, jak se mi třásla ruka, když jsem sahala na zvonek. Většina paní tam už byla, některá plakal tiše, některá zoufale, a já uhodla hned z pohledů, co mi oznámí. Nebyla jsem schopna ani slova, ani slz. Omluvila jsem se, že mne jistě pochopí a potulovala se po Letenské pláni, celá zmatená, nemohla jsem vlastně hned ani pochopit celý dosah dalších budoucích dní. Ani nevím, jak jsem se odplížila domů. V domě u nás mě naši i Schleifovi ze všech oken vyhlíželi – stačilo jediné slovo....

A hned dva dny na to byl svátek matek. A bylo to pro mne hrozně, když ráno přivedla Máňa k mé posteli Pět'u a Jiříčka s kytičkou. Dívala jsem se na ty své malé děti a s velkou bolestí jsem si uvědomovala, že teď mají mít z obou rodičů jen mne. Proto jsem vždycky prosila, aby můj svátek matek všichni vynechali. Nejde prostě smazat z paměti vzpomínka. Vždy bolestně znovu ožije.

Zvýšila jsem samozřejmě hned úsilí o poslední jiskřičku naděje – o žádost o milost. A známí zas radili, pomáhali i chudák Pepa se ještě ozval motákem – kde radí, probírá všechny možnosti, kterých by se dalo použít do té žádosti. Zas jsem obíhala spoustu vlivných osob i advokátních kanceláří s různým doporučením atd. Vyhledala jsem i jiné stejně postižené – co a jak ony dělaly. Mezi jiným si vzpomínám, jak mne také někdo poslal k paní (bylo to blízko Xaveriovy ul. Na Smíchově) že prý už je 7 měsíců po odsouzení a zdařile protahuje žádání o milost (člověk stále doufal v konec války!!)... zas pro mne jiskřička naděje... a jak jsem pak tu ubohou paní viděla přicházet k brance už v černých šatech...

První dopis po rozsudku 22. května 1943 – Stuttgart – Z 25

„Moji drazí. Je květen, máj, svátek matek a já jsem na rozpacích, jak mám začít. Moc jsem vás zarmoutil, vidíte. Však ani nevíte, jak rád bych vylíbal všechny vaše horké slzy, jak hladil vás po vašich milých tvářích – ani nevíte jak. Píši právě advokátovi, protože i ostatní jim píší a mají radu. Svého prosím, aby pověřil některého z těch, kteří zde bydlí a byli při přelíčení. Mám rozličné doplňky, které bych mohl prohovorit, ovšem, má-li to vůbec význam. Jinak musíš podávat žádost sama (ne já) a to snad i rodiče (váleč. Invar.) a také i Tví rodiče – ovšem advokát lépe ví. Nevím, zda i můj ústav? Dobrozdání může dát i Stadelheim, kde jsem se vzorně choval i v práci měl rekord i v lese (vydá lesní správa), dále továrna Agfa-ing. Gell Julius – a F. Hoch, Tref – a Hans Schiller – tam všude jsem pracoval. Piš na správy podniků každému zvlášť. Podobně jak jsem zachránil život Oberwacht. Danakrovi????

To víš, rád bych poradil, abych přispěl k útěše. To víš, měl jsem o Tebe strach (protože máš slabé srdce). A o své rodiče. Nemusíte-li, raději jim to neříkejte, dělali by si těžké srdce (hlavně maminka). Toť víte, moji zlatí, že na všechny vzpomínám. Jak se učí děti. Jak se daří všem. Rád bych psal i jim, ale nezbude mi místo. Od soboty ku středě a zas sobota – jak to letí. To víte, vzpomenu-li si na děti či Věrunku, že oči se mi zamlží. Člověk se musí se vším vypořádat. Nikdy jsem to nečekal. Ostatní měli nepoměrně těžší viny????? Víš, prvé dny jsou bezútěšné jak na písčité poušti, marně se hledá v dáli oasa domova. Můj poměr k Bohu je týž. Duševní stav těž. To protože mám čisté svědomí. Velkou útěchou je mi Nový zákon, který mi půjčil zdejší farář. Tvůj dopis z počátku dubna jsem dostal. Piš přímo sem. Spěchají na mne, nevím, zda jsem něco nezapomněl. Jinak nemám o nic zájem a ničemu nevěřím. V duchu objímám Vás a tisknu Váš táta

21. V. 1943 ze Stuttgartu

přišel dopis německy psaný

Fraülein

Maria Kratochvíl.. Vostrygarten 49

Lehr gehutes Fraülein!

Ich war mit Ihren Heren. Neuder 4 Wochen zusammen und sende Ihnen in Aüftrag des seben einliegen des Zettelchen, welches er mir mitgab Hochachtungsvoll Bosing

Pepa psal záměrně trochu popletený „dopis“ jako dělník na našeho tatku na kus sehnaného papíru. Mimo jiné tam píše: „...Nevím, zda-li to víte, že tatínek Petra byl odsouzen. Těšil se, že bude mít již jednou konec té nejistoty a teď to má ještě horší. On sám to určitě nečekal, neboť s ním byli jiní, kteří to měli 10x horší a přece vyšli dobře. Jemu přitížili ti dva svědkové a ti, co nemohli přijet, potvrdili i to, co nebylo pravda. Advokát přišel jen jednou a bez tlumočníka a vše ve spěchu projednal a před přelíčením už nebyl čas vhodný. Jídlo nedovolili – ani vzít do cely sebou. Moc litoval svou rodinu, bál se o ženu, děti, rodiče. Byl by nejraději, kdyby jim ani výsledek neříkali. Budou si dělat těžkou hlavu a starosti a pak výsměch lidí. Chtěl jsem psát o prádlo, ale nepotřebuji. Žiji pořád stejně a tak pořád vzpomínám na toho tátu. Ted' on asi jen jí, aby žil a jestli dřív se nesmál, ted' ani nezpívá, ani nemluví. Je ale naprosto čistého svědomí a že ty 3-4 měsíce vydrží ještě žít. Nejraději by ovšem byl, kdyby žádost, kterou podá jeho paní vyřídili – slunce svítí – děti asi dovádějí všude květu plno – lidem je asi veselo...

Tu noc před vyhlášením výsledku spal klidně, viděl děti ve snu, ty se na něj smály a tu se ptal malého zdali ho poznává, malý se smál a obraz zmizel. Pak viděl rodiče na venkově

v kuchyni, u nich svou paní, stála celá přepadlá, kruhy pod očima a on vypadal ještě hůř – chtěl jít ke své paní, ale nějaký cizí člověk mu zastoupil cestu a smál se nepustil dál a jeho paní nevěděla, co si má počít, nemohla ke svému muži jít a tu on se otočil, bylo mu to moc líto a šel. Tu se probudil. Pak zase usnul a zdálo se mu, že sedí na galerii, dole byli kamarádi a on začal mluvit o Ghandim, o Bohu – promlouval filosofické úvahy atd.

Sen: Noc po : spouštěl se do nějaké propasti po laně, ale místo vpravo, sjel přímo – nějaký člověk huboval a on říkal, že je válka, musí spěchat – dole měl něco opravit...ale probudil se poplachem přeletu atd....dále píše: V dubnu mi nikdo nepsal, v květnu také ne – ani žádné fotky jsem nedostal. Asi dali Pavlovi (Rehse v Praze už) špatné vysvědčení a proto propadl. Musí se pokusit o reparát. Měl špatnou náladu, hlavně při vzpomínce na domov. Zde začínají růže se rozvíjet.. Bude dost úrody. My zde jíme stále špenát. A Bože, vždyť je svátek maminek-krásný svátek- plný radosti a jak smutný ho budou mít některé maminky. Jak rád by těm zarmouceným řekl pár slov povzbudivých, rozveselil je a poceloval i pěknou kytičku podal. Dále ještě popisuje jak tenkrát „zachránil život“ bachaři a sám byl zraněn na ruce a na krku. K tomu poznamenávám, že v Mnichově se jeden vězeň zbláznil a ohrozil bachaře. Pepa přiskočil atd. Ten Němec na mou žádost a za dárek skutečně to potvrdil, popsal a já přiložila k žádosti...že jako Pepa není proti Němcům atd...chytali jsme se i stébla – marně ovšem...Pepa se podepsal Pavel Klidný

Druhý legální dopis po rozsudku 19. VI. 1943 Stuttgart Z 25

Moji drazí, jsem rád a hrdý jakou statečnou ženu mám. Jaks mě potěšila. Jaké krásné květy vykvetly z Tvé bolesti. Tentokrát četl jsem Tvůj dopis denně... [dále nečitelné – pozn. autora]. Náš ředitel zde je velmi laskavý ale řekl, že o návštěvu sem musíš žádat v Praze, hlavně kvůli propustce. Dále můžeš poslat čes. bibli, po prohlídce mi bude vydána. Jinou knihu ne, nebyla by mi vydána... [dále nečitelné – pozn. autora]. Podal advokát žádost? Nedal mi ještě vědět. To víte, moji zlatí, že vzpomínám na děti, na rodiče, strejdy, tety, sestry a jejich děti a všechny lidi dobré vůle. Čas letí... Od živočichů se lišíme slovem, myšlenkou, toť počni dobrého i zlého, ach, moje zlatá, jak jsem teď do Tebe a do dětí zamilovaný. Je jaro a já mám jen jako Ty, srdce velký žal. Má celá mysl je povznesena k Bohu a pranic na tom nezáleží a nebolí nedostatek pozemského, jen když mi nechybí pramen víry pravé – počátek a konec všeho dění – Bůh. Vzpomínám si, dal jsem slib dětem, že brzy přijdu. Jak to splním? Již tolik let od Vás. Zatím jsem neslyšel, že by někdo dostal milost. To víš, jaké jsou naše pocity. Procitneš-li trochu Tě zamrazí....Slyším venku hlas tahací harmoniky, ale vnímáme všeho jen vůni: hudby, slunce, barev – to není pro nás. Zdá se nám, jako bychom se pomalu vznášeli výš a výš – vyrovnání. Jsme zas klidní, ba i veselí, ale jinak nějak duchovně. Když jsme jeli sem, stály po cestách družičky v bílém, růžovém, větvemi květů nám mávaly, všude bylo plno nadějně zeleně. Kola rachotila“Kdopak ví-,. Mé jednání bylo v pátek v poledne, právě houkaly sirény, pokračování po obědě od ½ 3 do 4:20... [dále nečitelné – pozn. autora]. Ted' jsem četl Galsworttyho“Ein Heiliger“. Bolest a smrt ničí všechny přehradu a dělá všechny lidi bratry a dál a lidé nevidí z toho nic, snad jeden z tisíce. Škoda! Krása je svatá! Jak my dovedeme se teď dívat na květ, slunce. Víš, smrt není zlá, jen to čekání. Klidně, trpělivě čekám. Chtěl-li bych začít znovu celý život? Ne, žil jsem plně, poctivě. Chtěl-li bych být ptáčkem, muškou? Ne, neboť bych rázem zapomněl na Vás, na Tebe, děti a všechny drahé i krásu. A proto jím, abych žil a žiji Vám pro útěchu i starost. Nemám právo brát Ti naději, ale vidíš, že ještě žiji pozemským životem a že se dovedu podívat Osudu přímo do očí. Nežaluji na nikoho. Od dob mládí byli všichni lidé, kteří zle mi činili trestání, aniž bych si toho přál: Bohem?

Dopis jsem konečně dostal. Šaty mi nepřišly...Z toho množství nově narozených dětí mám radost – Martičce, Jitce, Jeníčkovi i jejich maminkám přeji zdraví – zvláště vzpomínám na oboje rodiče – tisknu a líbám je. S dětmi si nedělej starost, hoši jsou jiní než holčičky...Neboj se, jsem klidný, jsem přetaven, jsem docela jiný. Každý z nás si myslí: domek, zahrádku, rodinu a nic, nic víc... (i dětem píše...) Váš táta

Třetí legální dopis po rozsudku 18. VII. 1943 Stuttgart Z 25

„Moji drazí. Peníze jsem dostal 28.m.m., dva dny předtím dopis z 23. Dostal jsem i balíček s prádlem. Vidím, že i Ty jsi všechny dopisy dostala. Až dostaneš propustku, napiš mi. Píšeš, že vyřízení žádosti trvá 3-5 měsíců. Doba je různá, obvykle 99 dní, jako odešel kamarád, co byl se mnou. Ale také se čeká 11 měsíců. Já věřím a buď klidná...Píšeš, že advokát podal žádost 3.V. Zřejmě nečekal na referát zástupce, se kterým jsem 2.t.m. mluvil. Ach, a co zdraví?... pozdravuji děti a přátele, kteří Ti pomáhají. 14.t.m. jsem dostal Tvůj dopis, který se opozdil a byl kratší o 2 řádky (censura). Zuby mám teď v pořádku. Zubní lékař zde pracuje svědomitě. A co Pavel, takový venkovský kluk, nebyl nikdy nemocen až na anginu, nemůže se nic přenést na děti, neboj se. Také jsem rád, že se Máňa svědomitě stará o děti. A jak mně se daří? Až na to bolení hlavy dobře. Jsem na cele jako dřív. Jsme 3. Jeden Alsasan, ale ten již odešel a Němec za něho přišel Maďar, teď zas Francouz, střídá se to. Legrační je, jak se dorozumět, když Fr. neumí slovo něm. a Němec slovo franc. Svě šaty jsem si musel

záplatovat. Spím na lůžku docela pohodlně, myslíš, že jsme asi přikováni, ale kde. Také na zahrádce se procházíme. Je vzorně vedena. Zás začínají kvést růže, obloha je čistá, veselá. Co čtu? Musí být opravdu dobrá kniha, abych nezačal od polovice, zdá se ti, že máš málo času. Hlad cítím po obrázcích barevných, zátiší, hrady, mraky, dálky, lesy, ale ne lidi. Ještě děti. Utkvěla mi krásně podaná scéna 5 dětí, jak hrají kuličky. Je od M. Wünschové „Velký hod“ z r. 1896. Malý capart jako Pét'a hází, ale jak! Na cele pracujeme krabičky, které plníme (suchý lín) a balíme. Dětem bych často chtěl říci: Pravou hodnotu něčeho poznáme, až když to ztratíme. To nejkrásnější leží vždy před námi – ne za námi – jen vpřed – jen dál za novými obzory. Buďte rádi, že se můžete učit, že můžete pracovat – a když práce – tedy dokonalá a co nejrychleji, nejlépe. Zda mají děti mou představu? Vždyť jsem opředen prachem dávných dálek a pavučinami zapomnění. Také ve své bibli si pěkně čtu i slova útěchy. Snad každý tvoří si svůj otčenáš a myslím, čím je člověk starší, tím je otčenáš jednodušší : Ty nejvyšší, otče všech, opatruj náš národ a národy v ušlechtilých cílech. Ochraňuj mé drahé, všechny lidi dobré vůle. Děkuji za každý den života, za moudrost, víru, zdraví, sílu překonat i největší žal a radost. V tvé ruce skládám účet dnešního dne s prosbou za... [dále nečitelné – pozn. autora]. Věřím. Tys počátek a konec. Ach, moc a moc líbám Tebe, moje děti, rodiče i sestřičky i Tvou celou rodinu a všechny, za něž se modlím. Tak jako dřív Váš táta.

A venku zatím kvetly květy a slunce svítilo a ptáci zpívali a plody začaly zlátnout. Nikdy se mi nezdála příroda tak krutě bezcitná k bolestem lidí.

Nejposlednější dopis – (čtvrtý po rozsudku), ze Stuttgartu 14.srpna 1943 – Z 25

Drazí moji milí. Již srpen. Z Tvého posledního dopisu jsem měl velkou radost. Však jsem se také načekal – denně. Druhou radost mám z Tebe, že lépe vypadáš, ač Tě nevidím, přece poznávám z Tvého listu třetí z mého advokáta, který se zde zastavil a mile hovořil.. Vedra byla? I zde. Chodil jsem bez svetru. U Mániných rodičů jsi byla? V Kardašově Řečici? Však ty lesy, rybník dobře znám, v té škole jsem spal, byl jsem tehdy devatenáctiletý – bylo tam krásně. Co moji rodiče? Byli v Boleslavi? To se byli stařečkové za mne pomodlit, budou mít klidnější srdce. Však denně vzpomínám. I na Tvé rodiče. Bylo to milé, že mi připsali pár řádek i Jiří. Přeji zdraví. Radost mám z Maruščiných dětí, z ní i Františka. Markétku také pozdravuji. Já se cítím dobře. Jídlo? Včera byly lusky na švábský způsob. Brambory nemáme. A co Jiří? Jaké měl vysvědčení? Myslí, že by se mohl začít učit hrát na klavír. Posledně mi byla fotka dovolena. 6 dětí. Na první raz jsem je nemohl poznat. Prvního jsem poznal Pét'u a Jiří – ten rychle roste. Pét'a musí být roztomilý. Vydržel jsem na fotku koukat, že kamarád myslil, že jsem usnul. Však i dopis jsem četl a četl až již nebylo vidět. Jsme teď 2, třetí odešel. A práci? Loupali jsme hrách, linkovali knihu..Co čtu? Bibli, Starý zákon, kniha Jozue. Jak byli Izraelité krutí ještě po několika tisíciletích to otřese. A Nový zákon. evang. Matouše. A jak je krásné. Když jsem knihu dostal, otevřela se v místě - Píseň Šalamounova - a vzpomínal jsem na Tebe...Nekonečné lány písku kolem a v horkých dlaních hrstka drti. Osud se tak divně točí. Jednou jsi nahoře, podruhé dolů tě drtí. Miliony květů v slunci kolem, Tvůj nalomený ve stínu, bez vody. Divně my plouháme polem, co máme, neznáme a jen květy, co jsou tu, vkládáme ve vidinu. Miliony hvězd kolem a já vidím jen jedinou, v zatmění Slunce černým polem od jara k létu a smutné zimě, že jen Tebe tak rád mám a snad i Ty mě. Čtu dál. Že smutno? K pláči? Louskám lusky vikve a přitom vzpomínky mile bzučí – a nad námi dělají rakve..dnové letí po pláni, ze slz duhu, z par mlhu, volám slunce – jen šediny mi kvetou na skrání. A hned zas mě napadne: studená jsi, postýlko má, studená a proto tolik horké touhy – nechceš-li mě, hubená – tož dej mi život dlouhý.. Máme špatný inkoust, musím psát

lehounce jako dech. Dráža bude mít miminko? Také se těším a zdravím... Tvůj dopis jsem dostal 11 t.m., ani jsi nepotvrdila, zda máš můj.. Na zahrádce mám vyhlédnutou růži, už mi kvete podruhé a právě květy opadly. Ted' chodíme ven každý den. V sobotu myjeme celu – vše vydrhnuto, čisto, jen přijmout návštěvu, škoda, že nemůžeš přijet. Jak vypadáš po tolika starostech. Mám představu jen jako z par. Já asi musím také staře vypadat. Právě mám stou vrásku na čele. Kéž byste všichni zůstali zdraví. Jsem rád, že jsi z duševní krize venku. U mne byla asi 17., ale jen necelý den. Vidím, že i ostatní prodělávají krizi, někdo kratčeji, jiný déle, někdo měl šedivé vlasy, má i vousy. V dopisech jsem se snažil zachytit vnitřní rozpoložení odsouzeného člověka od počátku i v další vývoji. Vřele Vás všechny líbám.

Nejposlednější moták 8. srpna 1943 ze Stuttgartu

Moji drazí, ještě žiji, čekám, trpělivě i když slyším sekeru za 4 neděle a včera za 14 dní. To víš, když slyšíš pětaticetkrát a p., to Ti dá do palice – jako 1.VI... Peníze mi ještě neposlali – jen 4 RM a měl jsem uloženo víc a celý výdělek za rok 1942 (les 2x, továrna Agfa) a 1943 Agfa, Schüller – zeptej se na číslo 2078 – také při příjezdu jsem vložil 350. Co s nimi udělali? Dále měl jsem návrh na dobrozdání. Byl jsem tam 21/3 roku. At' jsem řekl, co jsem řekl, předseda ironizoval... Ted' zůstaneme zde, protože zde je elektrický převraccí stůl. Večer Tě vyzvednou a v 6 hod., jdeš dolů (společná cela), večere, píší a hovoří spolu podle národnosti, pak mohou i v sedě spát a asi v 5 hod. to jde rychle. Pak slyšíš, jak vojáci nosí rakve ven. Hluk je celou noc (kované boty). Nemůžeš nic dělat. Jako ovce čekáš, bachaři dělají možná neradi, ale přece svou povinnost. Můj případ je tak směšný a přece tak velký trest. Státní návladní mluvil o mně celkem slušně a krátce. Chtěl bych jen připomenout, že Kr. byl ze všech nejtvrďší a co nemusel, nepřiznal. Kdo to říkal jemu, či psal? Bobek, Gibiš říkali věci, které ani nebyly pravda, lhali, chtěli si pomoci a přece si nepomohli a mnoho nevinných – ach jo, jak jsou lidé sobečtí! A jak ani nevíš, dožiji-li se, budu Ti vyprávět. Věřím v milost Boží, vždyt' můj případ je směšný – budu-li popraven já – to již nevím... Nežaluji na nikoho, také nikoho jsem nikdy o nic neprosil i když jsem měl hlad, ani „starejte se o rodinu“, vždyt' to přece povinnost. Jó, jsou lidi, kteří u Tebe vidí povinnost a u sebe kšeft... Hlad zde nemám, náš bachař je lidsky slušný a pomáhá tím, že zbytky jídla rozděluje a tyto dny lépe snášet. Je i řada jiných slušných.. Srpen patřil u mne k nejhorším v r. 1940. Zdálo se mi datum 6. 8. a skutečně, ten den viděl jsem na zemi ležet sekeru... a je srpen, jsme také již zralí... a sen druhý den: děti se praly na zahradě, jedno druhému dalo pohlavek, až hlava ulítla... Dlouho jsem nedostal dopis, již měsíc. Jste zdraví? Jsme jako zakletí. Co práce jsem chtěl ještě udělat! „Tělocvičnou soustavu“, „gymnastiku“... Osud rozhodl jinak. Dnes byl nálet od 2-5 hodin. Práci nám nedávají, ale i tak den ubíhá dosti rychle... V pondělí ručníky, prádlo. Ve středu holení a farář. Vycházka každý den. Půjčování a vracení knih. V sobotu mytí a koupání...různě. Moc a moc líbám

A tak plynuly dlouhé tři měsíce té pekelné lhůty na podání žádosti o milost, z nich stejně ani jednu nikomu nevyřídili kladně... a Pepa to věděl a čekal a počítal dny a pak už jen hodiny..... a byl sám – sám na tu hrůzu.

Posledních 14 dní se mi už nepodařilo nejen vůbec žádnou návštěvu získat, ale ani dopis doručit. Sehnala jsem obtížně a uprosila písemně nějakého Čecha ve Stuttgartu (už jsem zapoměla, kdo to byl, ale byl velmi laskavý) aby dělal „bratrance“ a Pepu ve vězení navštívil, já že se tam nemohu dostat. Sehnala jsem povolení ze stuttgartské věznice, když mi je tady v Praze nechtěli dát, sehnala jsem balíček dobrot, vypsala vše o naší rodině, napsala

k odevzdání dopis český i německý, aby v nejhorším případě mohl z něj Pepovi přečíst. A ten pán – asi dělník český – skutečně šel, do věznice došel s mou povolenkou
Ale!!...přišel pozdě... Pepa už nežil!
Ten Čech mi potom psal, jak i jemu přišlo krušně, i když Pepu nikdy v životě neviděl.

Rozsudek byl vykonán 31. VIII. 1943 ve Stuttgartu v 5 hodin ráno.

Já sama jsem dostala zprávu až za 2 dny. Neměla jsem tušení, jaké chvíle Pepa právě prožíval. Ani nějaká telepatie spřízněných duší ke mně na dálku nedosáhla.

Netušila jsem. Vstávala jsem jako jindy, chystala se do školy a ještě ke všemu jsem pomáhala řediteli Soukupovi „zdobit“ třídy pro začátek školního roku zavěšováním obrazů nenáviděného Hitlera.

Ačkoli den prchající za dnem nás stále více blížil k té hrozné hodině, o které jsme věděli, že neúprosně přijde – přece jen vidět to oznámení černé na bílém – vědět, že ač zavřený daleko, bezmocný, doposud na nás s láskou myslel a najednou už není – už nikdy nenapíše, nikdy nepřijede....

to bylo strašné

Lehla jsem si hlavou na otevřený dopis na psacím stole a plakala jsem.

Přišla Máňa z kuchyně, hned pochopila a hladila mě. Přišli všichni naši – přiběhli i naši dobří sousedi Doležalovi – sami celí rozechvělí, stěží mohli mluvit.

A mně bylo špatně. Hlava – závrat' - žaludek. Kolik to bylo Pepovi vlastně roků? 37! Tak mladý! Tolik chtěl ještě udělat! A mně bylo o dva roky méně. A naše šťastné manželství trvalo tak kratičce! 8 roků! A z těch byl přes 3 roky Pepa ve vězení! A ty naše malé děti? Jiřímu 7, Pět'ovi 4 roky. Jak to sama všechno dokážu?

V Křenicích se to děda dozvěděl na poli v „Dolnicích“. Nemohl už pokračovat v práci, musel všeho nechat a se sklopenou hlavou, pln zármutku, šel domů. Babičce jsme to ani raději neřekli a ona (hluchá, chromá) se chudák s osudem vyrovnávala po svém. Chvillemi jasně věděla, chvillemi zas Pepu čekala a vzpomínala naň. – A po válce, když se nevracel, věřila dál, že přijde, ale že „ted' nemůže“ a dokonce se jí někdy zdálo, že ho viděla projít vesnicí, ale že „mu nedovolili“, aby se hlásil.

Křeničtí mě tehdy volali. Co chtěli, chudáci, k tomu ještě vědět? Ale já opravdu hned jet nemohla, jak mi bylo. Sestra Maruška to taky odstonala. Ve škole byli ke mně hodní.

Dokonce chvíli za mne suplovali, aby mi dopřáli času, abych se vzpamatovala.

Kriste Pane, a ti lumpové ještě chtěli poplatek za vykonanou popravu! Já jsem si ji neobjednala!

Musela jsem též požádat o úmrtní list -

Sterbekunde G2 (Standesamt Stuttgart Nr 4395/1943)

Der Professor Josef Jan Kratochvíl, evangel. wohnhaft in Prag – Dejvice, Vostrygarten 785, ist am 31.August 1943 um 5 Uhr 03 Min in Stuttgart verstorben. Der Verstorbene war geboren am 11.Mai 1906 in Nedwies Bezirk Ribschan, Protektorat Böhmen und Mähren. Der Verstorbene war verheiratet mit Věra Kratochvíl, geborene Mach.

Stuttgart, den 16.VIII.1943

Der Standesbeamte In Vertretung...[dále nečitelné – pozn. T. Kekrta]

Kolky, razítka.

Měla jsem zlost, že tomu říkají „zemřel“ a napsala jsem dotaz, zda „zemřel“ = verstarb anebo „byl zabit“ = wurde getötet....

Za několik dní jsem přišla ze školy domů a na zemi v chodbě jsem našla zásilku – krabici od margarínu – a v ní svršky, fotky a zbylé drobnosti po Pepovi...

Tak to bylo všechno, co mi po manželovi zbylo. Mladého, zdravého mi ho před 3 léty odvedli a tohle mi z něj vrátili. Bylo to hrozné! To zas byl jejich sadismus, tolik mi vzali: manžela, tátu, živitele, ochránitele – a těch pár drobností „pocitivě“ vrátili. V balíku navrchu ležely lístečky papíru, opravdu poslední slova – poslední sbohem.

31. VIII. 1943

Milá Věrunko,

O Tobě nepochybuji, že budeš statečná, jsi má láska, věrná, drahá, jediná.

Bud'te sbohem.

Jsou tři hodiny ráno, Tvůj Pepa, Líbám

Drahá maminko,

Ve vězení mi říkali Pavel – zajímavá náhoda (dar prof. Jožka z Písku). Sv. Pavel byl také popraven a nikdo nevyčítá – tož bud'te statečná, Váš syn Josef

Drahá Markétko,

Bud' i Ty statečná, jsi přece má sestra, Tvůj bratr Josef

Milí!!

Všechny pozdravuji a líbám. Dejte pozor na mou Věrušku, ať jí a je veselá a mé děti, Děkuji Vám

Děkuji za všechnu pomoc, pozdravy, Líbám Vás všechny

I Schleifovy a milé děti Ivu, Mirka i „Emilku a Justusa“, Váš Pepa

Milý strýčku a teto z Úval,

Srdečně děkuji za pozdravy a vzpomínky. Bud'te zdraví. Srdečně všechny pozdravuje Váš Pepa

Zdraví, víru, sílu!

Vrácená vývěska ze dveří = ! Keine Erleichterung

Na zrcátku: Poslední s Bohem! Necht' Vám Bůh žehná

31.VIII.1943 Stuttgart

Na kapesníku perem – Vroucně Vás líbám drahá maminko, Váš syn Josef

Na utržený kus papíru – nesourodě – s velkým spěchem psáno: Poslední pozdrav! Před námi leží bible - otevřel - obrázek: „Co se bojíte malověrní.“

Loučím se doopravdy, poslední s Bohem

Žijte blaze! Moji zlatí! Váš táta.

V balíku bylo sako (jinak nic z oděvů) , ve švech a vycpávkách jsem hledala. Našla jsem stočené marky a papírek s pozdravem Maruše... V balíku byl též kabát, šedý svrchník, od shora dolů celý zakrvácený. Zase jsem hledala – chtěla ještě nějakých posledních psaníček – slůvek – ale tam nebylo nic. I kýlní pas s „hruštičkou“ a řemenem byl rozpáraný, holý. Jestli tam byly vloženy nějaké peníze nebo zprávy, pak to bylo vykradeno. Mimo učebnice, bibli, jsem našla i „alba“ s fotografiemi dětí – jak si to Pepa sám z tvrdého barevného papíru upravil – sešil – a hřebínek, kartáček... Ach, jak byly všechny ty mrtvé věci opuštěné – jak umějí ty opuštěné předměty smrtelně mluvit!...

A válka šla dál. Ještě celé dva roky! Jak jsme mohli doufat, že snad bude války konec dřív než dojde k popravě?! Bylo to utrpení delší, než jsme mohli tušit.

A rok 1945 – revoluce – zbytečné ztráty životů na barikádách a konečně - mír.

A začali se vracet domů ti šťastní vězňové, kteří vše přežili.

Mne přišli navštívit Pepovi bývalí kamarádi z vězení – Fukátko, Kopřiva.

Nebyla jsem zrovna doma a byla jsem skoro ráda, protože jsem si stále ještě potajmu pěstovala takovou poslední maličkou jiskřičku naděje, že snad není možné, aby Němci takové tisíce lidí opravdu zahubili – že snad jich využívají jako laciné pracovní síly v nějakých krutých životních podmínkách při těžké práci pro válečné zbrojení a že Pepa je silný, že to přežije, že se snad z takového propadliště ozvat nemůže... ale co kdyby po válce přece. Byli by teď ti moji návštěvníci na vlastní oči viděli, jak se mi poslední tajná myšlenka, kterou jsem se „držela nad vodou“ zřítíla nadobro.

A bylo to od nich stejně kruté (ačkoliv za to oni nemohli), že mi ho nepřivedli sebou a že přede mne staví svůj šťastnější osud.

Nám určil osud Pepovu smrt – smrt, která se však, ač jediná, tisíckrát opakuje. Tak jako bílý paprsek se hranolem rozloží na celou duhu barev – já poznala, že smrt se hranolem bolesti rozkládá do celého vějíře trápení a smutku.

Zemřel nám manžel – otec – 31. VIII. 1943, ale umírá nám stále znovu =

když vedu dítě do školy – a otec u toho není

při maturitě – neraduje se s námi

při promoci – není vedle nás

při svatbách – stojím za svými dětmi se sklopenou hlavou sama, žehnám jim sama

...a tak celým životem dál...

v žalu i radosti – sami.

I když jsem přivedla sobě nového manžela a dětem nevlastního otce, který se chtěl o nás starat – ve věcech citových jsme zůstali sami.

Po válce

- 1) byl Pepa jmenován ředitelem střední školy in memoriam
- 2) Do gymnázia v Praze Vršovcích – Kodaňská ulice, jsem byla pozvána na odhalení pamětní desky uvnitř budovy
- 3) Do sálu městské knihovny v Praze 1 jsem byla pozvána na slavnostní tryznu, kde mi byla předána medaile Pepovi in memoriam od Svazu Nár. revoluce – Odboj českosl. Mládeže
- 4) Československá obec Dobrovolců 1918 –1919 předala Pepovi in memoriam záslužný odznak 1945 jako výraz vděčnosti za neohroženou věrnost ideálům svobody a demokracie „Věrní zůstaneme“
- 5) Náčelnictvo Junáka udělilo Pepovi in memoriam za odboj pro republiku Českosl. V době nesvobody 1939 – 1945, za kterou položil život – Junácký kříž „Za Vlast“ 1935-1945 - zlatý stupeň
- 6) Prezident republiky Československé udělil v uznání bojových zásluh Československý válečný kříž 1939
- 7) Obec Křenice vyryla Pepovo jméno na pomníku padlých ve válce

Životopisná data Dra Jos. Kratochvíla

RNDr. Josef Jan Kratochvíl

Narozen 11. V. 1906 v Nedvězí u Říčan

Obecná škola ve Slušticích

Měšťanská (I. – III.) v Říčanech

Jednoroční učební kurs na Král. Vinohradech

První čes. stát. učit. ústav v Praze II. (1921 –1925)

Maturita (10.VI. 1925)

Vys. šk. pedagog.studií (1925 – 1927)

Druhá maturita na reálce v Praze (VI./ 1933)

Přírodovědecká fakulta KU v Praze

Výpomocný učit. na II. stát. čsl. real. gymn. v Praze II. 1. IX. 32 – 31. I. 33

Vojenská služba: 1) 1. X. 29 – 14. XII. 29

2) 1. XI. 33 – 16. X. 34

3) 24. IX. 38 – 12. X. 38

zatímní prof. na Stát. čsl. kord. úst. učit. v Opavě 27. VI. 33 – 1. IX. 33

def. prof. gymn. V Praze – Vršovcích – Kodaňská 1. IX. 33 – 15. V. 1940

sňatek 23. II. 1935 s Dr. Věrou roz. Machovou

syn Jiří 11. XII. 1935

syn Petr 11. IX. 1939

zatčen 5. V. 1940

vězněn: na Pankráci 15. V. 1940 – 19. XII. 1940

v Terezíně 19. XII. 1940 – 11. II. 1941

v Mnichově 11. II. 1941 – IV. 1943

Stuttgart IV. 1943 – 31.VIII. 1943

odsouzen 15. května 1943 ve Stuttgartě

popraven 31. srpna 1943 ve Stuttgartě

Činnost Dra. Jos. Kratochvíla

Pedagog. dozorce Péče pro mládež v Praze I – VII
Vychovatelská síla letního tábora v Chuchli
Vychovatelská síla v prázdninové osadě Bělá pod Bezdězem
Prakticky půs. V Městském útulku v Praze VII (jako správce)
V první sadové šk. v ČSR
V Družinách, Osadách atd.

Své vzdělání doplňoval i studiem v cizině:

Německo (1926/27, 1930)
Dánsko (1927)
Švédsko (1927, Medical Faculty of Lind)

Po ukončení studií:

1. Docent Vys. šk. pedagog. v Praze
2. Def. stát. prof. na reál. gymn. V Praze – Vršovicích
3. ředitel Soukr. šk. – prof. těl. v Praze
4. první vedoucí tělocviku v Rozhlase
5. Instruktorem Stát. tělov. kursů
6. Instruktorem branné výchovy
7. Instruktorem Svazu Junáků – skautů rep. Čsl. - lesních škol
8. Pořádá četné přednášky a kursy (Obec?????, Autoklub, MLL)
9. Instruktorem Mas. letec. l.
10. Pořádal výstavy (Výstava dobré knihy a hraček, Výstavy těl. vých.)
11. Aktivně se účastnil kongresů, přednášek, filmem apod.)
12. Vydal knihy: Cvičte s námi (Orbis)
13. Zdraví, síla, krása (Čsl. graf. unie)
14. Ve zdravém těle zdravý duch (Čsl. graf. unie)
15. Testy fysic. inteligence – Spisy přírodověd. Fakulty
16. Natočil řadu desek pro cvičení s hudbou

Řadu vyznamenání in memoriam.

Odbojová práce

Po vpádu Hitlera do Československa za druhé světové války, po zřízení Protektorátu Böhmen und Mähren, povstaly snad všechny vrstvy a složky národa – když nemohly jinak tedy alespoň ilegálně k odbojové činnosti na obranu národa.

Než vstoupily hordy německých vojáků na území naší vlasti, pálily se narychlo důležité dokumenty, ukrýval se majetek různých organizací, ukrývaly se a likvidovaly zbraně atd... aby nepadly do rukou nepříteli.

Podat ucelený obraz domácího odboje, který by shrnul všechny úseky podzemní práce, je velmi obtížné, snad téměř nemožné. Podaří se vůbec kdy shromáždit všechny archivy?

Leckde listinný materiál narychlo nouzově ukrytý nebo po leta odborně neošetřovaný, podlehl zkáze. Mnoho písemných dokladů bylo též gestapem zabaveno a později někde v Německu při bombardování i shořelo. Pro přílišné nebezpečí prozrazení nebylo ani vhodné shromažďovat písemné doklady o podzemní práci. A dále četní, zejména vedoucí pracovníci zahynuli, chybí jejich výpovědi, svědectví.

Je třeba též uvážit, že sama povaha tajné revoluční činnosti vynutila si docela zvláštní – mosaikovou organizaci práce, takže každý účastník znal většinou jen to, co se bezprostředně dotýkalo jeho úkolů a proto také zpravidla ani nepřišel do styku s více osobami a ty znal, (nebo aspoň měl znát) jen podle krycích jmen. Ba jsou případy, že nikoliv bezvýznamný pracovník ani nevěděl, do které skupiny byl zapojen a ani se o to nestaral.

S největšími obtížemi se se pochopitelně setkáme při průzkumu první fáze odboje, sahajícího až do podzimu r. 1941, neboť zde bude k dispozici poměrně nejméně archivního materiálu, jakož i nejméně přímých svědectví lidí, neboť přemnoho, přemnoho jich neuniklo katově sekyře a přemnoho jich nepřežilo dlouholeté vězení v německých káznicích a koncentračních táborech. A toho je obzvláště litovati, protože právě tyto pracovníci kladli organizační a ideové základy domácího odboje.

Ideový program vytvořený v letech 1939–41 nejen pro domácí odboj, ale hlavně i pro budoucí Československou republiku zůstal v podstatě stejně živý a závažný a téměř nezměněný až podnes.

Zhruba se může říct, že existovaly tři ústřední organizace odbojové, na něž navazovaly ostatní méně autonomní skupiny a skupinky porůznu pracující v Praze, Brně a v jiných městech i městečkách čes. i morav.

Byly to dvě civilní organizace a to:

1. PÚ (Politické ústředí) a
2. PVVZ (Petiční výbor „Věrní zůstaneme“) také jinak nazývaný „Odboráři“ – a pak vojenská
3. ON (Obrana národa) – krycím jménem „Muzikanti“????

PÚ (Politické ústředí) byl vybraný kruh osobností politických a kulturně politických. Formovalo se v době odchodu presidenta Beneše do ciziny a jeho jádro tvořili někteří presidentovi spolupracovníci, pokud se rozhodli zůstat doma, takže na něm měli podíl významní exponenti bývalých politických stran.

PVVZ (Petiční výbor „Věrní zůstaneme“) vystoupil a nezávisle na PÚ v březnu 1939 z iniciativy prof. Vojtěcha Čížka („Tichého“ neboli „Petra z Vořechovky“). A tato organizace se rozrostla v rozsáhlou organizační síť po Čechách a Moravě, takže ze všech tří skupin byla nakonec nejpočetnější a pro případ masové revoluce obzvláště významná. V podobě celostátní sítě byla budována na nejširším, opravdu lidovém základu. Za úkol

měla boj proti nacismu, zápas s rozkladným a germanizačním násilím okupantů, narušování a ničení německého válečného stroje, udržování ducha odporu ve všech vrstvách našeho lidu, neutuchající manifestaci vůle národa k politické svobodě a samostatnosti. A lidé šli obětavě a bez váhání do nerovného boje s gigantickou policejní mocí německé říše, hotovi nešetřit ani vlastního života, ano života svých rodin.

Tato organizace byla řízena kolektivně akčním komitétem (z předních pracovníků byl prof. V. Janovec, docent Dr. J. Fischer, Dr. K. Bondy, Josef Pešek / před. ústř. spol. učitelů / , F. Andrey / úř. Čes. spoř. / , Dr. Milada Horáková a mnoho j.

Pro tuto organizaci pracovaly nejrůznější obory. Nejvíce se uplatnili železničáři i poštáři. Svou práci zaměřili hlavně na činnost zpravodajskou (doprava kurýrů, ilegální pošty – i za hranice, tajné vysílačky), informační (letáky, časopisy), teroristickou (vyhazování mostů, budov), sabotážní (ničení strojů, lokomotiv, zpomalování výroby, vysílání letců, tankistů do zahraniční armády).

V čele odbojových poštáků stáli: Bohumír Truksa a Jos. Březina...železničářů: Alois Tomas, Otakar Wunsch, kováků a spoj. S Francií: Dr. Jaroslav Fukátko... učitelů: J. Pešek ...profesorů a studentů: Dr. Jos. Kratochvíl... Knim se družil tajemník YMKY Jaroslav Šimsa, tajemník Václav Žižka, Kopřiva (tiskl „detektivky“), dřevodělníků Housar a mnoho dalších.

ON (Obrana národa) podzemní armáda – měla kromě úderných jednotek sestaveny také civilní skupiny k provádění sabotáží ve vojen. průmyslu, dopravě, vojen. zásob. a vojsk. Úzká spolupráce všech tří skupin vedla k vytvoření Ústředního vedení odboje domácího (ÚVOD).

Na podzim 1941 byla katastrofálním zatýkáním v Brně poničena organizační síť PVVZ na Moravě, zároveň „vyletěla“ i jeho síť ve vých. Čechách a hned nato zradou byl pozatýkán v Praze takřka celý ÚVOD. I když zbylé trosky ihned navazovaly nová spojení, byla to přece jen velká pohroma.

PVVZ mělo styky s Londýnem přes vysílačku politického ústředí, přes vysílačky vojenské org. i přes vysílačky vlastní. PVVZ měla znamenitou zpravodajskou síť, která umožňovala sběr cenných zpráv pro zahraničí. Organizace se velmi pěkně doplňovaly. Tragika je v tom, že právě ti, kteří měli největší podíl na práci pro vlast, jsou mrtvi. A těm, kteří milostí osudu přežili, nezbyvá nic jiného, než bolestná a samozřejmá povinnost, aby na půdě osvobozené vlasti vzdali čest jejich nehynoucí památce.

Fotografie

RNDr. Josef Jan Kratochvíl

RNDr. Josef Jan Kratochvíl

RNDr. Josef Jan Kratochvíl, přednáška v rozhlase

RNDr. Josef Jan Kratochvíl, ranní rozcvička v rozhlase

RNDr. Josef Jan Kratochvíl, ranní rozcvička v rozhlase

RNDr. Josef Jan Kratochvíl (uprostřed) s rodinou

Svatba RNDr. Josefa J. Kratochvíla s Věrou Machovou

Svatba RNDr. Josefa J. Kratochvíla s Věrou Machovou

Svatba RNDr. Josefa J. Kratochvíla s Věrou Machovou

RNDr. Josef Jan Kratochvíl se synem Petrem

Dětský tělocvik ve Švédsku a u nás.

1. Kratochvíl - úvod **Dětský tělocvik ve Švédsku a u nás**

Jak tančí ptáček po letu, tak tančí dítě po pohybu. Toto heslo platí pro všechny děti celého světa. Pohyb projevuje se nejčastěji hrou. V tělocviku cvičí děti cviky uměle vybrané, zhuštěné a tím i účelné.

Dětský tělocvik ve Švédsku u dětí předškolních je prováděn úplně soukromě, u dětí školou povinných je prováděn jednak ve škole, jednak soukromě (tělovýchov. ústavy, spolky YVCA atd.) u našich dětí jsou poměry úplně podobné. Rozdíl zásadní je v počtu hodin věnovaných tělesné výchově. Naši děti předepisuje osnova pouze 2 hodiny týdně, děti švédské až 6 hodin týdně, nhlédě k odpolednímu lesu. Co znamená, že děti švédské cvičí ve škole každý den. Naše děti dostávají průměrně $\frac{15}{16}$ dušev. a jen $\frac{1}{16}$ tělesné výchovy, protože nedostávají pohybu toho měrou, jaké by zaslohovalo, je hladí, nedostávají, že dlouhodobějšího rájného poslušnosti sice - ale nemívající zjevně ani psychickou apatii. Neú to hrůza!

Cvičební systém švédský je úplně rozdílný proti systému českému.

Obsahem švéd. systému jsou výkony ma-
jící určité fyziologické účinky, výkony které se
volí, vybírají se a sestavují jeho proto, aby
se jimi došlo ke př. řešení bederního
svalstva a tím přímého dráždivého postere.
Výkony či cviky vyhledávají se jeho dle po-
třeby a této potřebě je podrobeno i formu
výkonu, které je přesně vyměřeno tj. tělo
je cvičeno tak, že čára procházející tělem
tvoří buď přímku nebo křivku určitého
poměru.

Cílem je člověk zdravý, krásný tj. mající
pater účelně zakřivenou a hlavou nahlásající,
výběr nepřímému a hudebníkem ad maxi-
mum pohyblivým, právě tak jako i ostat.
části těla.

Heslem říkano: Dokonalé ovládnutí těla!

Český systém tělovýchovy liší se hlavně
obsahem, obsahující cviky bez ohledu zda jsou
účelné a proto nahlédá se jako při švédském
po určitou funkci - cvik, výběr nejdrůbe
je cvik a porotěži hledá se jeho účinek.

Úkolem je výchova mravní, kterouto slovi-
ku nkládá vádny tělových. systém na první
místo. (populárně: co platno je síla, která ra-
bí).

² Proto nemusíme si nývčítě shodně mravnost, (s
aby seale na urdi tělesnou pudovost.)
2, je to moment esthetický tj. záduj evik, který
nemí krásný, nemusíme prováděti, a konečně
3, tělesné výchovy. Švédského systému vůbec
chybí momenty vyvolávající a charakterizující
a naši soustavu = moment esthetický i ethický
(= krásno a mravnost.)

Tento základní přehled si musíme uvědomi-
ti, neboť nám lépe vysvětlíme rozdíl ve cvičení
cvičení dětí (českých) československých ve cví-
čební hodině obsahuje cvičení pořádkové, prost-
ná, cviky na měřadí a hru.

Cvičení dětí švédských mnoho se neliší obsa-
hem od cvičení dospělých, rozdíl je pouze ve
snadnosti a formě řívené a přirozenější.

Děti švédské cvičí své dokou hodiny -

(cvičení pro děti) Protože se mnoho učívá
švédské hodiny, učíváme se přehledně o jejího
obsahu. Ve švédské hodině postupují jsou cví-
ky vybrané, které prověřují celé tělo, rozvíjejí
a nejmenšími částmi těla a postupují
k vyšším, odtud opět k částem na no-
hou. Zákonem je uvolněním a decho výmci cví-
ky. Celé tělo cvičení by nasto předsto-
vovala křivka s povelovým stoupáním,
vchodem a opět s klesajícím koncem.

- ³ Rozdělení cviků ne švédské hodiny je následující:
- 1, cviky nohou (př. chůze tiše, klusání...)
 - 2, cviky trupu (cviky na ribstolech)
 - 3, " rukou a hlavy
 - 4, " rovnováhy (bom = nářadí podob. naší hladině, rozdílů a tom, či byje křesť a one kládě de se vysunouti až do výše 3 m.)
 - 5, cviky krční a zádožé
 - 6, břišní a bederní
 - 7, cviky nohou (skoky) - ~~skoky~~
 - 8, dechové cviky. Uklidnění.

V poslední době se přivracují k těmto cvikům i hy a národní tance, neboť se projevilo, že tyto cviky švéd. soustavy a speciálně cvikům pro děti, jsou oprávněné, že jsou cviky neuvratné, suchopárné a tím únavné. Byly jsou variantami ke masiči či lépe říčeno jsou ke těm milých švédských dětí v principu stejné jako děti našich či japonských.

Poslední proud v dětském tělocviku švédském přinesl nové životnost přirozenost, která se počíná žít i u nás. př. děti mají cvičit skoky do dálky, předklony, dřepy atd. Jejich veliteli nevědí: předklon! vzpím! vyběh! rozřekne jejich obětovost a předstíranost a živou povídku. V lesích asi takto: jdeme na houby - (chůze) - zátok (př. skoky) - sláseme houby (předklony) - kládě flug, běh) - lezení vysokou travou (po stýběch)

3. nízkou tvorou (placem) atd. Věru, přel bych (5)
vám opatřit takto víceero hodinu, jak jsem ovi
čily jako hnízdíčky, ne tváři měl jsem spý-
mouj úsměv, jejich pohyby byly ladnější,
přirozenější a pro ně prospěšnější. -- a takopl.
li hlídání, pos- vybuch omích je přímo pro-
něoval k nitě práci. Co dobrého můžeme pře-
nísti z tělocviku švédské mládeže?

Je to v první řadě jikný a přirozený postoj,
(a nich tak důkladně propracovaný se stanovisko)
lékařského / 2, stupňovanou práci, 3, slušnost,
kteří se zachyly mě. Děti, které vstupují zdraví
práve tak jako když odešly, mě se slušně
jistí a j. 4, je to přirozená živost ne vících.

Děti švédské jsou velmi krásné, říkly bych,
že je tomu daleko méně slýchos, skoli os a jiných
aktivních paterě. Cvičení švédské mládeže je
odlišné od cvičení naší mládeže právě tak,
jako národní prar a charakter. Zapamatujme
si tato hesla: jikné držení těla jak při
chůzi, tak při postoji i sedav - odstupňované
práci, hygienu, slušnost.

Buď - vy slýchos, co sedíte u stroje jak jste
shlední, bar - i vy psu, právě tak jako ono dítě
sedící u stolu - narovnejte se! Lopatky kstla
vrad! Hlavu vzhůru! Neuvážíte se! Brosím - usmíjte
se! Děkuji. Teď se mi líbíte.
Brosím vepomena ti, milí posluchači. na tento okamžik,

Jak správně cvičit.

1105 26. VIII. 38 Dr. prof. J. J. Kratochvíl: 5550

Jak správně cvičit ?

Peheveřme si tak trochu upřímně a přátelsky o všech věcech, které třeba dělati, aby vaše ranní cvičení bylo vám nejen ku prospěchu, ale pokud možno - v těch největších hodnotách.

Není fyziologicky správně vyskočiti z postele a ihned cvičiti a proto již s tím počítáme, neboť nejprve pan keheutek zakekřhá te značí : vstaň, již je den. V zápětí deska budí struny vašeho srdce buď v pechedu, tanci, nebo pióni. Vy ovšem nesmíte se oddávat sladkosti melodie, ale se nejrychleji otevřete okna - a vpustíte svěží vzduch z lesů, někdy třeba ne, ale i přes to je vždy lepší, než ve světnici.

Prevětrání místnosti trvá při správných oknech v létě 3, v zimě 2 minuty, což je právě délka desky. Máte-li v místnosti tak chladno, že kůže modrá a silně drkotáte zuby, abyste nevzbudili své sousedy, zavřete okna, jinak je necháte otevřená. Poté připravíte se ke cvičení převléknutím do trenýrek nebo podobného úberu, na zem položíte předložku, pokrývku, neb kobereček, tento je důležitý zvláště při cvičích v lehu, v kleku a ped. , nehledě k chladnému počasí.

Právě dekenčí deska a cvičení začíná pozdravem: "přij- dob-den", na kterýžte ne-
pamnete odpovědět. Prvý cvik -rozcvičení, doporučujeme každému, neboť je
vždy vhodně vybrán a má za účel protažení, uvolnění, oteplení svalstva a vůbec
přípravu těla ke cvičení. Poté následuje řada cviků, které jsou vždy tak sstav-
veny, aby v každé čtvrthodince procvičily všechny partie těla.

Kde z vás má vůbec necvičil, nebo cvičil před dávnými léty, ten ať cvičí méně
ale z každého cviku, aby po týdnu, nebo 14 dnech zacvičil již celou lekci
pečlivě a svědomitě. Nepřipravenost svalů se pozná druhý až třetí den t.zv.
"polámaním".

Kde má neduhy jako srdeční vadu a pod. cvičí méně všechny cviky, zvláště pak
s újmem cviky rychlostní;klus, běh a j. a prekládá všechny cviky -cviky de-
chevými.

Při vadách páteře cvičíte pouze jednostranně př. jen úklony v levo atd. Někdy
cež získáte lehkou úpravou z našich cviků, které musí být všem souměrné. Ří-
díte se heslem, abyste posílili všechny oslabené svaly, které se jeví vždy
nápadně buď propadlinou, nebo zdvižením deformované části hrudníku nebo pater-
ře. Ti, kdož mají malý rozdíl mezi vdechem a výdechem/dušnost atd./prevádí hlu-
boké a vydatné cviky dechové, v čistém vzduchu a pokud možno ^{ihned} po cvicích

rychlejší př. po klidu na místě a pod.

Tučnost pokožky odstraníte pravidelným cvičením, drhnutím a masáží. ~~XX~~ Podobně
 a i pečínáte při značně ztužném břiše, kteréžto musí býti i posilovány
 zvláštními cviky, ~~xxxxxx~~ které jsou vždy vloženy v každé lekci i když to ~~341~~
 zvlášť nehlásíme. /př. v sedu kroužení zdviženými nahama ~~XXXX~~ sed-leh atd/.

Při ochablesti funkcí břišních: ^{drhnutí se} ~~XXXX~~ kroužení, otáčení trupu, úklony, předklony ve
 všech formách i tvarech; ~~XXXX~~.

Z toho vidíte, že vždy debých 75 % je speciálně pro vás.

Celkem pro ~~XXXX~~ ženy, se hodí: veškeré cviky, zvl. cviky pánve, vzhledem k jejich
 mateřském úkolu - konečně také cviky, při kterých ~~XXXXXX~~ je důsledkem
 zpevnění všech kloubů a vazů. Nehodí se vysoké skoky, poskoky a tvrdé dopady
 neboť poměr svalové síly, objemu a váhy je daleko nepříznivější než u mužů,
 nehledě k ^{anatomické} ~~stavbě~~. Konečně se pro ženy nehodí také základy, při kterých se
 prohýbají v části bederní, zvláště pak na mosty a pod., neboť žena tím zvětšuje
 je ~~lordosa~~ lumbální prohýb bederní, který má již svou anatomickou stavbu. ~~XXXX~~
~~XXXX~~ vždy značně větší než muž.

Pro muže se hodí: veškeré cviky - zvláště pak po cvičení: cviky uvelňovací.

Pro děti: mimo cviky ostatní rázu všeobecného, se doporučují: cviky nápravné,
 a správné držení těla, správné stání a správné chůze. Cviky nápravné

všem pak, kdož trpí nějakou vadou jako kulatá záda a pod. -tém doporučujeme 4.
cvičení záklony a to v části bederní, ^{lopatkové} ~~KANK~~ cviky ve visu a ^{ti} ~~jedn.~~ Pro ^{ti} ~~mecněm~~
prohyb v části bederní, cvičíme opět předklony aktivní i pasivní t.j. za pomoci
obě druhého.

Všam doporučení, aby s námi cvičili denně, pravidelně a po každém cvičení provedli cviky dechové..

Záhy však řada cviků, která, jak bylo řečeno je sestavena se zřetlem na všechny tyto je a konce. Strrthedinka končí -ale vy nikoliv, neboť jdete pod, třebas improvizovanou, sprchu a te nejprve vlažnou a teprve ku konci abyste se otužili, sprchu studenou. Poté následuje masáž s použitím mýdla, tuků, nebo i rýžové moučky. Začnete třením a hlazením, abyste probráním všech způsobů jako: pekle-pemwolvěnými prsty, hnětením, ždímáním, otřásáním, a masáží vzduchovou, opět skončili tím, čím jsem začli-masáží třecí, která je nyní uklidňujícím. Masírujeme měkce, bez bolestivých nárazů -směrem k srdci. Po masáži masíte být osvěženi a nikoliv zbiti. Tak masáží pomůžete rychlejšímu oběhu a odplavení rozkladných látek, vzniklých ranní pectivou prací. Po snídani vyjdete si s úsměvem na rtech a začastě se nachytáte, že si zpíváte. Ano, buďte vyznavači ranního tělocviku a uvidíte, že budete šťastnější i spekejenější. ---

Mají děti dělati tělocvik?

3151

9, I, 32

Mají děti dělati tělocvik?

Vážení posluchači, máme-li si o tomto tematě promluvit, můžeme mít dvojí stanovisko a sice absolutní- mají-li děti cvičiti vůbec a relativní- mají-li konati př. hry nebo tělocvik. Na prvou otázku - má-li dítě cvičiti vůbec - je jediná a důrazná odpověď - ano. Více však nás bude zajímati druhá otázka o relativnosti - zda tělocvik nebo hry ap.

Tělocvik je jedním z prostředků tělesné výchovy. Tato nám představuje každou činnost, která směřuje k zdokonalení tělesných i duševních vlastností a schopností člověka, jakož i ostatní činnost přispívající k zdokonalení stránky rozumové a mravní.

Díváme-li se na tělesnou výchovu pod zorným úhlem fyziky- je vždy jejím obsahem práce. Tuto práci, třeba i stejnou, obvykle různě jmenujeme a to podle toho, zda konáme ji úmyslně, či neúmyslně. V prvním případě mluvíme př. o tělocvik, v druhém - kdy není určitého cíle- o hraní.

Sledující nyní vývoj dítěte, pozorujeme i původnost této práce. Narodí-li se dítě, tu nezbytně potřebuje: vzduchu, potravy, pohybu a slunce. První pohyby jsou bez cíle- nevíme ani my, ani dítě ono často nevysvětlitelné "proč". Dítě si hraje. Je to nejen přirozené, ale i nutné. O nutnosti a důležitosti hraní promluvil jsem v předešlých přednáškách. Hráti si může obvykle tehdy, má-li více času. Nastává-li mu však omezenost časová př. vstupením do školy - potřebuje opět nutně tutéž dávku pohybu určenou jeho věkem. Tu si tedy musí opatřiti v čase daleko kratším, v tělocvičné hodině. A právě tak, jako denně přijímá potravu a dýchá vzduch, právě tak má i denně přijímati onu dávku pohybu. Je na toto pamatováno i ve školních systémech? Proč se neozýváte rodičové, matky? Zamyslete se, zda je rovnováha mezi výchovou duše a těla?

Proti dřívějším nastupule umělé, neboť dítě cvičí cviky účelně a vhodně uspořádané. Tato cvičení působena i tím, že se užívá rozličného nářadí, které určité cviky usnadňuje a nebo klade těžší podmínky - ztěžuje. Jako život dítěte je vlastně opakováním fylogenetického vývoje lidstva, tak i jeho tělesná činnost. Na niž-

2
Ším stupni máme gymnastické výkony větší mírou přirozené, na vyšším stupni výkony spíše umělé - zhruba : ve věku předškolní hraní, ve věku školním tělocvik. Jistě, že není toto rozdělení tak přesné - má nám pouze symbolicky naznačiti dobu převládajících těch či oněch gymnastických výkonů.

Nyní jsme došli k tělocviku a tím k velmi ožehavé otázce-dosud nevyřešené- co jest lepší zda tělocvik prostý/lehká atletika/, či tělocvik nářadový. Jak je vám, milí posluchači známo, pěstoval se do nedávna více tělocvik nářadový - nyní poznává se chyba a začíná se jen tělocvik prostý. Co my v této bouři? E. Lagrange praví: "Není cvičení, jež by samo sebou bylo lepší než ostatní, ale jsou cvičení, jež ~~mysl~~ lépe hodí než jiná pro věk a tělesnou povahu jisté osoby. My majíce na mysli děti, dáme jim více toho přirozeného, prostého- jak nejvíce lze.

Vstupuje-li dítě do školy - jeho dřívější konání bylo téměř úplně přirozené, nyní je nuceno podrobovati se umělým zařízením. A proto hledíce k přirozenosti dětské, z níž se má při každé správné výchově vycházeti, nedopřáváme nářadovému tělocviku více místa než tělocviku prostému a hram.

Dítě sedící ve škole nevydrží podle Weignera po tolik hodin v napětí vzpřimovací svaly zádové - odpočívá si tím, že pater obloukovitě prohne, při psaní ji opět zbočuje - a tak několikaletým návykem povstávají skoliosy, lordosy, skypfozy a p. a. Ze se tomu tak ve velké míře děje, přesvědčte se statisticky o velkém počtu dětí v orthopedickém tělocviku. Proto každá rozumná maminka všimá si svého dítěte hned od počátku jeho školní kariéry. Již vidím několik maminek, jak svlékají své Jiříčky, Věrušky, Haničky i Pepičky - všimněta si nejdříve dítěte při jeho nenuceném postoji; zabočení paterě pak nejlépe poznáte, když se děcko předkloní tak, až má záda asi ve vodorovné poloze.

Dospělý člověk, který má mnoho možností různých sportů spokojí se nářadím- však dítěti musí se dostati jak ve škole, tak i ve spolkovém tělocviku výchovy všestranné. Dítě není malý muž tj. nemá a nesmí býti cvičeno jako dospělí. Zda jste si to uvědomili i vy p. cvičitelé a sl. cvičitelky? Jste-li rozumní, pak nedovolíte, aby se vám př. ten malý Jenda "klin- kal" ve vzporu na bradlech - jako jsem to viděl minule. Viděli jste, jak se mu chvěly rudičky, jak jste mu musili pomáhat/ jak měl zatajený dech, jak mu vystoupili hlavice humeru a nac-

3

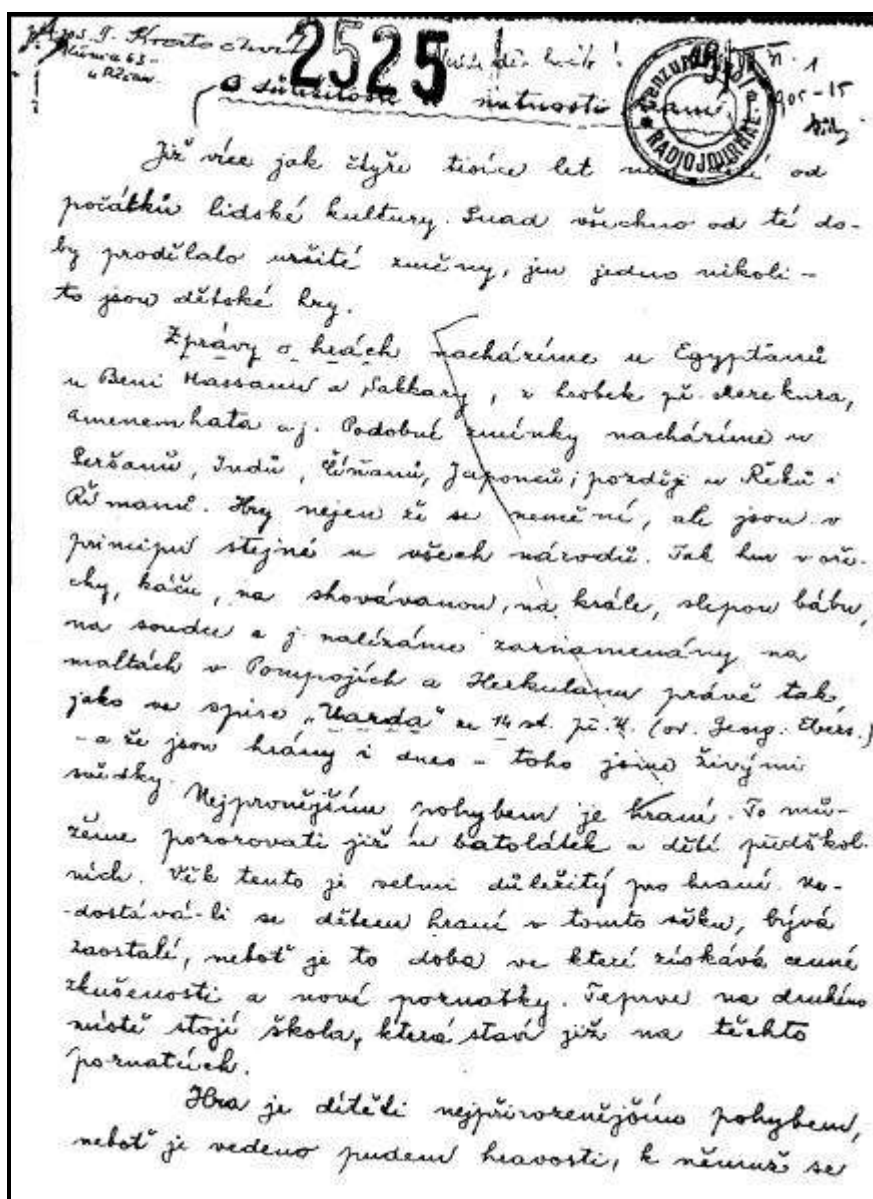
pak propadalo tělíčko ?
 Tělocvik našeho žactva jest prvním základním kamenem pro další gymnastickou výchovu a proto musí býti stavěn na širokém základě. G. Demény poznamenává, že pojetí tělesného zdokonalení nové doby je v dosažení zdraví podle hygienických pravidel, normální /harmonický/ vývoj těla podle fyziologických zákonů a zužitkování síly podle zákonů mechanismu lidského těla.

V tělocviku školském i spolkovém ještě doposud hojně cvičena dlouhá sestava cvičení prostých i cviků nářadových, kterými cvičí pouze schopnost koordinací - jest to spíše cvičení nervů než cvičení svalů. Jest sice velmi prospěšné ovládnutí těla však nejsou cviky nářadové i prostné jedinou vhodnou formou výcviku nervové soustavy. O tom velmi dobře poznamenává Lagrange, že dospělejší žáci jeví někdy jakýsi pudový odpor proti těžším cvikům na nářadí, poněvadž výkony na nářadí nevyžadují ani tolik námahy svalové jako spíše složitých a četných podnětů volních, tedy práce mozkové, po předchozím duševním zaměstnání nové a unavující. Cviky vyžadující značné koordinace jsou správné pouze u mládeže duševně příliš se nenamáhající.

Máme-li se zmíniti postupně o všech věcích dětských, pak u u těch nejmenších neděláme žádných experimentů. také nutiti dítě aby sedělo či stálo, či dokonce aby chodilo, je nejen nesprávné, ale i škodlivé. Dítě obyčejně po 6 měsících se samo posazuje, po roce začíná běhat. Můžeme mu pomoci, když toho samo uzna za potřebu. Dr. J. Vysoký praví, že nutíme-li dítě do sezení či do postoje dříve než může, docílíme snadno skřivenin pater, ohnutí bérců i plochých chodidel. Pohybuje-li se pak je mu nejlepší poloha "pohybu po čtyřech". V dalším věku jest nejlepší hraní. Tělocvik ponecháváme jako doplněk. Ve škol. věku dítě koná tělesná cvičení a to se větší měrou doporučuje tělocvik prostý než nářadový. Tělocvik nářadový a cvičení v tento se shrnující, jsou pouze dobrým doplněkem pro vyšší věk. Konečně jest si přáti, aby se cvičilo radostně - tělocvična budiž koutkem radosti. Z tělocviku zvláště se doporučují cviky, kterých mohou upotřebiti v životě, neboť nynější heslo paedagogické - pro život nesmí býti přehlíženo. Závěrem: cvičíme denně cviky přirozené a hry větší měrou než cviky umělé - tyto jako vhodný doplněk - cvičíme cviky účelné

pro život a nezapomínáme na hodnoty ethické a esthetické.

O důležitosti a nutnosti hraní.

• s druhú podo po samostatných aj. Pred je snaha, ktorá z
je vnorená. Nikdo deti nečíta „hraj si“ - a píše
si deti hraj. Teda je deti fyzické ziskov nepochybne!
Nechaj-li si deti a opäťme-li sa: Čo? a potom
nechaj? Múžeme byť jisti, že naše matka
odpoveď „Je nízky? nedobry?“. Tým vyplňuje ka-
dov volaní chvíľku, at' jej keď kúpri či sa školy
aj. Mužskoráte jst asi vidieť jak deti jedou so
školy jednou rukou po dľa's. deň a druhou po
rámne chodítku - tá starší si jstí točt' akto-
hou napodobujúce tak slach, električku či auto.
Zi deti robíva skúsenosti krásne vnemu vnem
příklad. Na deti kústi pti nedla si porumne ma-
minka ani z'ke starí deti. Jstí keďdy' si nys-
li, jak to ten páu porum, či byla porumne.
Pozorovanie: mimo jiné 1. Mita deti obleno
+ pascich jstičkách 2. reluu jeduo duchelo, ale
praktického stičku 3. nechala deti po lo borti
si vyhrat v jstku, 4. mii mii neubarovala -
5. deti samu ptičarab na nové řešení.
Na kústi si ptičarab lopatku s nádobkou.
V ptičarab se chvíľku hstalo a na chvíľku
jst hnuo jstch k sobi (- snad lo etičt' mii-
ti asi hduo - ejv častý u deti.) Ustalo kope-
čl a raito jst uplaci-val - tu si asi vepomněto
na nádobku - vstalo jstch do mii - pojednou
jstch vypralo - zjle, a jstku se vyhrat kopečl
na jstku stant pravidelny, na dnu resuty.
Ode mii raitila - hned khouš' mii. Jstch se opit
soul. Na jstí! Snad více uplaci-val.

1. Pro dítě nové zkušenosti. Pokus se volat: "Ať jdu opa-
kovať, ať to uvidí ten kopeček pětiny neresený - uplatnění
2. a krasovit, tišší hlas. Potom a nová pokus prodláží
očekávaní zkušenosti ještě jemněji, lopatku a ne'dobru od-
kročí, tlakato rukama a hned asi porovnávala tvar
u. Tvaru jemnu zkušenost, neboť jasně vidí a ho-
dělka shledává nyletlo. leba, "leba" a jíz bře-
to pro manutulu, která jí porovnávala. a ta se
radovala s ní. Máme tyto jisti, ať dnes,
snad i sítě hude pět oázy alib. ať bud pět
koláčů, mluvíme si s povsati.

Dítě natývá zkušenosti skoumáním, velikostí,
tvaru, barvou, drsností, měkčostí atd. Vypo-
míná se na slova svého matky Maryse: "Jdu jsoo
prostředem ne'rozumem vyčarování u velikého
mžgavem; zanevlastnost u dítě ty'vá přičinon,
ať se jím ne'ostato předemítá na nich by
chovály své mžgaly.

Vyrobili máme dítě a ne'rozumnějšího materialu
jako se dřeva (přístavky, násoady, tyčinky, spasty atd.)
z proutů, lýka, písku, hlíny, slámy atp. Tato slova
nosti vyčarování se škole ne'vyhov. prů - předsal

Konečně kushli-li si prouty, domasty, vavřety
aj. Toho se vyčarování v kushlém. Kushlém jako
předmět a jako kushl je mženo posadit se škole
je mžetý cíl: "Kushl koně." Vě hie není mžetého
al. Dítě mžeme papír a tučku, postarě viděti
starší přetvářel cíle. Vě as bude kushli? ne.
Děme, kushl kolicke d'stonu cíle - kate, klu-
dino "kate" kushl. Vě kushl ještě jedine v'áču
a nlepuje d'ček na jedné straně - a p'z n' kushl. ko-
mit "kushl"?

Radinné prvky porovnávají obyčejně nejen
radinné křepelky, děti, kameňáky, ale i přelí-
vání, přizpůsobování i sbírání prvků a měřít-
ní stahy, podobně jako sbírání mstýlů, žu-
nek, kameňáků, penízů atd. Jistě, že i v tomto je
značný druhý poměr.

Při hře přechází velmi obvyklé. Běží má
dívko, které obalí hadičkou a jít ji to pa-
neula. Ne ni mluví, dává jí jít, myslí ji
obvyklé se projevuje hned od počátku dítěti.
Jednou přelívala malá křepelka ráno na zahrádce
a spatřila rosy. Hned se smutnila a ptala se
maminky: "Mami, proč platí tráva?" Je slušností
porovnávání této podobnosti rosy se slzou v bás-
ních a tu smutlivě a pláče, který praví,
že hra je počátek umění a civilizace lidstva."

Pohybují hru uplatňuje se teprve tehdy, až se naučí
dítě samostatně pohybovat. To bývá první hru hru,
hru na schovávanou a j. Hru v řadě a v kruhu je
nejčastěji umělé formy, sem patří hry: hra, hra, hra,
přelíčení a podobně; hra mluví, hraje a j.

O děti od 6-7 let hraje se nejlépe hry pohybo-
vé, které se stanoví a určují a hraje a hraje
gického jsou pro ně velmi cenné, neboť děti po-
měrně velice rychle se učí a dříve se
má poměry velmi přizpůsobit. Tak dlouho hrají
jako děti vydrží, nestane se jim nikdy (ani
ten omlouvá)

Hry nutno konati venku na čerstvém vzduchu
a ne slunném jasu.

Při těchto hrách nesmíme zapomenouti na dostatek

* țigăre rotunde cu blănu a țigă doctate malu

On date of 9-14 let jump to split powerlines by,

které jsou nejen pro obveselení a potěšení, než brát jejich pořádky jako výšeřeny a udrženy - směřují k po-
krovnosti, chutnosti, duchapřítomnosti - kladem se
jich právě vyhovně pořádky pi. by měštem, by
hlavou aj. (poru. pro tento rok ¹⁹¹⁰ ve velice hroší plo-
sání a vyřetly - nikdy však konané rychlým tem-
pem a do únavy.)

Již dopředu si hrál moudrý poručík z řádků
 historie. Plutarch vypsal, že spartský král Agésilas
 jízdit se mohl rovněž rovněž na dvě německé lodi
 (překosní hlavy) a to byl král abony, velmistr
 si král. A ještě každý má moudrý fohata (+ 1999)
Alibiades, který chodil k němu na poručíka
 a navštívil se s ním často již jistě při krá-
 li. Na své fohata následovní, obvykle
 posílali chci své zdraví, takového polynho vyhl-
 dáváme při něm - [spartovní panovník] nikoli ja-
 ko vyhlášení, kteří s ním mají hluboký a
 plesný vzhled, ani jako rohovci, kteří se
 ples hluboký a noly tenkými silami, myšle
 abony jelem se namáhá a tak nestane
 stejné silným úsměvem.

a ny, cheste mîti dîti hîsme! at' si hîaji!

Heute merli deti dryter! at' si heage!

cheeste multe dele obiectue' at' si hazi'.

Shov náme dáva pohyb. Pohyb je směrny' pro naše bedra
Shov naty' váme klauzost. V'z vyvíjeji se váme náme
tím náme opatřeníme si látku pro posuvovou
činnost náme

Prá je právní, sákladným a nejdůležitějším
článkem rozumu činnosti.

Tyršův tělovýchovný ústav.

4077 23,732 1092
Dr. J. J. Kratochvíl.
Tyršův tělovýchovný ústav.

Jako válka, tak i každý boj dává výsledkem dvě hodnoty: vítěze a poraženého. A tu platí vývoj harmonické sinusoidy. Do ukončení boje měli lepší zdatnost vítězi, po něm počíná větší rychlostí vývoj u poražených. Toto můžeme pozorovati neustále, jako posledním příkladem budiž nám světová válka. Po ní, pod zorným úhlem tělesné výchovy, pozorujeme největší rozvoj její mimo ostatní státy, právě v poraženém Německu, které dobře postřehlo hlavní vady neúspěchu. V jejích úvahách jim nešlo o stránku finanční jako o ocenění a přehrazení tělesné výchovy na přední místo. Proto mají ono množství hřišť, stadionů i škol s vrcholem Vysokou šk. pro tělesnou výchovu v Berlíně. Podobně i ostatní státy poznaly nedostatky a vystavily pro své mladé občany - příští národ - stadiony i školy pro tělesnou výchovu. Je již vskutku na čase, abychom i my v této vážné době přemýšleli a vskutku nutně-účelně realizovali.

Světová válka zničila životy 18 mil. lidí - tyto pracovní efekty nutno nahraditi a proto práce dnešního člověka je dvojitá, jednak práce na úhradu světové války, jednak ~~na~~ pro své vlastní životní podmínky. K tomu potřebuje každý nejen zdatnost duševní ale i tělesnou. V tom tkví kořeny dnešní krise buď chybí převážně zdraví tělesné /pracující lid/ nebo převážně zdraví duševní př. složka morální - u vedoucích.

2

Porovnáváme-li dobu pracovního zaučení, v poměru k době pracovního efektu, pozorujeme vztah i důsledky z toho plynoucí, jichž snahou je zvětšení doby pracovního efektu a to prodloužením věku lidského. Každý laik řekne, že ten je dlouho živ, kdo má dobré zdraví - my dodáme: kdo si o dověde preventivními opatřeními ono zdraví udržeti. /Oním preventivním opatřením je v prvé řadě tělesná výchova. Ze skutečně t. v. vykonává tento úkol spatříme v číslech statistiky. Průměr počtu pravděpodobnosti pro ~~stárání~~ maximálního věku novorozence, aby se dožil nejvyššího věku byl v Anglii v l. 1836-50 - 41 roků, v roce 1920 - 57 roků, ve Francii stoupl průměr za necelých 100 let z 39 roků na 50 let, v Německu /k. r. 1919. na 49 roků ap. Z toho je patrné, že hranice věková se prodloužila průměrně o 12 let. Jak jsem již pravil má na toto vliv vedle duševní práce organisovaná a výsledky badání usměrněné, v hlavní řadě organisovaná práce tělesná. K této nutné organizaci práce jak duševní, tak tělesné je třeba vůdce, kteří by se vzdělávali v oborech pedagogiky, psychologie, hygieny, praktické gymnastiky, lékařství atd jako učitelé, profesori, sportovní lékaři a p. K tomu má sloužiti Tyřův státní a tělovýchovný ústav. Tento je základem a osou počínání v t. v., jež vychází ze studia věd biologicko-fysiologických, psychologických a praktických ~~axomů~~ axomů snaží se zkoncentrovati vše se zřetelem k rase, věku pohlaví a sociálním potřebám.

První resoluce, kde byl v hrubých rysech vytyčen program byla podána a schválena v červnu /27./ r.1919, kde mimo jiné v první řadě bylo stanoveno zřízení tělovýchovného ústavu s tímto programem: a/ příprava učitelů tělesné výchovy pro všechny druhy škol b/ příprava cvičitelů pro všechny spolky tělocvičné a sportovní, c/ příprava školních lékařů, jako odborných znalců a poradců v těles. vých., d/ vědecké výzkumy v oboru těl. vých. a e/ organizace těl. vých. pro veškerou mládež a dozor nad tělesnou výchovou po stránce zdravotní a pedagogické, zřízení tohoto ústavu vyžaduje dohody s miř. škol.

Pokud jde o činnost Stát. těl. úst., vypracoval prof. Dr. K. Weigner ideový program v němž se dožaduje: činnosti: 1. vzdělávací-příprava učitelů pro školy střední odborné a pokračovací, obecné a měšťanské, pro školy a kursy vojenské, příprava vedoucích odborníků pro hry a cvičení ~~zřizování~~ sportovní pro tělocvik rhytmický, orthopedický, pro přípravu cvičitelů a trenerů, odborných lékařů, pořádání přednášek a kursů všech druhů. 2. vědecké-vědecké výzkumy z oboru tělesné vých., s tudium pracovní ekonomie a hygieny duševní, 3. propagační a organizační a 4. dozorčí a musejní.

Ústav bude obsahovat: učebny, tělocvičny, atletickou dráhu 500 m, hřiště, vědecký ústav, internát pro 120 posluchačů, plavárnu a přírodní terén pro hry.

Studium bude štyřleté.

4
Přehlédneme-li historii snah o Státní tělovýchovný ústav v Tyršově, vidíme že v roce 1919 byla schválena resoluce, v níž se vláda žádá, aby připravila zřízení Stát. úst. těl. V letech 1924-1927 byly zakoupeny pozemky na pankrácké planině v rozloze 6 ha. V roce 1926 byly předloženy stavební návrhy Srcha, Dryáka a Schwarzerera s Maškem. Ideový program vypracoval prof. Weigner. Poté předložila Č.O.S. návrh, aby ústav nesl jméno Tyršovo.

Z dalších projevů sluší poznamenati veřejný projev v listopadu 1929 Spolku posluchačů tělesné výchovy za účasti všech tělových. korporací. I tehdy se nám počal ze slibů. intervencí, memorand ve vidinách rýsovat Ústav a my již počali věřiti v jeho uskutečnění. Však výsledek - ani jediné k němu se nepřevrátila. Konečně podle sdělení Dra Bureše byl v červnu letošního roku podán návrh posl. Humelhaem a skupinou, však k jeho projednání se sněmovna nedostala. Shrňme-li všechno snažení a porovnáme-li se k státům ostatním, pak se nám musí v očích zalesknouta slza. Jsme finančně slabší než Německo, Rumunsko, než Maďarsko? atd., kteří již podobné ústavy mají? Jak je možné, že ani jediná strana nevzala si tento program za vlastní, když všechny pracují pro blaho národa? Jak je možné, že nestalo se po té dlouhé době 13 let - mimo koupení pozemku - ničeho? Je to velká obžaloba "Tyršova" národa. Jak dlouho bude ještě místo svou prázdnotou tráti volati? Jak dlouho budete vy, vedoucí mužové a ženy, jak dlouho budete páchat hřích na dorostu a mládeži - budoucích vědcích, budoucím národu? Jak dlouho?

AUTOR NEŽITELNÝ / X 31. 11. 1937 **2759** **RADIO JOURNAL**

Význam ranní gymnastiky
 KRATOCHVIL, Josef J. prof.

Hle čas - Dýšto jako neúprosné předsudky školy -
 - (tiskot hodin) Tak uprchlé vteřiny, jak nik-
 dy, pravím nikdy nevrátí! Kde je náš il? (Kter) ja-
 ky? je náš úkol? - Necht' promluví slova našeho,
 vskutku genialního, Tyše: Proč a povšechný úkol
 náš zdá se v tom, že jsme povoláni zachovávat
 národ svůj při té jarosti všestranné, která ná-
 rodům nedá odumřít, při té síle svěží a sta-
 lé, při té zdravosti tělesné duševní a mravní,
 která každému z nás vnikne do duše a tím každ-
 němu stane se. Tuto svěžest a jarost já dušev-
 ní, tak tělesnou dosti znám Gymnastikou. Tato tě-
 lesná a duševní výchova v portě tělových je klas-
 ickým prostředkem, který nám ulehčí cestu jasnou,
 zpočátku trochu nerovinnou, ale čím dál, tím více
 zdá se --

[Abych vás, milí posluchači, spíše náročně seane-
 nit se skvělými věcnými gymnastikou, uvedu něko-
 lík příkladů z praxe.

Jednou jsem pozoroval při cvičení dva, formou
 extrémní, hochy - malého štíhlého a hubeného, du-
 chového frontistu, nebo jak si říkal štíhlého - tlustého a
 stylého. Po měsíčním a pravidelném cvičení zjistil
 jsem tyto výsledky: Jemil (hubený, blady) jevil živou
 barvu, pohyb měl živější, ne tak mrakot-

- ne! jako důvě a mimo jiné váha ulazovala) 2
súvratu o 1 kg 170 g. Druhý Franta (tlustý), neměl již
tak levnou klativou chuť, ale pevnější kost a pruž-
nější - opět mimo jiné váha ulazovala pokles tí-
mů 3 kg. Ať tedy prováděli tyto cviky, a když
váha stoupala, u Franty váha klesla! a již sly-
šim čísi hlas z tichono: Hum, hum, jak je to možné?

Vymětlím. Hubený muž víceméně cvičil příliš kys-
líkem a odliš CO₂ a ot. odpadových látek. Lůžkem
obklopen sval cvičení kvantum výživných látek, ko-
ných potřebuje jednak pro práci a jednak k doplnění re-
sorpce nové větší množství kyslíku, který jak ulá-
zaly mé pokusy slavného Brownů-Séquarda,
- cvičením ve formě kyslíkové krev do uzavřeného
svalu, opět již přivedl k životu, cvičil ať ně-
kolikanež osobní funkce star atd. a proto jednou
tudiž zjevně, váha se zvětšila, hlas muž
učinil atp. Tlustý Franta měl ve svých tkáních
nahromaděny resorbní látky - zejména tuk; tyto
látky přetěžují orgány a přikřeji činnosti.

Cvičením nastalo spalování oněch látek a tím
jejich úbytek - ovšem i zde jeví se příměr
ji. na svalch a jinou však celkem výda; byl větší
- jiná se úbytkem 3 kg.

Proto pro zdraví je nezbytné aby se látky cviči-
kovaly, a spotřebovaly postupně tak, jak se uklá-
daly. Bojely ukazuje, že mnoho nemoci má
svůj počátek a přičinu v otuplosti a tím

v nedostatku činnosti a funkci orgánů. 3
Náš život se fyziologickým smyslem skládá se z nepřetržitých spalovacích pochodů a chemického štěpování.

Národní a populární říčení: ~~pro~~ naše tělo jsou jakási kamny - všad každý kdo cvičí, má americké kamny - malé opatření - velká vyhlídka; kdo cvičí občas má kachlikové kamny a kdo nemůže vůbec, může být rovnou asi se středověkým kachlem.

již Lavoisier věděl, že tento chemismus činné hmoty probíhá nejen v plicích, ale všude org. ústrojích.

Patrně pozorováním na Jendovi a Frantovi jsem zjistil, že jejich dech nebyl tak povrchový a rychlý - nýbrž cvičením stával se hlubším a porovnomějším a tím vydatnějším.

Také vdychání při cvičení nemásledovalo tak brzy, jako dříve. Organismus se přizpůsobil. Vdychání se dostává u lidí otěžitých daleko dříve než u hubených. Obvykle spalují se zárodky látky - jde tu o kyslík a složený rohoj CO_2 . Práce, která je jím přetvářena, nedostatečnou energií vhaší O a tím lépe odebrá CO_2 . Při vzniku o hyp. ubližování ^{musím} vopravit stálé tvrdění, že je CO_2 jedním z nepřítelů otvorní, nýbrž anestezii (neaktivnost) tj. zmenšuje dráždivost nervové soustavy (narkotizuje).

Co to stálo se přehybného těla! Nechtějte však být „moderní“ stěhlymi! Tato přehnaná stěhlost nejen, že je neestetická, ale i edem škodlivá!

Nejlepší prostředkem pro tělo - je pravidelná

1 cvičení.

4

3 Jak se dovedte, máte-li normální váhu, uvádíme
početní veličiny lehounký antropometrický vzorec Matieglova
(Matieglo je vynikající antropolog - um. v. brka), který zní:
Zapište si! Co to vidím, zase sedí někdo k poslouchání bez
zájmu a sešidlu! - x je ještě nesidlu? - tak přistě! ostat-
ní zapisují: váhu v kg násobím 10 a vše dělím výškou
v cm. vzorec, $\frac{W \times 10}{V} \text{ (opad.)}$ př. (jsem 172) má váha =
68.8 kg - násobím ji 10 = 688 a dělím výškou výškou v cm
= 172 cm. $688 : 172 = 4$ (výsledek), který nyní bude se
pohybovat od 2 - 6 a nazývá se index. Nyní vám
proradím zlatě, my milé dámy, jaly' musíme mít
li index (výsledek) máte-li váhu normální: ten
číslo 3.9, pro norm. muže 4.0, pro hubené 3.6, pro sešle
2.9, pro otyle 5.4 - (opad.) Zapište nám, zda jste se podle
toho rádovali a cvičte-li př. samu postavu a p.

a opět pokračují: Provédlme-li gymnastiku delší dobu
poradíme zvětšení svalů a to právě těch, které jsou
nejvíce cvičeny. U fotbalistů poradíme velice nohy,
u šermířů pravou ruku, u těžkých atletů velice hrud-
ník (což ovšem s malými výjimkami) a p. - proto nespomí-
nejme cvičiti všechny části těla - potom naše tělo
bude ^{najví} harmonicky krásné, ab i děláto myškonu jsi.
Aťom něčí neropěchy př. fotbalisté, x nejen krásí
ale i trauují kopanou, místo aby v ^{tréninku} ~~tréninku~~
hráli volley-ball, basket, net jinou sport. hru.

Naj byvalý učitel, na kterého velice rád. vzpomínám

často říkal: funkce si tvoří orgán "a jistě, že tento Wagnerův princip platí i pro nervovou soustavu.

více-mé-li, udržuje se v ní obrat více-některých pohybů. Svéto nám umožňuje prováděti určité pohyby, vyžadující rychlé koordinace. Máme-li při více-některých pohybech, například: postupuje podvědomě do motoru nervy centripetálními (dostředivými) a odtud předními kónexy vnějšími nervy centrifugálními (odstředivými) do svalů - tyto nervy se nazývají motorické. Fyziolog Ofliger praví, že podvědomě varuje - jako lomí, rychlost nervového vedení je pro určitý druh stále.

Nervy jsou vodiči a se svou sesilovací schopností, jak Lapicques zjistil, že paralýza více-některých sesilování a aktivita této sesilování tak, že sval přeměňuje dráha o větší energii než dříve.

Celkem můžeme říci, že více-některé zdolávají koordinace a urost nervů pro nás schopna se vyvíjet díky a lepší práce i její forma.

Z jiných duševních se zdolávají vůle. Ono "já" buduje vůli, je ochotno, a ono uspořádání z vykonáváního doba se přirovná velmi dobře na státní masové.

Když se máme naučiti několik otázek.

Kde? (máme vůli)? Všeobecně - bojujeme vydušen - otevřená duše - jinné vnitřní -

Jak dlouho? Z přání mluví, poradí delší dobu - přání stupňujeme -

Jak vůli? Vplyv pozitivní, až do zánětu - volání - hned poté dechové vlny.

2. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ¹³⁴³ ¹³⁴⁴ ¹³⁴⁵ ¹³⁴⁶ <

Zkuste, jste-li zdraví.

3903

Zkuste, jste-li zdraví II.

340

3. XII 1931.

musí si poradit, něco o vytrvanosti - o tom, jak dlouho může člověk vytrvat a o tom, co musí překonat a p. (o tabulce jiné věci, kterou si přečetl disciplinu nepřijímá a dle toho má být nebo ne být speciálního).

Jako první přemýšlíme si o slohu přes stromy, přes potok - odbočení o slohu do dlehy. Ten můžeme přemýšlet buď o místě nebo o rozbíhání. Celkem se vytrádit je první odrazová a mítke doskočte. Odras při slohu a místě jest občas, nohou, při slohu o rozbíhání, jedinou nohou. Za překročení prostor se čítá od dlehy odrazové (která se nesmí přelapovat) až k nejbližšímu místu do prahu paty. Rozbíhání při slohu o rozbíhání končíme asi o krátký, slabší moment, kterého se musíme vyzvednout p. abychom nemerili vsole rychlost před odrazem - proto se pokládají zvraty, rozmetání rozbíhání a p. třetí, si nemohu se zkusovat o všech pravidlech, které jsou všechny pro člověka, neboť předpokládáme velmi jednoduše každý je či lépe každé - aby každý, který má pouze ruce a nohy, mohl si zkusit chůzi.

Zde-li má, stejně, si můžete hrát rozbíhání překročení 2m (přímá hodnota) a zde-li má, my mladý muži, odpočívání v levošce, si máte překročení potok 2 1/2 m široký? Dále, měli byste sdílet širší potok, který můžete překročit 8-10x - 120 cm; 12-14 let 160 cm; 16-18 let 190 cm, přes 18 let 2m. Konečně Libertin "L' code de la force" má udává širší potok, které musí překročit - o rozbíhání - dle 8-10x - 2m (tj. dle 8-10x. musí překročit potok net jinou širší o rozbíhání měříci 2m.)

• děti 10-12 let - $2\frac{1}{2}$ m; 12-14 let - $2\frac{3}{4}$ m; 14-16 let - 3 m; 16-18 let - $3\frac{1}{2}$ m - přes 18 let $3\frac{1}{2}$ m. Dospělá žena musí ^{přeskočiti} přes měřicí ^{průběh} $3\frac{1}{2}$ m, muž $4\frac{1}{2}$ m. Zde-li jste se to zkusili? Kdy jste první zdomácnili?

Salár přirovnávám vyhlášení je hod kamenný - (je-li tento pohyb, upraven rozrušením hod oštěpem, vch krouží - met dletem nebo mětkou - mětkou (o poutkem)) Hod kamenný měřím přesněti vřede. Zde z vás hoří kamenný? vřede - vřede - kde z vás se odpoví jenem hod, mětkou? Vřede - met mětkou doma, kamenný také - a hoří mětkou. Tak zkusit! Umete-li hoříti též domů? Dopomínají nejvíce se vhodný kamenný o mětku vřede p. $\frac{1}{2}$ kg nebo jen 10 dkg - a jeho náhr zařazení v tabulcech. Chlapci, přišli sobotu a neděli, mětkou kamennému povídání, rozděle si na ložnici a chůvi svojí zdatnost. Vymě se vřede mětkou, abyste na její začali o dletem, krouží a p. (Vřede se poutkem o literaturu.) Tak vyhlášení pečlivě zarchaendrujte; o výsledcích náhr napíšte, budeme vám vděční.

Salár pohyb přirovnávám, kterým mětkou mětkou ti svou zdatnost je chod vysoký - speciálně chod přes výškov. Zde platí o odrazu, aby bylo pouté a dostatečné, aby bylo mětkou. Chod přes výškov mětkou opět prováděti o mětkou - o mětkou, kdy prováděti rozchod aby čísel 6-8 poutkými a poutkými ležely. Největší je poutkem kamennému poutku, vřede neodrazové vředy, poutkem těle a p. Závěrem poraďte, že přes těle je motor munit nejvíce přechází vředy. Také dopad musí být dříve na vředy než na laterou krouží jevo část těle. Za přechodem výškov přičte se vřede vředy od prokmitu uprostřed (části, motoru a p.) kolmo k vředy. Zde nemuž vykonati na její chod o mětkou a poutky - od krouží chod.

• hádky meriskobé, jest snad známé (tj. stojím-li na³ špičkách, každé jejich "odlepění" cítí se na škol a p.)

• Výborné je morisost brati šla školy přes výšku spolu a školou
 saským (s místa), nejen s každé tělovýchovné, ale i doma. Již
 v dětském (vzr.), milé posluchačské, naše nedostatkem stárku: s
 školou musíme přecházet? Šel by her rozbíhly 80 cm, s rozbíhlem
 100 cm; muži her rozbíhly 100 cm; s rozbíhlem 120 cm do výšky.
 (Zde výkony jsou průměrné). Minimální výkony pro děti 8-10 let
 s místa 45 cm, s rozbíhlem 50 cm; 10-12 let - s místa 50 cm, s ro-
 bíhlem 60 cm; 12-14 let - s m. 55 cm, s rozb. 70 cm; 14-16 let
 60 cm s místa a 80 cm s rozbíhlem; 16-18 let - 70 cm s místa
 a 70 cm s rozbíhlem; přes 18 let musí přecházet s místa
 80 cm, s rozb. 100 cm. Ať se nervu šel o stylu, přes
 se musíme, a bychom škol prováděti průměrné: s oděhem
 dopadající při to na špičky.

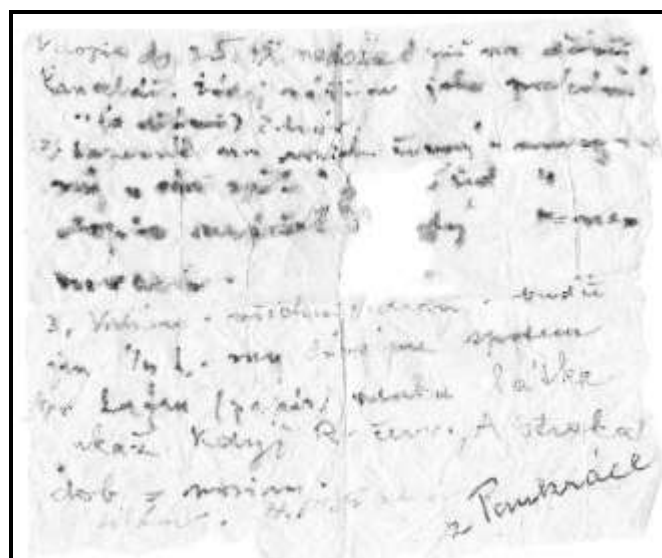
• na konec mi občas promluvíti, oběh. I tento, jako ostat-
 ní, jest naší dechů potřebou. Běžíme-li (opru) směrem
 špičky a dlehoře a chodidla předtím úplně se musíme
 šel. Ať přecházíme morisost výšky a před a z pod,
 usnadňují práci. Kolej dechů brati polus - bít
 s prstí pulou a bít her jejich obvyklé práce - rozbít v
 rychlosti byl at nápadný. Ruce probíhají a boč výfah
 rovná se; hlava vprůměna kládí tím více před,
 tím rychleji běžíme a nikoliv snad nikoliv metru - je
 při bít kládí. Úst má být polus morisost přímé (př. m. 100),
 prstí a rovná; stát se udává nejčastěji rovnou a přímou
 a, jinak státi má hlavu i směrnutí - odstup se šel
 a šel; nízkou práci rovnou i pulou - s "stopem" šel
 at práce šel (nejčastěji přímá) šelová práce (nikoliv přímá)
 ať, jako i místa šel test před všem má být výfah
 a přímé dráze - tj. her náhyb - víe známé, je?

Blíží se odborné literatuře. Snad vám nebude jít
 mořeno. pravidelně sledovati průběh své formy v běhu,
 přes budete sami provést aspoň jednou zkušeb. Prohnutí,
 aby se prováděli své zdánlivé pečlivě - a zaručeno
 li př. i přímě, vité v rodech z. běžím-li po vřetě, ne-
 rovnost telasnu a p. Výsledky drážení roční př. v úhlovost
 jisti budou zařímali p. Okružky a jisti se můj podání
 po vyřázení, tabulek v poradě dle, (tu bude mít kopie
 této rodiny) i uvažujeme některé výsledky. - Nyní se
 porovnáváme průměrné výsledky pro běh na 100 m pro
 ženy, jichž věk 16" a muž 14.5". Minimální výkony
 podle věku jsou pro děti od 8-10 let 21", děti 10-12 let
 20", 12-14 let 19", 14-16 let 18", 16-18 let 17" a pro
 18 let muž - 100 m probíhnutí se 16".

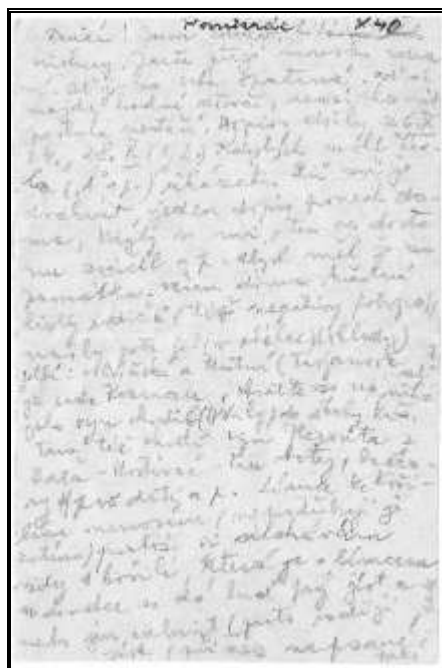
Zdá se mi, že je nutno, abychom těchto výkonů
 analýz, dopomůžeme si vykonati analýz př. ucty do den-
 ního namáhání - co provedeme každý z těchto běhů, s úst-
 ných forem škol a p. jen se dívajte jak se nemotor-
 ně a neprakticky pohybují lidé př. při chůzi, běhu, skoku
 (př. a elektily) - co si zavíme úřadu svou neobratností.
 Každý máme schopnost býti obratným, jenomže
 ona schopnost ^{často} není plně vyvinuta. Za porovnání
 a cvičení gymnastikou. Chcete být zdatní, obratní,
 krásní? Cvičte - zkoušejte svou zdatnost! Nechejte
 svou o svůj obličej - zchejte o celá tělo - o správnou vá-
 hu, o prohloubení dechu, přímou postavu atd. Lze
 sedět sklesle? narovnejte se - hlavu vzhůru!
 nemraťte se! Rozsviňte svou líc!
 So pusu pro své zdatní!

Motáky z Pankráce a Terezína

Motáky z Pankráce

Moták z 25. září 1940

Moták z 1. října 1940 (1/2)⁸

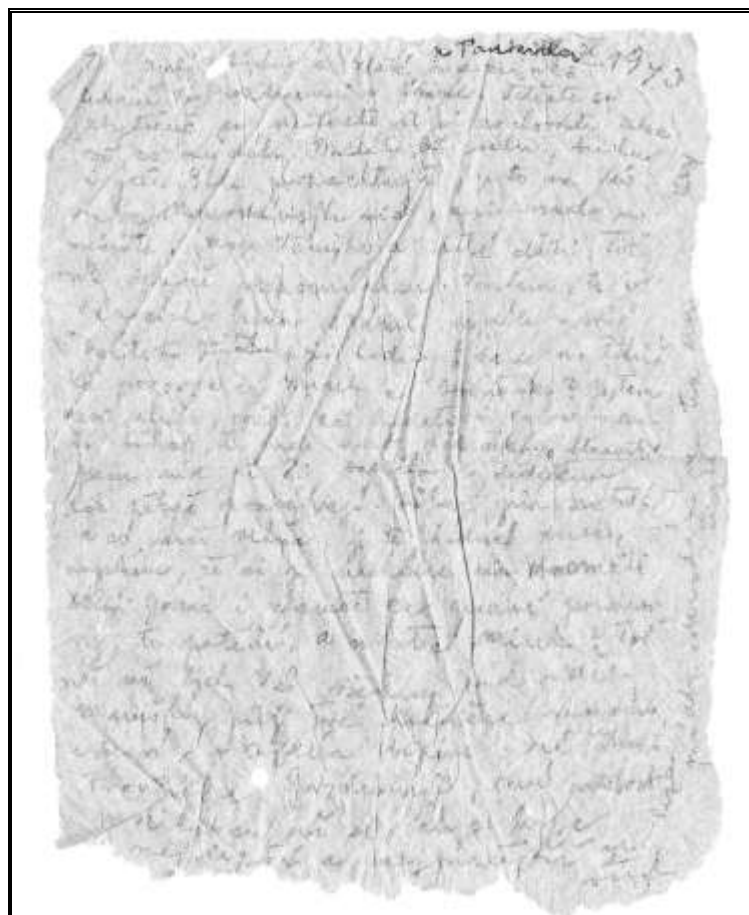
⁸ (1/2) – jde o první ze dvou stran dokumentu.

Moták z 2. října 1940 (1/2)

Moták z 2. října 1940 (2/2)

Moták z 3. října 1940

Moták ze 7. října 1940 (1/2)

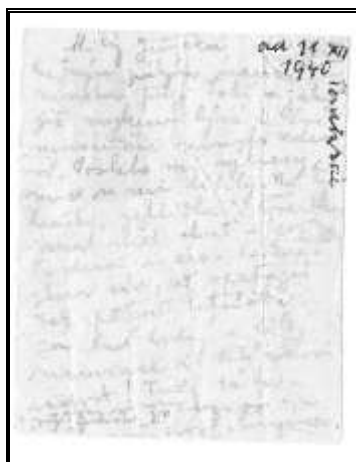
Moták ze 7. října 1940 (2/2)

Moták z 10. října 1940 (1/2)

Moták z 10. října 1940 (2/2)

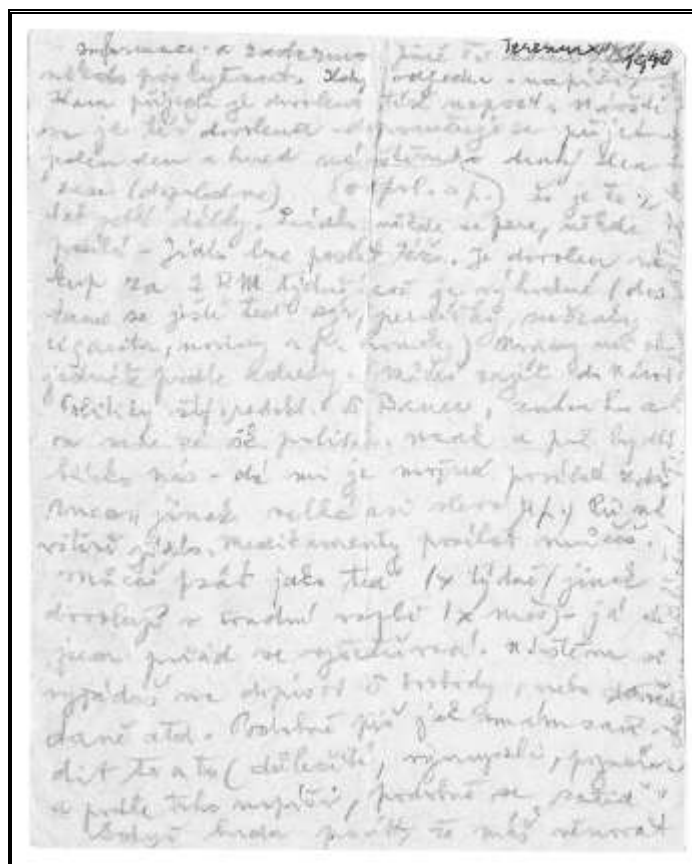

Moták z 11. prosince 1940 (1/2)

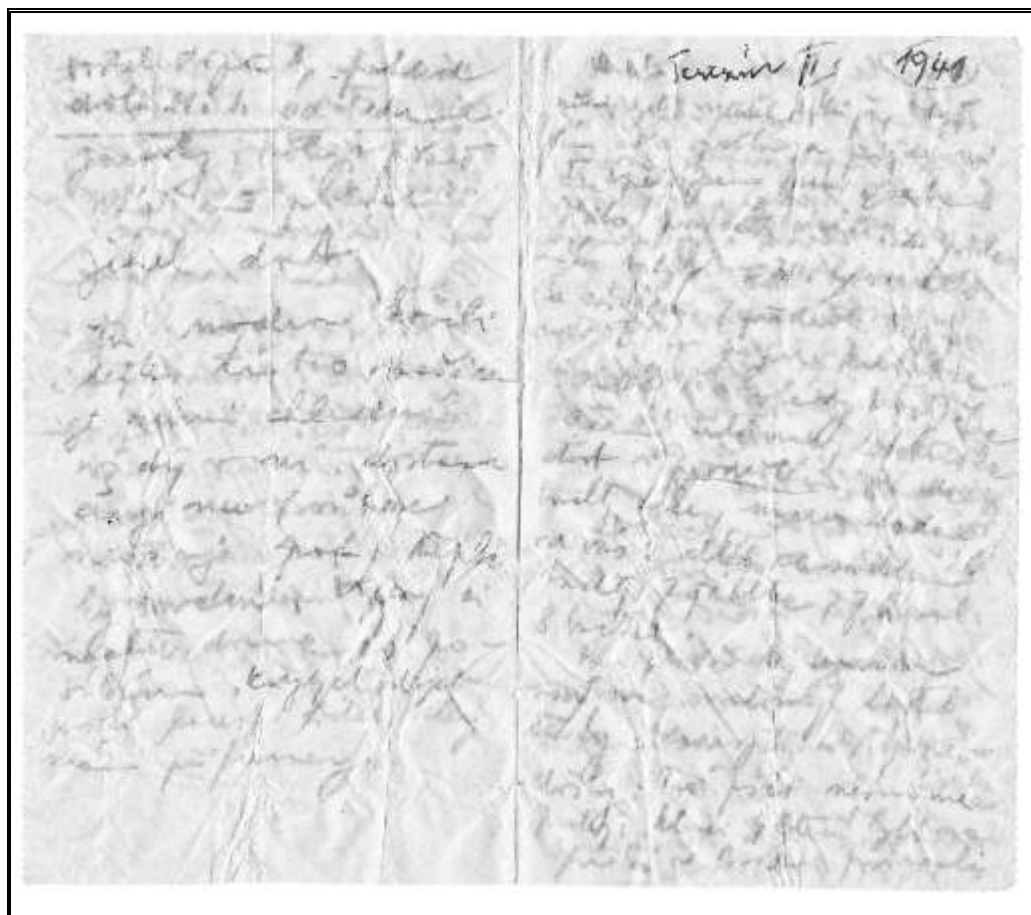

Moták z 11. prosince 1940 (2/2)

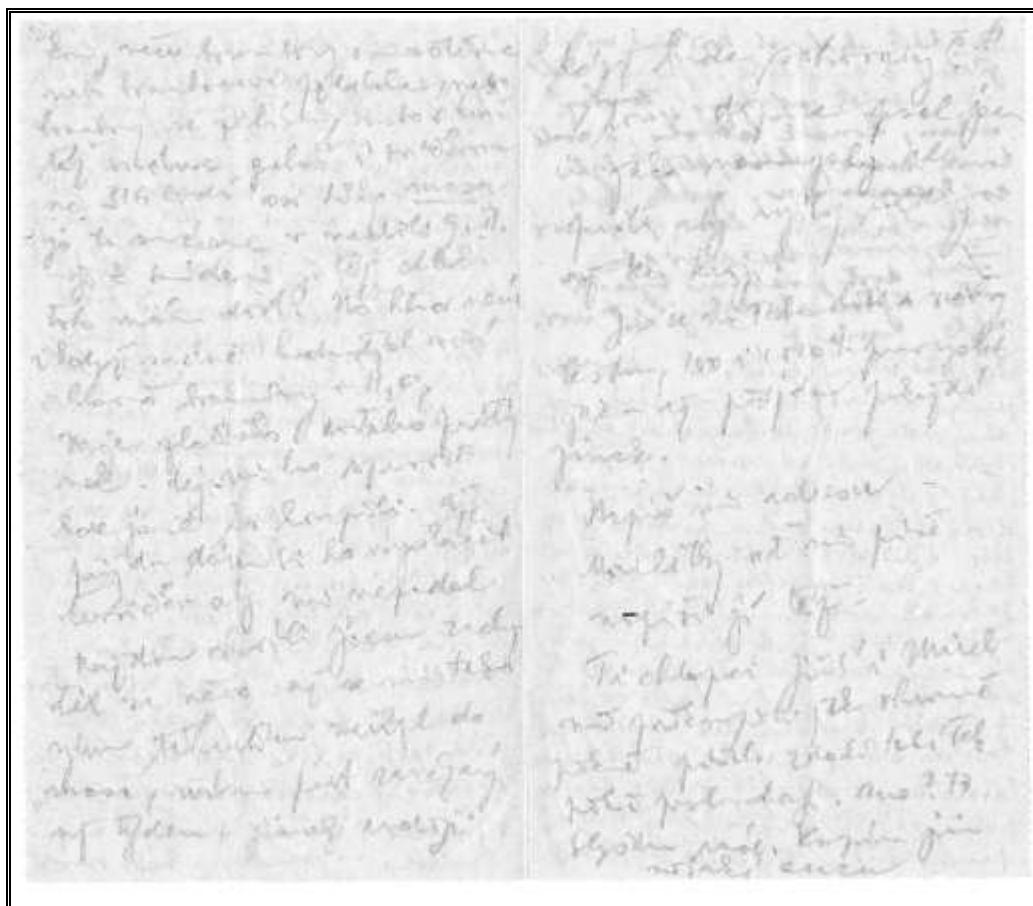
Motáky z Terezína

Moták z 15. prosince 1940 (1/2)

Moták z 19. února 1941 (1/2)

Moták z 20. února 1941 (2/2)